

วารสาร ข้าราชการ

เมษายน ๒๕๑๓

วงจรรูปประมาณ

สารสาร ข้าราชการ

สารบัญ

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๓

การสารข้าราชการเป็นวารสารรายเดือน เพื่อเผยแพร่
วิทยาทานด้านบริหารงานบุคคล และแนวคิดในการ
ปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ
เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

เจ้าของ บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.
ปรึกษา พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขานุการ ก.พ.
นายประวิณ ณ นคร รองเลขานุการ ก.พ.
นายโสรัจ สุจริตกุล รองเลขานุการ ก.พ.

รองผู้จัดการ ร.อ. ผ่อง คันทิเฉลิม ร.น. ผู้จัดการ
นายสมพงษ์ ตรีวิมล ผู้ช่วยผู้จัดการ

บรรณาธิการ นายสำราญ ดาวรายสุรม์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ และ
ผู้ช่วยผู้จัดการบริการสวัสดิการ ก.พ.

กองบรรณาธิการ นายอุระ แก้วไชโย ดร. วิลาศ สิงหวิสัย
นายเชียร ชรมาธิปติ นายประเชิญ วาดกลิ่นหอม
นายเสริมสุข โกวิทวานิช นายชุมพล ศิลปอาชา
นายวิมลพันธ์ หนูชัย นายบรรักษ์ นามวัฒน์
นายศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ นายสุพจน์ สาทรกิจ
นายอุดม มุ่งเกษม นายกำพล แก้วทองดี

ข้อเขียนในวารสารข้าราชการ เป็นความคิดเห็นส่วนตัว
ของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของ
บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ

การบอกรับ สมาชิกชำระค่าบำรุงรวมค่าส่ง ๓๕ บาท คอปี
วังผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก
ยังทำเนียบรัฐบาล พระนคร ส่งจ่าย ป.ณ. หน้าพระลาน
หรือติดต่อทางโทรศัพท์ ๘๐๕๔๕๕ หรือ ๘๐๓๓๓๓๓ คือ ๓๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนคานี บางลำภู
พระนคร โทร. 819656
นางจิรัส อ่องจรีต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำแถลงข่าวของสำนักนายกรัฐมนตรี	๒
บทบรรณาธิการ	๔
พัฒนาการเมืองเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ	
พลโทแสง เสนาณรงค์	๖
เก่าไป-ใหม่มา	
ศุภชัย ไชรศรี	๑๓
สิ่งที่ผู้บังคับบัญชาควรทราบเกี่ยวกับเรื่องมนุษยสัมพันธ์	
ส.ร.	๒๓
ภารกิจของโรงพยาบาล	
นายแพทย์สมทรง กาญจนนุต	๓๓
ปัญหากฎหมาย ปัญหาคลัง	๔๑
ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนข้าราชการและการปรับปรุง	
เฉลิม อรรถพิศาลโสภณ	๕๐
ศาลาพักร้อน	๕๘
จดหมายถึงบรรณาธิการ	๕๘
ข้อชัยพฤกษ์	๖๔

คำแถลงข่าวของสำนักนายกรัฐมนตรี

ชี้แจงข่าวหนังสือพิมพ์เรื่องการพิจารณาปรับปรุงงานกองตำรวจดับเพลิง

ตามที่หนังสือพิมพ์รายวันบางฉบับลงข่าวว่า กรมการ ก.พ. ได้มีมติไม่เห็นชอบด้วยในการที่กรมตำรวจเสนอยกฐานะกองตำรวจดับเพลิง และวิจารณ์เป็นทำนองว่า เจ้าหน้าที่พิจารณาเรื่องนี้โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม กระทำไปโดยมีอคติ หรือถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นและถูกดำเนินนั้น

สำนักนายกรัฐมนตรี ขอชี้แจงว่า เรื่องนี้มีได้เกี่ยวกับกรมการ ก.พ. แต่อย่างใด ข้อเท็จจริงของเรื่องนี้มีอยู่ว่า กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ได้ขอปรับปรุงแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังกองตำรวจดับเพลิง เป็นกองบังคับการขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ เรียกว่า กองบรรเทาสาธารณภัย เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ๖๗ นายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี พิจารณาเสนอความเห็น ในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ นั้น คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ได้ตั้งอนุกรรมการเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงและวิเคราะห์งาน ทำความเห็นเสนอเพื่อประกอบการพิจารณา ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงบางแห่ง สำหรับการปรับปรุงงานกองตำรวจดับเพลิงนี้ คณะอนุกรรมการได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการศึกษาวิเคราะห์งานตามที่ขอปรับปรุงมา และได้พิจารณาทำความเข้าใจเห็นเสนอต่อกรรมการกลุ่มของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารพิจารณา กรรมการกลุ่มของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารได้พิจารณาแล้วมีข้อสงสัยในแง่กฎหมาย นโยบาย และทางปฏิบัติบางประการ จึงได้เชิญผู้แทนกรมตำรวจ

ไปชี้แจง เรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณาของกรรมการกลุ่ม ยังมีทันได้สรุป ความเห็นขั้นสุดท้ายเสนอ
คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารทั้งคณะ ก็ได้มีหนังสือพิมพ์ลงข่าวและบทความวิพากษ์วิจารณ์เสียก่อน

การพิจารณาแบ่งส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังของกองตำรวจดับเพลิงที่จะปรับปรุงใหม่
ตามที่กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยเสนอนี้ คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารได้ใช้วิธีดำเนินการ
พิจารณาโดยอาศัยหลักและวิธีปฏิบัติอย่างเดียวกันกับการพิจารณาสำหรับส่วนราชการอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะ
ได้เสนอความเห็นในฐานะที่ปรึกษาต่อ นายกรัฐมนตรี โดยรอบคอบทุกแง่ทุกมุมและถูกต้องตามข้อ
เท็จจริงหลักการและเหตุผล ส่วนที่จะตกลงใจประการใดนั้น อยู่ในดุลพินิจของ นายกรัฐมนตรีที่จะ
สั่งการ ซึ่งโดยปกติจะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง

ในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการแสดงจัดอัตรากำลังของกองตำรวจดับเพลิงที่ขอปรับปรุงใหม่
นี้ ไม่ปรากฏว่ามีการพิจารณา หรือดำเนินการในทางกลั่นแกล้ง หรือดูบังคับแต่ประการใด ทุกฝ่ายได้
เสนอความคิดเห็นตามข้อเท็จจริงและเหตุผลโดยสุจริตใจ ถือประโยชน์ของชาติและประชาชนเป็นหลัก
ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเสนอให้ยุบหรือลดงานกองตำรวจดับเพลิง ตรงข้ามกลับปรากฏว่า
มีข้อเสนอให้เพิ่มกำลังกองตำรวจดับเพลิงขึ้นอีก ส่วนราชการและข้าราชการผู้เกี่ยวข้องใน
เรื่องนี้ก็เข้าใจกันดี ฉะนั้น การที่หนังสือพิมพ์บางฉบับลงข่าวว่า กรรมการ ก.พ. และเจ้าหน้าที่กลั่น
แกล้งบ้าง ดูบังคับให้เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นบ้าง ถูกดำเนินบ้าง นั้น ยังคลาดเคลื่อนจากความเป็น
จริง สำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอชี้แจงข้อเท็จจริงเรื่องนี้ ห้ทราบทั่วกัน เพื่อมิให้เกิดความเข้าใจผิดและ
เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ผู้แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติเป็นส่วนรวมโดย
สุจริตใจต้องเสียกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่สืบไป

บทบรรณาธิการ

การปรับคุณภาพปริญญาและประกาศนียบัตรภายในประเทศ

วารสารข้าราชการฉบับนี้ ขอแสดงความยินดีกับข้าราชการทุกท่านเกี่ยวกับการที่ได้ปรับคุณภาพปริญญาและประกาศนียบัตรภายในประเทศตามความละเอียดที่ปรากฏตามข่าว และในหน้ากลางของวารสารข้าราชการฉบับนี้

นับเป็นก้าวหนึ่ง อันเป็นความพยายามของทางราชการที่จะช่วยยกระดับเงินเดือนของข้าราชการให้สูงขึ้น และนอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว การปรับคุณภาพปริญญา และประกาศนียบัตรภายในประเทศยังเป็นการเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของประเทศของเราด้วย แม้ในปัจจุบันนี้การศึกษาคณะวุฒิปริญญาบัตร และประกาศนียบัตรภายในประเทศ จะยังน้อยกว่าต่างประเทศก็ตาม แต่คิดว่าเป็นก้าวหนึ่ง ที่เตรียมที่จะก้าวต่อไปเพื่อจะให้เท่าเทียมกันสำหรับในอนาคตเป็นแน่

เรื่องการศึกษาคณะวุฒิปริญญาบัตร และประกาศนียบัตรนี้ ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว เราศึกษาค้นคว้ากันอยู่มากในระหว่างผู้ที่จบจากต่างประเทศ และในประเทศ ทั้งๆ ที่การศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน ระยะเวลาที่ศึกษาเท่ากัน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแต่เดิมการไปศึกษา ณ ต่างประเทศเป็นของยากประการหนึ่ง เรามีความจำเป็นที่จะนำวิชาการจากต่างประเทศมาเพื่อพัฒนาการบ้านเมือง ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งการศึกษาในประเทศไม่เจริญพัฒนาอย่างทุกวันนี้ จึงทำให้การศึกษาคณะวุฒิปริญญาบัตร และประกาศนียบัตรภายในประเทศต่ำกว่าจากต่างประเทศ ครั้นเมื่อเมืองไทยเจริญขึ้น การศึกษาได้พัฒนาขึ้นมาก ทางราชการจึงได้พิจารณาปรับราคาคณะวุฒิปริญญาและประกาศนียบัตรภายในประเทศให้เหมาะสม และให้ได้ระดับเดียวกันกับ

ของต่างประเทศ ซึ่งทางราชการก็ได้ปรับเพิ่มให้เรื่อยมาเป็นลำดับ แต่เนื่องจากถ้าหากจะปรับให้เท่าเทียมกับปริญญาและประกาศนียบัตรจากต่างประเทศที่เดียวนั้น ทางราชการยังมีความจำเป็นบางประการ โดยเฉพาะความผูกพันที่มีผลต่อการงบประมาณของรัฐบาล ซึ่งในขณะนี้รัฐบาลจำเป็นต้องหุ้มนเงินไปในด้านที่จำเป็นก่อน และคิดว่าคงจะได้ปรับให้เท่าเทียมกันในอนาคตอันใกล้แน่นอน

การปรับราคาคุณวุฒิปริญญาและประกาศนียบัตรภายในประเทศให้สูงขึ้นกว่าเดิม เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนอย่างยิ่ง เพราะทุกวันนี้ประเทศไทยเราได้พัฒนาทางด้านการศึกษารุดหน้าไปมากแล้ว มาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในนานาประเทศ และในปัจจุบันนี้ที่เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าบัณฑิต หรือผู้ที่สำเร็จประกาศนียบัตรจากภายในประเทศ มีความรู้ความสามารถเพียงพอหรือเท่าเทียมกับผู้สำเร็จจากต่างประเทศในระดับเดียวกันแล้วจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องปรับราคาคุณวุฒิให้สูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องพยายามพัฒนาระบบและมาตรฐานการศึกษาของ

เราให้ก้าวหน้าสูงขึ้นทัดเทียมกับประเทศอื่นอยู่เสมอและตลอดไป

สำหรับทางปฏิบัติสำหรับการปรับราคาคุณวุฒิดังที่กล่าวมาแล้ว คงจะไม่ทำให้เป็นการทำลายขวัญและกำลังใจข้าราชการเป็นแน่ เพราะจักได้รับประโยชน์เกื้อหนุนกัน โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จปริญญา หรือประกาศนียบัตรที่เงินเดือนยังไม่ถึงขั้นที่ปรับให้ ก็จะได้รับประโยชน์กล่าวคือ จะปรับเงินเดือนตามคุณวุฒีก่อนเลื่อนเงินเดือนตามปกติ และทั้งนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ หรือเริ่มตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ๒๕๑๓ เป็นต้นไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นหลักประกันที่สะท้อนให้เห็นว่าราชการเรามีได้ทอดทั้งท่าน และมีความห่วงใยท่านอยู่เสมอมา

แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้าราชการอีกหลายท่านที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการปรับราคาคุณวุฒิปริญญาและประกาศนียบัตรภายในประเทศครั้งนี้ แต่คิดว่าคงจะไม่ถึงกับเสียกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นแน่ ขอให้ตั้งใจปฏิบัติราชการด้วยความอุตสาหะวิริยะ และสุจริตใจตลอดไป คิดว่าความดีที่ได้กระทำคงจะตอบสนองท่านด้วยดีเป็นมั่นคง

แนวคำบรรยาย

เรื่อง พัฒนาการเมืองเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

ในการประชุมทางวิชาการของสมาคมไทย - อเมริกัน

ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

โดย พลโท แสง เสนาณรงค์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงในสำนักนายกรัฐมนตรี

๑. คำนำ

ยินดีที่ได้รับเกียรติให้มาร่วมประชุมใหญ่ทางวิชาการครั้งนี้ นักวิชาการ ณ ที่นี้คงมิได้หมายถึง “นักตำรา” หรือ “นอนหนังสือ” คงหมายถึงผู้ที่นำเอาทั้งหลักวิชาและประสบการณ์มาศึกษาเพื่อกำหนดวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ

ยินดีได้รับมอบหมายให้มาพูด เรื่องเกี่ยวกับการเมือง เพราะการที่กลุ่มสมาคม ซึ่งถือเป็นกลุ่มผลประโยชน์อย่างหนึ่งให้ความสนใจในการเมือง มีให้เห็นการเมืองเป็นเรื่องสกปรก แล้วเดินหน้านั้นนับเป็นนิมิตสำหรับการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาประชาธิปไตยในชาติ หากมีคนส่วนใหญ่ขาดความสนใจทางการเมืองเสียแล้ว การพัฒนาการเมืองก็ไร้ความหมาย ใน

สังคมปัจจุบันการสื่อสารคมนาคมเจริญก้าวหน้ามาก ทำให้คนรู้มาก รู้เร็ว รู้เท่า ๆ กัน รู้พร้อม ๆ กัน การเมืองจึงมิใช่เรื่องผูกขาดของพวกหนึ่งพวกใด กลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะต่อไปแล้ว การเมืองเป็นเรื่องของทุกๆ คน เป็นเรื่องธรรมดา ดำเนินอยู่ในที่ทุกแห่ง การเมืองเป็นส่วนได้ส่วนเสียของทุกๆ ชีวิต (คุณเชื้อ กราส และ อนุ) แต่ละคนเดียวกันก็ไม่ควรจะถือการเมืองเป็นของ “เล่น” เช่น ศัพท์ “เล่นการเมือง” ของเรา การเมืองเป็นเรื่องที่ควรให้การสนใจและจริงจัง

๒. ความสำคัญของการเมือง - และการเมืองคืออะไร

๒.๑) แม้ปัญหาการเมืองจะเกี่ยวเป็นวงจรกับปัญหาอื่นๆ เช่นปัญหาเศรษฐกิจ, การทหาร

ฯลฯ แต่ก็ถือกันว่า ปัญหาการเมืองเป็นเอก
 ทั้งนี้เพราะเข้าใจปัญหาการเมืองผิด ปัญหาอื่นๆ
 เช่น เศรษฐกิจ การทหารจะพลอยผิดไปหมดด้วย
 ยิ่งเป็นปัญหาการเมืองเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ
 ด้วยแล้ว ถ้ากำหนดผิด, แก่ผิด ก็ย่อมจะนำอัน-
 ตรายหรือความหายนะล่มจมมาสู่ชาติบ้านเมืองได้
 เช่น ถ้าไม่เข้าใจว่าปัญหาการเมืองสำคัญที่สุดของ
 ประเทศไทย ปัจจุบันคือ ๑) การต่อสู้คอมมิวนิสต์
 ให้ชนะ และ ๒) การสร้างประชาธิปไตยที่เหมาะสม
 กับสภาพความเป็นจริงของประเทศไทยให้-
 สำเร็จ เป็นภาระกิจที่แยกกันไม่ออก การ
 แก้ปัญหาอื่นๆ ก็จะผิดหมด กล่าวคือถ้าจะ
 สร้างประชาธิปไตยให้สำเร็จ ก็ต้องสู้คอมมิวนิสต์
 ให้ชนะ แพ้ไม่ได้ ถ้าแพ้แล้วปัญหาอื่นๆ ไม่
 ต้องพูดกันต่อไป และอีกด้านหนึ่ง ถ้าจะสู้
 คอมมิวนิสต์ให้ชนะได้ก็จะต้องใช้วิธีประชาธิปไตย
 จะใช้เผด็จการหรืออนาธิปไตยเป็นไม่สำเร็จ ใน
 ระหว่างปัญหาการเมืองสำคัญ ๒ ปัญหาข้างต้น
 การต่อสู้คอมมิวนิสต์ให้ชนะเป็นสิ่งที่ต้องคิดถึงก่อน
 อื่น แต่ก็ต้องทราบวิธีประชาธิปไตย ปราม
 คอมมิวนิสต์ได้อย่างไรและรู้ว่าคอมมิวนิสต์แทรกซึม
 เข้ามาเพราะความไม่เข้าใจประชาธิปไตยของเรา
 ได้อย่างไรเสียก่อน จึงจะสามารถกำหนดค
 นโยบายในการแก้ปัญหาทั้งสองให้สอดคล้องกัน
 ได้ ตัวอย่าง ถ้าไม่รู้ว่าคอมมิวนิสต์กลัวการเลือก

ตั้ง เพราะการเลือกตั้งเป็นวิธีประชาธิปไตยอย่าง
 หนึ่งที่ทำให้คอมมิวนิสต์หมดหนทางอ้างเหตุผลทาง
 การเข้าเกลี้ยกล่อมประชาชนให้หลงผิด หรือถ้า
 ไม่รู้ว่าการใช้ทหารต่างชาติเข้ามาต่อสู้ลัทธิคอม-
 มินิสต์แทนเรานั้น คอมมิวนิสต์กลับชอบนัก
 เพราะเป็นการช่วยเหลือให้คอมมิวนิสต์ผู้แหย่คน
 ไทยให้แตกกันง่ายขึ้นแล้ว เราก็จะต่อสู้คอมมิวนิสต์
 อย่างผิดๆ เหมือนกับที่ผิดๆ กันมาแล้วในประ-
 เทศอื่น ๆ หรือถ้าไม่รู้ว่าการสร้างพรรคประชาธิ-
 โไตยที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของประ-
 เทศไทยได้สำเร็จ ซึ่งเป็นการปิดประตูต่อลัทธิ
 คอมมิวนิสต์นั้น จะต้องปรากฏฐานเศรษฐกิจอันมั่ง
 คั่งเสียก่อน คือนึกถึงเรื่องปากท้องประชาชน
 จะต้องส่งเสริมการศึกษาและอนามัยของชาติให้ดี
 เสียก่อนแล้วเราก็อาจจะหลงไปกับเสรีภาพอย่าง
 ปราศจากขอบเขตหรือไถลอนาธิปไตยไปได้ หรือ
 ไปหลงเชื่อทฤษฎีหมากรูกกล (โดมิโน) ของ
 ฟอสเตอร์ดัลเลส โดยไม่ใช้วิจารณ์ญาณของตน
 เองอย่างดองแท้ พอลอยเชื่อง่ายๆ ไปกับเชื่อว่า
 ถ้าเวียดนามแพ้ หรือเวียดนามเป็นคอมมิวนิสต์ไป
 แล้ว ประเทศอื่นทางเอเชียอาคเนย์รวมทั้งประ-
 เทศไทยก็ต้องแพ้และกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไป
 ด้วยอย่างแน่นอน ก็เท่ากับยอมรับการแพ้เป็น
 ยุทธศาสตร์ หรือ “แพ้แต่ในมุ้ง” เสียแล้ว การ
 จะไปแก้ปัญหาอื่นๆ ก็จะไปความหมายไปทันที

๒.๒ การเมืองคืออะไร ความหมายดั้งเดิมของคำว่า “การเมือง” (Politics) ตามรากศัพท์กรีก หมายถึง “ศิลปะในการปกครองรัฐ” ซึ่งในยุคแรกความหมายนี้อาจสมบูรณ์เพียงพอ เพราะมนุษย์ซึ่งรวมกลุ่มกันขึ้นเป็นรัฐในยุคนั้น ถือว่าได้แบ่งออกเป็นสองพวก คือ พวกปกครองฝ่ายหนึ่งซึ่งมีจำนวนน้อย และพวกที่ถูกปกครองอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้แก่ประชาชนในรัฐส่วนใหญ่ การเมืองจึงเป็นเรื่องของพันธมิตร หรือความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายข้างต้น อย่างไรก็ตาม ในยุคต่อมา การเมืองมิได้จำกัดเพียงในกรอบของชาติหรือของรัฐเท่านั้น หากได้ขยายออกมาสู่กรอบระหว่างชาติ ความหมายเดิมเกี่ยวกับ “ศิลปะในการปกครองรัฐ” จึงแคบไป และขาดความเหมาะสม จะกล่าวว่า เป็นเรื่องของการปกครองรัฐหนึ่งต่อรัฐอื่นๆ หรือระหว่างรัฐด้วยกัน ก็จะไม่ถูกต้องและเรื้อรังนัก น่าจะเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่างๆ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะเหมาะสมกว่า ด้วยเหตุดังนี้ ความหมายของการเมืองจึงได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปและมักหมายถึง “ศิลปะในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เพื่อยุติร่วมกันในสังคม” “การเมือง” จึงแทรกอยู่ในสังคมมนุษย์ทุกกลุ่มทุกระดับทั้งในกรอบชาติก็เรียกว่า การเมืองภายใน (ระ-

หว่างรัฐกับประชาชน, ระหว่างรัฐย่อยกับรัฐบาลกลาง ฯลฯ) ในกรอบระหว่างชาติก็เรียกว่าการเมืองภายนอก หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเมือง จึงมีความหมายกว้างขวางแบบครอบคลุมเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์โดยทั่วไป และรวมเข้าไว้ทั้งเรื่องมนุษย์ส่วนมาก ต้องทำ และ ควรทำ แต่ในยุคนี้อันนี้ การเมืองภายในกับการเมืองภายนอกแยกออกจากกันได้ยาก (กรณี “สงครามประชาชน” ซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์ดำเนินต่อฝ่ายประชาธิปไตยอยู่ขณะนี้) อนึ่ง ความหมายของการเมืองบางทีก็อธิบายในแง่ของ กำลังอำนาจ (power) กล่าวคือการเมืองเป็นเรื่องของกำลังอำนาจ เป็นเรื่องของ การใช้กำลังอำนาจ และการจัดระเบียบกำลังอำนาจของมนุษย์ กำลังอำนาจของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือกลุ่มได้แก่ความสามารถในการกระทำให้ฝ่ายอื่น หรือฝ่ายตรงข้ามปฏิบัติตามความประสงค์ของตนจะด้วยการใช้กำลัง (force) หรือด้วยการโน้มน้าวจิตใจก็ตาม แต่เข้าใจกันว่า กำลังอำนาจที่แท้จริงหมายถึงความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจมากกว่า การใช้กำลัง อย่างไรก็ตาม นอกจากจะใช้กำลังอำนาจแล้ว บางครั้งการเมืองยังหมายถึงการจัดระเบียบกำลังอำนาจอันได้แก่ การร่วมมือ กัน

ด้วย ทั้งในกรอบชาติ และในกรอบระหว่างชาติ

๓. ความมั่นคงแห่งชาติคืออะไร

โดยทั่วไปนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ย่อม

หมายถึงนโยบายรักษาผลประโยชน์ของชาติ

(National Interest) นั่นเอง ผลประโยชน์ของ

ชาติคืออะไร ผลประโยชน์ของชาติก็คือจุดหมาย

หรือเหตุผลอย่างกว้างๆ ในการดำรงอยู่ของชาติ

หรือของรัฐ ผลประโยชน์ของชาติหรือจุดหมาย

ในการดำรงอยู่ดังกล่าวนี้ ไม่ว่าในยุคใดสมัยใด

สำหรับของชาติหรือของรัฐก็คล้ายกับของบุคคล

คือย่อมหนี “ความดำรงรอดอยู่” (Survival)

ไม่พ้น หรือจะกล่าวให้เต็มที่ คือความดำรงรอด

อยู่โดยมีเสรีภาพ เพราะบางครั้งมนุษย์ยอมสละ

ชีวิตเสียมากกว่า หากต้องดำรงรอดอยู่อย่าง

ปราศจากเสรีภาพ ผลประโยชน์ของชาติ กล่าว

โดยสรุปย่อประกอบไปด้วยความต้องการ ๒ ส่วน

สำคัญคือ ก) ความเกษมสุขของชาติ (Secu-

rity and well-being) ข) กำลังอำนาจแห่ง

ชาติ (National power) ส่วนแรกหมายรวมถึง

ความมั่นคงปลอดภัย และสุข หมายถึงสุขกายสุข

ใจ ซึ่งหมายถึงความสมบูรณ์และเป็นธรรมทาง

เศรษฐกิจตลอดจนเสรีภาพของมนุษย์ ส่วน

นี้เป็นความต้องการขั้นมูลฐาน ซึ่งรู้จักกันทั่วไป

ส่วนที่สองหมายถึงความสามารถควบคุมจิตใจและ

การกระทำของฝ่ายอื่นเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่าย

ตน ส่วนที่สองนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่งจาก

ทฤษฎีของนักรัฐศาสตร์สำคัญบางท่าน เช่น ศาส-

ตราจารย์อันเมอร์กันเทร ซึ่งถือว่าผลประโยชน์

ของชาติเป็นเรื่องเกี่ยวกับกำลังอำนาจแห่งชาติ

เกือบทั้งสิ้นไม่ว่าของชาติใหญ่ชาติเล็ก โดยสรุป

แล้ว ผลประโยชน์ของชาติย่อมมีความหมายตาม

นัยข้างต้น กล่าวคือ หมายถึง จุดหมายปลายทาง

อย่างกว้างๆ และที่มีอยู่ในลักษณะค่อนข้างต่อเนื่อง

ถาวร ซึ่งรัฐพยายามดำเนินการให้บรรลุถึง ส่วน

จะปรากฏเน้นหนักไปในทางใดสุดแต่สภาวะสิ่ง

แวดล้อมและชุมชนกำลังของแต่ละชาติ สำหรับชาติ

ใหญ่ก็อาจเน้นหนักในด้านกำลังอำนาจ สำหรับ

ชาติเล็ก ก็ในด้านความมั่นคงปลอดภัยเพื่อความ

ดำรงอยู่รอดของตน ผลประโยชน์ของชาติดังที่

กล่าวนี้รัฐต่าง ๆ ได้นำมาเป็นกรอบเค้าโครงใน

การกำหนดวัตถุประสงค์ของชาติ ซึ่งภายในกรอบ

แห่งวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐบาลของชาติต่างๆ

ก็จะกำหนดนโยบายเพื่อบริหารงานให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ เช่น ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ

และอุคมการ ทั้งนี้โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับ

เครื่องมือ ทรัพยากร ตลอดจนสภาวะการณ์และ

สิ่งแวดล้อมของตน เพื่อที่จะให้นำมาซึ่งผล

ประโยชน์ของชาตินั่นเอง กล่าวโดยสรุป ผล

ประโยชน์ของชาตินิยมแสดงออกมาในรูปการกำหนดวัตถุประสงค์ของชาติและนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่บริหารประเทศนั่นเอง

๔. การพัฒนาการเมืองเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

๔.๑ ทำอย่างไรจึงจะทำให้การเมืองงอกงามเติบโตในทางที่ถูกต้อง เพื่อสนองนโยบายความมั่นคงของแห่งชาติได้ ? ก่อนอื่นก็ต้องทราบว่า อะไรคือปัญหาการเมืองที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ สำหรับประเทศไทย ปัญหาดังกล่าวนี้นั้น หากจะสรุปสั้นที่สุดคือ ปัญหาประชาธิปไตย กล่าวให้ยาวหน่อยก็คือปัญหาการร่างสภาร่างประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับสภาวการณ์และลักษณะพิเศษของชาติให้สำเร็จ ปัญหาสร้างประชาธิปไตยนี้เกือบจะเรียกว่าเป็นปัญหาของชาติในยุคปัจจุบันนี้ก็ได้ ทั้งนี้โดยการศึกษาวิจัยค้นคว้าอย่างละเอียดกว้างขวางลึกซึ้งจากอดีต และปัจจุบันของวิวัฒนาการทางการเมืองในประเทศไทย เช่นจะพบว่า การเคลื่อนไหวทางประชาธิปไตยของไทยได้เริ่มมาแล้วแต่อดีต ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงใน ยุคสุโขทัย, ประเพณีการสืบสันตติวงศ์ของพระมหากษัตริย์ไทยโดยใช้หลัก “มหาชนนิกรสโมสรสมมติ” และพระราชอำนาจถูกจำกัดควบคุมโดยหลักธรรมต่าง ๆ อาทิ ทศพิธราชธรรม, ราชธรรม ๑๐

ประการ หลักคุณธรรม ๔ ประการ, พระธรรมศาสตร์ ในยุคศรีอยุธยาการเปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตยขั้นปฏิวัติในยุครัตนโกสินทร์ ตอนแรกเริ่มในรัชกาลที่ ๔ ได้แก่การปฏิวัติจากสังคมศักดินา มาสู่สังคมประชาธิปไตย (การเลิกทาส, การรับเอาระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแบบตะวันตก ฯลฯ) ตอนที่ ๒ เมื่อ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นการปฏิวัติในระบอบประชาธิปไตย จากระบอบพระมหากษัตริย์ที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ มาเป็นระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญแบบตะวันตกเป็นการปฏิวัติเฉพาะในด้านการเมือง ตอนที่ ๓ ได้แก่การปฏิวัติ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๙๐ เป็นการปรับปรุงระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกขั้นรากฐาน และทำประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับประเทศไทย เหล่านี้เป็นต้น

๔.๒ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้นคือสร้างสรรคสังคมประชาธิปไตยของไทยให้สำเร็จ เราก็ต้องพัฒนาประชาธิปไตยโดยการนำเอาคุณค่าที่ส่งเสริม และคุณค่าที่เป็นอุปสรรคมาปรับปรุงส่งเสริมหรือแก้ไขเพื่อให้ได้ประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสภาวการณ์และลักษณะพิเศษของชาติ โดยกำหนดเป็นแนวความคิดหรือหลักการใหญ่ ๆ ในการดำเนินการดังต่อไปนี้ -

๔.๒.๑ นำหลักนิคมของประชาธิปไตยมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์และ

ลักษณะพิเศษของชาติ (สภาวะการณ์ยุค
ปัจจุบันคือ การต่อสู้คอมมิวนิสต์ให้ชนะ ลักษณะ
พิเศษของชาติ นิสัยรักความเป็นไทย, นิยมสาย
กลางไม่นิยมความรุนแรง, การรู้จักประสานผล
ประโยชน์ ฯลฯ) ข้อบกพร่องหรือความล้ม
เหลวของประชาธิปไตยในหลาย ๆ ประ
เทศนั้น มิใช่เป็นความผิดของลัทธิ
ประชาธิปไตย หากเกิดจากการไร้สมรรถ
ภาพในการประยุกต์ (APPLY) ลัทธิประ
ชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ

๔.๒.๒) ฟันฟุอุดมการณ์ของลัทธิประชาธิปไตย
ให้เข้มแข็งขึ้น การที่ฝ่ายประชาธิปไตยอ่อนแอ
ลงในยุคที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์คุกคามนี้ ก็เพราะพา
กันล้มหรือละเลยในอุดมการณ์อันสูงส่งของประชา
ชาติด้วยกัน ฉะนั้นจึงต้องสร้างความเชื่ออย่างแน่ว
แน่นปราศจากสงสัยว่าประชาธิปไตยดี และสูงส่ง
กว่าลัทธิอื่นระบอบอื่นทั้งหมด ในขณะเดียวกัน
ก็แก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนอันเนื่องมาจากกลไกบาง
ประการที่ล้าสมัยขาดสุขุมคัมภีรภาพ, Silent
Majority ที่เฉื่อยชา (Passive) ขาดความเข้มแข็ง
(Active) (เห็นด้วยเหมือนกัน แต่ยังไม่ใช้)
และป้องกันอันตรายจาก “คนโง่ที่เป็นประโยชน์”
(Useful Idiots) แก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ ฯลฯ

๔.๒.๓) วิธิดำเนินการ

บทบาทของรัฐ พัฒนาพร้อมกันทุก

ด้านทั้งระบบ (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

— มีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมเพื่อสร้าง
เสถียรภาพทางการเมือง มิใช่มุ่งแต่เพื่อสร้าง
ประชาธิปไตยด้วยเดิยจนล้มการต่อสู้คอมมิวนิสต์
ให้ชนะ

— ให้การศึกษาประชาธิปไตยแก่ประชา
ชนอย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจใส่สนใจ
ในการเมืองตามระดับ ไม่ใช่พากันหนีหมด

บทบาทของมวลชน

สร้างระบบพรรคให้เกิดขึ้น แม้จะมี
อุปสรรคมาก สำหรับประเทศที่ระบบพรรคยัง
อ่อนแอหรือไม่มีเลย และเคยชินแต่ระบบรัฐกั
ตาม แต่ก็ต้องกระทำ

— พัฒนามูลฐานท้องถิ่น (การศึกษา,
การปกครองท้องถิ่นตามลำดับขั้น)

— พัฒนากลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อสร้าง
“อำนาจปวงชนที่มั่นคงอย่างแท้จริง”
ประการนี้สำคัญยิ่ง เป็นหัวใจของความสำเริงใน
การพัฒนาทางการเมือง ทฤษฎีพหุนิยม
(Pluralism) อธิบายว่า ประชาธิปไตยจะเกิด
ขึ้นและมั่นคงอยู่ได้ มีด้วยการมีกลุ่มผลประโยชน์
ต่างๆ ในสังคมซึ่งเกิดขึ้นและดำเนินการโดยเสรี
และด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ด้วยการถูกบีบ
บังคับ หรืออาจเปรียบได้กับดอกไม้บูชาพระ

ซึ่งจัดรวมเข้าสวยงาม แต่สีของดอกไม้ก็คงรักษาไว้ หากมาทั้งเรียวกดก็หมดความสวยงามเป็นอนาธิปไตย ถ้าจะเผด็จการก็ให้เป็นสีเดียวกัน ถ้าเป็นสีแดงก็ดั่งแดงหมด ประชาธิปไตยคือสายกลาง คำนึงถึงทั้งเสรีภาพทางความคิดของมนุษย์และความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความมั่นคงปลอดภัยของสังคม ทั้งนี้เพราะอุดมการณ์ของประชาธิปไตย ได้แก่ สถาปนาคุณภาพของกลุ่มชนในสังคม ซึ่งแตกต่างกันด้วยภูมิปัญญาที่ดี ด้วยผลประโยชน์ที่ดี ให้เกิดขึ้นด้วยสันติวิธี บางท่านอาจเข้าใจว่าประชาธิปไตยไม่ต้องการ เอกภาพ (Unity) มุ่งเพียงดุลยภาพ (Equilibrium) ซึ่งความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ ประชาธิปไตยต้องการเอกภาพอย่างยิ่ง แต่เป็นเอกภาพในความแตกต่าง (Unity in Diversity) ส่วนเผด็จการต้องการ เอกภาพโดยวิธีเบ็ดเสร็จ (Unity by Totalitarianism)

— กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่พัฒนาในทางการเมืองอย่างถูกต้อง จะเป็นประโยชน์ในการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนขึ้นมาเพื่อรับการกลั่นกรองดำเนินการสนองความต้องการอัน

ชอบธรรมของประชาชน คือ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมนั่นเอง และกลุ่มผลประโยชน์ย่อมเป็นกลุ่มนำทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง ในทุกประเทศแม้ประเทศประชาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ตามไม่ใช่ผู้นำ หากแต่ระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกับ ระบอบเผด็จการตรงที่ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีโอกาสได้เลือกผู้ปกครองมีหลักประกันในความปลอดภัย ในชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ

๕ สรุป

— หลักการพัฒนาการเมือง เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ...

๕.๑ ประยุกต์ลัทธิประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ และลักษณะพิเศษของชาติ ไม่ใช่ลอกแบบทั้งคัน

๕.๒ ฟื้นฟูอุดมการณ์ของประชาธิปไตยให้เข้มแข็งขึ้น ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องบางประการของประชาธิปไตย

๕.๓ พัฒนากลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อสร้างอำนาจปวงชนที่มั่นคงอย่างแท้จริง.

เก่าไป-ใหม่มา

ศุภชัย ไชรศม์*

หลังจากที่ท่านทั้งหลายได้รอคอยและติดตามการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ๒๕๑๓ กันมาเกือบ ๕ เดือนเต็ม พระราชบัญญัติงบประมาณฉบับดังกล่าวก็ได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรด้วยความเรียบร้อยและถูกประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ศกนี้

หลาย ๆ ท่านคงกำลังมีคำถามหลายคำถามอยู่ในใจว่างบประมาณคืออะไร ? มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร ? เหตุใดจึงต้องพิจารณากันอย่างพิถีพิถันและ

กินเวลานานมากเช่นนั้น ? และอื่น ๆ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมที่ท่านควรจะได้ทราบสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับ “งบประมาณ” เป็นกำไรไว้บ้างเนื่องจาก

“งบประมาณ” เป็นหัวใจสำคัญและ

เส้นเลือดใหญ่ของการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในความสำคัญและวิธีการจัดทำอย่างละเอียด

* ศุภชัย ไชรศม์ B.Sc. (Econ.), M.P.A. สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี อาจารย์พิเศษคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์พิเศษคณะกรรมการเงินและการธนาคาร วิทยาลัยการพาณิชย์

“งบประมาณ” เป็นเอกสารชนิดหนึ่งของรัฐฯ หรือเอกสารที่ประกอบด้วยตัวเลขและข้อความต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ตามงานหรือโครงการนั้น ๆ เป็นสำคัญ “การจัดทำงบประมาณประจำปีนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในยามที่เกิดภาวะเงินฝืด (Deflation) การลงทุนในส่วนของการเงินมีไม่เพียงพอและรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับต่ำก็เป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐฯ เองต้องดำเนินนโยบายขาดดุลย์ (Deficit Finance) โดยมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ซึ่งก็จะมีผลทำให้รายได้ของส่วนเอกชนเพิ่มขึ้นและจะได้นำไปลงทุนมากขึ้นตามทฤษฎีตัวทวี (Multiplier) และทฤษฎีตัวเร่ง (Accelerator) ของท่าน John Maynard Keynes นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงในปัจจุบัน เราดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจไปตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม และแผนฯ ฉบับที่หนึ่งซึ่งมีระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔—๒๕๐๙ ได้สิ้นสุดลงไปแล้วพร้อมด้วยผลอันเป็นที่น่าพอใจกล่าวคือ มวลรวมผลิตภัณฑ์ภายในประเทศได้เพิ่มขึ้น ในอัตราเฉลี่ยถึงร้อยละ ๗.๒ ต่อปี คือเพิ่มร้อยละ ๔.๓ ในระยะ ๖ ปี

แต่รัฐฯ ก็ยังมีได้หยุดยั้งเพียงแค่นั้น ขณะนี้การดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐฯ ก็เป็นไปโดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สอง (พ.ศ. ๒๕๑๐—๒๕๑๔) โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่า มวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศควรจะขยายตัวในอัตราเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗ ต่อปี และถ้าการเพิ่มของประชากรยังมีอัตราสูง (คือร้อยละ ๓.๓ ต่อปี) เท่าในปัจจุบันแล้ว ก็คาดไว้ได้ว่ารายได้ประชาชาติต่อหัวเฉลี่ยต่อประชาชนหนึ่งคนจะเพิ่มขึ้นอีกประมาณเท่าตัวแต่การที่จะเพิ่มมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศให้สูงขึ้นตามอัตราที่ได้ตั้งไว้นั้น รัฐฯ จะต้องทำการลงทุนโดยใช้จ่ายให้ใกล้ชิดส่วนกันจึงจะเป็นผลโดยเหตุที่การใช้จ่ายของรัฐฯ เป็นจำนวนมากที่สุด ถึงแม้ว่าการใช้จ่ายของรัฐฯ จะได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่สองให้อยู่ในอัตราที่ลดลงบ้างโดยหันไปส่งเสริมและชักจูงการลงทุนของเอกชนให้สูงขึ้น ด้วยเหตุที่รัฐฯ ได้ดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่หนึ่งแล้วก็ตาม แต่การใช้จ่ายของรัฐบาลก็ยังคงมีบทบาทสำคัญเป็นอันมากต่อเศรษฐกิจของประเทศและก็ได้ถูกกำหนดไว้โดยประมาณตามการพัฒนาในสาขาต่าง ๆ ดังตัวเลขต่อไปนี้

รายละเอียดงบประมาณเศรษฐกิจและสังคมแยกตามสาขา

สาขาการพัฒนาศรษฐกิจ ปี	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1. งบประมาณการเกษตรและสหกรณ์						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	1,495.05	1,624.22	1,684.41	1,747.21	1,869.39	8,420.25
ข. เงินกู้ต่างประเทศ	183.00	219.00	530.00	594.00	416.00	1,942.00
ค. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	100.00	110.00	110.00	115.00	115.00	550.00
ง. เงินรายได้รัฐวิสาหกิจ	80.00	80.00	80.00	80.02	80.00	400.00
2. งบประมาณการอุตสาหกรรมและเหมืองแร่						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	125.30	133.90	120.81	105.23	108.25	599.24
ข. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	25.00	25.00	30.00	36.00	35.00	150.00
ค. รายได้ของรัฐวิสาหกิจ	41.47	27.65	27.09	35.66	35.71	167.58
3. งบประมาณการคมนาคมและขนส่ง						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	1,739.68	2,060.21	2,089.02	1,786.58	1,516.29	9,191.78
ข. เงินกู้ต่างประเทศ	886.43	1,011.97	1,071.81	618.42	547.75	4,138.38
ค. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	195.00	235.00	280.00	300.00	300.00	1,310.00
ง. เงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจ	739.90	455.99	420.65	416.90	425.93	2,458.77
4. งบประมาณการพลังงาน						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	232.27	397.60	288.01	230.81	228.65	1,377.34
ข. เงินกู้ต่างประเทศ	393.05	380.55	570.30	628.10	287.50	2,259.56
ค. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	50.00	65.00	65.00	751.00	75.00	330.00
ง. เงินรายได้รัฐวิสาหกิจ	160.87	262.86	213.01	161.56	266.08	1,004.38
5. งบประมาณการพาณิชย์						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	31.4	38.5	36.3	36.5	36.6	179.3
6. งบประมาณสังคมและสาธารณสุข						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	542.94	690.55	738.35	707.2	731.1	3,410.14
ข. เงินกู้ต่างประเทศ	15.00	221.00	476.7	466.7	466.7	1,646.1
ค. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	280.00	250.00	215.00	185.00	190.00	1,120.00
7. งบประมาณการสาธารณสุข						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	233.36	339.47	373.72	416.55	438.00	1,801.66
ข. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	140.00	140.00	150.00	160.00	165.00	755.00
ค. รายได้ของรัฐวิสาหกิจ	5.50	4.28	2.00	2.00	2.00	15.78
8. งบประมาณการศึกษา						
ก. งบประมาณแผ่นดิน	893.83	1,080.30	1,103.50	1,169.50	1,253.30	5,500.80
ข. เงินกู้ต่างประเทศ	36.00	157.00	134.00	119.00	131.00	478.00
ค. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	90.00	100.00	110.00	115.00	120.00	535.00

* จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2510

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ได้กล่าวมาแล้วว่าแม่บทของการใช้จ่ายเงินรายได้ของรัฐบาลนั้นก็คือ “งบประมาณ” ลักษณะการจัดสรรเงินให้แก่โครงการต่าง ๆ จึงมีผลโดยตรงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยปกติการจัดสรรงบประมาณมักเป็นไปตามกรอบที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ และขึ้นอยู่กับรายได้ของรัฐบาลเป็นประการสำคัญ ระบบการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลเป็นไปในรูปซึ่งแตกต่างจากเอกชน คือพยายามจัดหารายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายซึ่งได้ตั้งไว้ในตอนต้นปี รัฐบาลมีรายรับมาจากภาษีอากร รัฐบาลพาณิชย์ การหาสิ่งของและบริการ, เงินกู้ และรายได้อื่น และก็มีรายจ่ายเพื่อการเศรษฐกิจ การศึกษา, การป้องกันประเทศ, การสาธารณสุข การรักษา ความสงบภายใน, การบริหารทั่วไป การชำระหนี้เงินกู้ และรายจ่ายอื่นในงบประมาณ ๒๕๑๓ มีนั้น ยอดรายจ่ายที่ตั้งไว้สูงถึง ๒๗,๒๙๔,๘๘๙,๑๐๐ บาท ซึ่งแจกแจงออกตามหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑. งบกลาง	๔,๔๗๔,๕๔๗,๓๐๐ บาท
๒. สำนักนายกรัฐมนตรี	๑,๒๖๓,๕๔๒,๐๐๐ บาท
๓. กระทรวงกลาโหม	๔,๖๕๕,๕๓๘,๐๐๐ บาท
๔. กระทรวงการคลัง	๑,๐๑๗,๓๕๒,๒๐๐ บาท
๕. กระทรวงการต่างประเทศ	๑๔๘,๐๗๗,๒๐๐ บาท
๖. กระทรวงเกษตร	๖๔๓,๓๔๓,๑๐๐ บาท
๗. กระทรวงคมนาคม	๒๗๒,๐๘๐,๕๐๐ บาท
๘. กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ	๕,๕๖๑,๕๒๓,๕๐๐ บาท
๙. กระทรวงมหาดไทย	๕,๖๑๘,๕๔๖,๘๐๐ บาท
๑๐. กระทรวงยุติธรรม	๘๘,๘๕๕,๖๐๐ บาท

๑๑. กระทรวงศึกษาธิการ	๑,๕๗๒,๕๔๒,๑๐๐ บาท
๑๒. กระทรวงเศรษฐกิจ	๕๐,๔๐๘,๔๐๐ บาท
๑๓. กระทรวงสาธารณสุข	๘๐๐,๓๕๖,๖๐๐ บาท
๑๔. กระทรวงอุตสาหกรรม	๕๓,๔๖๔,๗๐๐ บาท
๑๕. ทบวงการเมืองอื่น ๆ	๑๐๖,๑๑๖,๘๐๐ บาท
๑๖. รัฐวิสาหกิจ	๕๘๐,๗๑๔,๓๐๐ บาท

จะเห็นได้ว่าในงบประมาณ ๒๕๑๓ นี้ รัฐบาลก็ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอันดับแรกอยู่เช่นเคย ตามด้วยการป้องกันประเทศ ซึ่งยังคงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งขึ้นตามลำดับพร้อมด้วยการศึกษา, การสาธารณสุขอยู่ในอันดับรองลงไปตามลำดับ รายจ่ายสำหรับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้เพิ่มมากขึ้นนับเป็นเท่าตัวในระยะ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา โดยสืบเนื่องมาจากความต้องการที่สูงขึ้นของประชากรที่เพิ่มขึ้นในระดับ ๓.๓ % ต่อปีและระดับการครองชีพที่ดีขึ้น

การจัดทำงบประมาณ

โดยปกติการขึ้นปีใหม่ของคนไทยไปถือเอาวันที่ ๑ มกราคมของทุกปี ๆ เป็นวันเริ่มต้นนับว่า งบประมาณใหม่นั้นเริ่มต้นตั้งแต่ ๑ ตุลาคมของทุกปีและไปสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีถัดไป แต่ว่าการจัดทำงบประมาณของแต่ละปีมิได้เริ่มต้นที่เมื่อถึงต้นปี หากแต่จะมีการจัดดำเนินการพิจารณากันล่วงหน้าก่อนประมาณ ๑ ปี จึงเป็นอันว่างบประมาณที่ถูกนำมาใช้ใน

ทุก ๆ ปีนั้นมีอายุราว ๆ ๒ ปีเสมอ เช่น งบประมาณสำหรับปี ๒๕๑๔ นั้นจะเริ่มทำการพิจารณากันราว ๆ ต้นปีงบประมาณ ๒๕๑๓ การจัดทำงบประมาณนั้นจะต้องดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ในตอนต้นปี ๒๕๑๓ สำนักงบประมาณ (ผู้พิจารณาจัดทำงบประมาณ) และหน่วยราชการต่าง ๆ ร่วมกันจัดทำวงเงินงบประมาณรายจ่าย

ขั้นที่ ๒ สำนักงบประมาณพิจารณาและรวบรวมวงเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ขั้นที่ ๓ หน่วยราชการต่างๆ และรัฐวิสาหกิจจัดทำรายละเอียดการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของแต่ละโครงการและส่งให้สำนักงบประมาณเพื่อพิจารณา

ขั้นที่ ๔ สำนักงบประมาณพิจารณาวิเคราะห์รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายและเตรียมจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ขั้นที่ ๕

หลังจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว สำนักงบประมาณก็จะจัดพิมพ์เอกสารงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้รัฐบาลนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นต่อสภาผู้แทนราษฎร

ขั้นสุดท้าย

รัฐบาลฯ ก็จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นอย่างละเอียด การพิจารณาแบ่งออกเป็น ๓ วาระ แยกออกจากกัน ไม่พิจารณาคราวเดียวทั้ง ๓ วาระ เหมือนกฎหมายอื่น ๆ ทั่วไป เมื่อเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๒ ใน ๓ แล้วก็จะประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

สำหรับทางด้านการบริหารงบประมาณ (Execution) ก็เช่น กัน อาจแบ่งได้เป็นชั้น ๆ ดังนี้

ขั้นที่ ๑

หลังจากที่ พ.ร.บ. งบประมาณประจำปีถูกประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว หน่วยงานต่างๆ ก็จะเริ่มทยอยขอเงินประจำงวด (Allotment) ในการจ่ายเงินนั้นกฎหมายได้กำหนดไว้ให้จัดสรรออกได้เป็น ๓ งวดต่อปี งวดหนึ่งจึงมีระยะเวลา ๔ เดือน การขอ

- งวดเงินนี้หน่วยราชการก็จะส่งรายละเอียดที่กำหนดไว้ประกอบไปด้วยเพื่อการพิจารณาของสำนักงบประมาณ
- ขั้นที่ ๒ สำนักงบประมาณจะพิจารณาคำของงวดเงินนี้พร้อมกับศึกษารายละเอียด ถ้าหากคำขอชอบด้วยเหตุผลและกฎหมายก็จะอนุมัติงวดเงินให้หน่วยราชการ
- ขั้นที่ ๓ เมื่อหน่วยราชการได้รับใบจัดสรรงวดเงินแล้วก็จะนำไปเสนอต่อกรมบัญชีกลางพร้อมกับฎีกาขอเบิกเงิน กรมบัญชีกลางก็จะตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง เมื่อถูกต้องแล้วก็จะอนุมัติเงิน
- ขั้นที่ ๔ หลังจากที่หน่วยราชการได้ใช้จ่ายเงินที่ได้รับอนุมัติแล้วก็ต้องรวบรวมใบสำคัญคู่จ่ายซึ่งเป็นเอกสารสำคัญและส่งให้กรมตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
- ขั้นสุดท้าย หน่วยราชการต่างๆ ก็จะจัดเตรียมโครงการ แผนงานต่างๆ ที่คาดว่าจะปฏิบัติในปีต่อไปไว้ให้พร้อมเพื่อที่จะนำเสนอต่อสำนักงบประมาณอีกครั้งซึ่งก็จะทำให้วงจรงบประมาณเดินไปได้ครบรอบอีกครั้งหนึ่ง
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับ “งบประมาณรายจ่าย” ผู้เขียนก็นำเสนอความรู้เกี่ยวกับ “งบประมาณ” มาบ้างพอสมควร แต่ท่านผู้อ่านก็จะยังไม่สามารถเห็นภาพได้อย่างเด่นชัดแน่นอน ถ้าหากไม่ทราบถึงเงา, ส่วนลึก ส่วนเงาหรือส่วนโค้งของภาพบ้างเพราะสิ่งต่างๆ ที่กล่าวนั้นเป็นบ่อเกิดแห่งอารมณ์และความคิด ฉะนั้นผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอข้อสังเกตบางประการสำหรับท่านผู้อ่านได้พิจารณาและนำไปสานต่อให้ภาพที่ปรากฏปรากฏออกมาเป็นที่สนใจแก่ทุกคน
- บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ “งบประมาณ” ทุกท่านทราบกันดีว่ามีปัญหาใหญ่ ๆ เกิดขึ้นต่อเนื่องและหมุนเวียนเหมือนเช่นวงวัฏจักร ปัญหาดังกล่าวได้แก่
๑. หน่วยราชการไม่ทราบว่า จะเสนอของบประมาณเป็นจำนวนเท่าใด
 ๒. สำนักงบประมาณไม่ทราบว่า จะเสนอตั้งงบประมาณเป็นจำนวนเท่าใด และ
 ๓. รัฐสภา ไม่อาจจะวินิจฉัยได้ว่างบประมาณนั้น ๆ ควรจะเป็นเท่าใดจึงจะเหมาะสมและยุติธรรม
- หากจะพิจารณาคือไปอีก จะเห็นได้ว่าปัญหาเหล่านี้เกิดมาจากสาเหตุต่างๆ เหล่านี้คือ

๑. การเพิ่มของรายได้ของรัฐฯ มีไม่เพียงพอกับจำนวนรายจ่ายที่สูงขึ้น ในทุก ๆ ปี ยอดเงินรวมที่ส่วนราชการตั้งขอมามักจะสูงประมาณ ๔—๕ เท่าของยอดเงินงบประมาณที่เป็นจริงในปัจจุบัน ดังนั้นการตัดทอนลงจำนวนมากจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้ ฉะนั้นหากจะสามารถเพิ่มพูนรายได้ของประเทศขึ้นได้อีกก็คงจะพอบรรเทาความต้องการดังกล่าวลงได้บ้าง ทั้งนี้ควรจะทำให้กระทำได้โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดหารายได้ และชนิดของรายได้ให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยการส่งเสริมให้มีการลงทุนและการออมในประเทศให้สูงขึ้น

๒. มีผู้ที่เข้าใจถึงวิธีการงบประมาณอย่างดีเป็นจำนวนน้อย จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการใช้จ่ายเงินได้อย่างถูกต้อง และทันเวลาตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น การที่มีการกำหนด “เงินประจำงวด” ขึ้นก็โดยเจตนาจะให้มีการจัดสรรเงินออกเป็นส่วน ๆ เหมาะสมกับสถานะและความต้องการของเศรษฐกิจ ทั้งเพื่อให้ได้มีเวลารวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ และตรวจสอบผลงานที่ได้ดำเนินไปแล้วโดยดีถ้วนเสียก่อนที่จะขอเงินประจำงวดนั้นมา แต่ในทางปฏิบัติมักปรากฏเสมอว่าจะมีคำว่า “งวดที่ ๓ ครั้งที่ ๖๔” ในใบขอเงินประจำงวดซึ่งก็แสดงว่าในทุกวันจะมีการขอเงินครั้งหนึ่ง (จากสถิติ

ที่รวบรวมได้) และการขอเงินดังกล่าวมักกระทำกันมากในงวดสุดท้าย จึงเป็นเหตุให้เกิดการชุลกชลักและอาจเป็นผลเสียแก่เศรษฐกิจคือเป็นบ่อเกิดของเงินเพื่อได้หากปริมาณเงินที่มีอยู่ในท้องตลาดแต่ละระยะเวลาสูงกว่าจำนวนสินค้าที่มีอยู่

๓. สาเหตุประการสำคัญอีกประการหนึ่งนั้นเกี่ยวข้องกับวิธีการพิจารณาและจัดทำงบประมาณ ในปัจจุบันนี้ การจัดทำงบประมาณยังคงเป็นแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) เช่นดั้งเดิมอยู่บางส่วน คือมีการจัดแบ่งออกเป็นหมวดรายจ่าย ๑๐ หมวดคือเงินเดือน, ค่าจ้างประจำ, ค่าจ้างชั่วคราว, ค่าตอบแทน, ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุ, ค่าครุภัณฑ์, ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง, เงินหมุนและรายจ่ายอื่น การพิจารณาในแบบดังกล่าวจะต้องพิจารณากันเป็นรายหมวด เช่น พิจารณาว่าจะใช้คนกี่คน, โต๊ะกี่ตัว เป็นต้น แต่เป็นที่ทราบกันแล้วว่าการพิจารณางบประมาณนั้นเป็นกิจกรรมที่ต้องทำแข่งกับเวลา และต้องคาดการณ์ล่วงหน้า หากใช้เวลาในการพิจารณานานเกินควรก็ย่อมจะมีสิ่งเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในระหว่างเวลานั้นได้มากขึ้น (Time L-g) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันยอดเงินงบประมาณได้เพิ่มขึ้นจาก ๒๖๑ ล้านบาทในปี ๒๔๘๔ เป็น

๗,๑๔๖ ล้านบาทในปี ๒๕๐๒ และเป็น ๑๔,๔๔๐ ล้านบาทในปี ๒๕๐๔ การเพิ่มเช่นนี้เป็นไปในลักษณะทวีคูณซึ่งก็ทำนองเดียวกับโครงการต่าง ๆ ของส่วนราชการกำหนดจะกระทำในแต่ละปี จึงเห็นได้ว่าขนาดและความยุ่งยากของงบประมาณในปัจจุบันเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำงบประมาณแบบดั้งเดิมและนี่เองเป็นเหตุให้มีผู้คิดค้นหาวิธีใหม่ในการจัดทำงบประมาณซึ่งเรียกว่า Program Budgeting (งบประมาณแบบแสดงโครงการ) หรือ Performance Budgeting (งบประมาณแบบแสดงผลงาน) ซึ่งเป็นแบบที่มีเหตุผล ทั้งประหยัดได้ทั้งเงินและเวลามากกว่าแบบเดิม โดยหันมาพิจารณากันเป็นโครงการ เช่น มุ่งพิจารณาถึงความสำคัญของงานหรือโครงการที่จัดทำ วิธีการที่สามารถให้ได้โดยเสียค่าใช้จ่ายต่อหน่วย (Cost per unit) มากน้อยเท่าใด เป็นต้นว่า การจัดสร้างโรงพยาบาลหนึ่งก็จะคำนึงถึงว่าจะได้บริการได้ X หน่วยแก่คนไข้จำนวน Y คนโดยเสียค่าใช้จ่าย Z บาทต่อคนไข้หนึ่งคน เครื่องมือที่สำคัญซึ่งใช้สำหรับการจัดทำงบประมาณแบบนี้คือการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนกับผลได้ (Cost-Benefit Ratio) หรือกับประสิทธิผลของงานนั้น (Cost-Effectiveness Ratio) ฉะนั้นสิ่งสำคัญก็คือข้อมูลเกี่ยวกับทุนและผลได้ซึ่งจะต้องมีการรวบรวม วิเคราะห์และวิจัยเพื่อนำมาใช้

ประโยชน์ได้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกันว่าผลได้ที่จะได้นั้นจะคุ้มทุนที่ลงไปหรือไม่ ถ้าหากได้กำไรก็ควรจะได้รับการส่งเสริม หากขาดทุนก็ควรจะได้มีการพิจารณาหาสาเหตุและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นอีก อนึ่งเพื่อให้การจัดทำงบประมาณแบบนี้เป็นไปโดยสมบูรณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยราชการจะต้องมีระบบการรายงาน และประเมินผลที่ถูกต้องและผู้ปฏิบัติงานที่มีความสามารถและเข้าใจในเป้าหมายของงาน แต่อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้อาจเผชิญกับข้อจำกัดอยู่บ้างวันเนื่องมาจากการคำนวณหาต้นทุนและประโยชน์ของงานบางอย่างมีอาจแสดงได้ชัดในรูปของตัวเลขได้ ถึงกระนั้นก็ดีเครื่องมือชนิดดังกล่าวก็ยังคงเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิเคราะห์ว่าโครงการใดควรจะได้รับ การสนับสนุนในระดับใด

๓. หากจะลองพิจารณา ดู “งบประมาณ” แล้วจะเห็นว่าสามารถแบ่งค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ รายจ่ายเพื่อการบริการ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราวและอื่น ๆ เป็นต้นกับค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (หรือเพื่อลงทุน) ในระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว ปรากฏว่า รายจ่ายเพื่อการบริหระนั้นอยู่ในอัตราสูงกว่ารายจ่ายเพื่อการพัฒนาเป็นอันมากก็อยู่ในราว ๖๐-๘๐ % ของค่าใช้จ่าย

ทั้งหมด (ปี ๒๕๐๔-๒๕๐๕) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ๒๕๐๕ สูงถึง ๘๐.๓๙% ดังนั้นค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจจึงเหลืออยู่ได้อัตรา ๒๐%-๓๕% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดเท่านั้น นี่ก็เป็นเครื่องแสดงว่าเราใช้ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ไปในการจ้างข้าราชการต่างๆ เป็นอันมาก แต่ทว่าความเจริญทางเศรษฐกิจนั้นขึ้นอยู่กับรายจ่ายเพื่อการพัฒนาเป็นสำคัญ ดังนั้นหากต้องการจะบรรลุผลดังกล่าวเราจึงควรมีมาตรการที่เหมาะสมในวันที่จะเพิ่มอัตราค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาให้สูงขึ้น และพยายามลดค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารให้ลดน้อยลงหรือพยายามใช้กำลังคนที่มีอย่างได้ประโยชน์และมีประสิทธิภาพมาก ซึ่งก็เป็นงานชั้น

โขว้แดงคอยท้าทายนักวิชาการทั้งหลายอยู่แล้วในขณะนี้

ผู้เขียนก็ได้เสนอสิ่งละอันพันละน้อยเกี่ยวกับ "งบประมาณ" เพื่อผู้อ่านได้พิจารณาพอสมควรแล้ว เพื่อให้ข้อเขียนนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้เขียนใคร่ขอยกข้อความตอนหนึ่งของคำพูดของท่านอดีตรัฐมนตรี John F. Kennedy มาแสดงไว้ ณ ที่นี้บ้าง ท่านกล่าวไว้ว่า..... "Don't ask what the Country can do for you, but ask what you can do for your Country...." จงอย่าเรียกร้องว่าประเทศต้องทำอะไรให้แก่ท่านแต่ควรจะถามว่าท่านสามารถทำอะไรเพื่อมาบุญคุณของท่านบ้าง."

ท่านสมาชิกย้ายที่อยู่ หรือไม่ได้รับวารสารครบตาม
จำนวนที่สมัครไว้โปรดแจ้งบรรณาธิการ

หนังสือบริการสวัสดิการ ก.พ. พิมพ์จำหน่าย

เป็นตำราขนานแท้ และ คึงเดิมที่ทุกท่านให้ความเชื่อถือ

๑. คำถาม—แนวตอบ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎ ก.พ. และ
ระเบียบปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ร.บ.
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม ราคา ๑๐ บาท
๒. แนวตอบวัฒนธรรม ราคา ๑๒ บาท
๓. ข้อประวัติศาสตร์ไทย ราคา ๑๐ บาท
๔. คำถาม—แนวตอบ ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ เล่ม ๑ ราคา ๑๐ บาท
๕. คำถาม—แนวตอบ ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ เล่ม ๒ ราคา ๑๐ บาท
๖. คำถาม—แนวตอบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ราคา ๘ บาท
๗. คำอธิบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ราคา ๑๕ บาท
๘. กฎ ก.พ. พร้อมด้วยตัวบท พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน ราคา ๒๕ บาท
๙. ประมวลปัญหาและทางปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ ฯ ราคา ๖๐ บาท

มีจำหน่ายตามร้านขายหนังสือทั่วไปทั้งในพระนคร ชนบุรี และต่างจังหวัด

หรือส่งโดยตรง

พร้อมกับส่งเงินในนามผู้จัดการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก พระนคร จ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน

(โปรดบอกค่าส่งอีกต่างหาก คือ หนังสือตามรายการ ๑ ถึง ๖ เล่มละ ๒ บาท ตามรายการ ๗ ถึง ๘ เล่มละ ๓ บาท ตามรายการ ๙ เล่มละ ๕ บาท)

สิ่งที่ผู้บังคับบัญชาควรทราบ เกี่ยวกับเรื่องมนุษยสัมพันธ์

โดย ส.ร.

ในการสอบเพื่อบรรจุเข้ารับราชการหรือสอบเลื่อนชั้น ในระดับชั้นตรีขึ้นไปเกือบทุกครั้ง มักจะมีคำถามที่เกี่ยวข้อกับเรื่องมนุษยสัมพันธ์ อยู่เสมอ และบ่อยครั้งที่ผู้เข้าสอบต้องประสบกับปัญหาหนักอกในการเขียนคำตอบอยู่เป็นอันมาก เพราะหาตำราศึกษาได้ยาก ด้วยความเห็นใจในปัญหาดังกล่าวและเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่จำเป็นต้องทราบเรื่องนี้ ผู้เขียนจึงได้พยายามรวบรวมความรู้ที่ได้ศึกษามา (ซึ่งความจริงก็มีอยู่ไม่มากนัก) เกี่ยวกับเรื่องมนุษยสัมพันธ์มาเสนอไว้เป็นแนวคิดและความรู้เบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการต่อไป และก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้เขียนจะต้องบอกกล่าวไว้เสียก่อนว่า บทความนี้ย่อมไม่อาจครอบคลุมขอบเขตของมนุษยสัมพันธ์ได้ทั้งหมด แต่ก็อาจมีสิ่งที่จะเป็นแนวทางแก่ท่านผู้อ่านที่จะนำไปปรับปรุงหรือคิดแปลงแก้ไขใช้ในการสอบหรือประโยชน์อย่างอื่นได้บ้าง

๑. นิยาม

ก่อนที่จะนิยามคำว่ามนุษยสัมพันธ์ให้ง่ายต่อความเข้าใจนั้น ควรจะได้ทราบถึงความหมายของคำว่า "การบริหารงานบุคคล" เป็นพื้นฐานไว้ก่อน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น การบริหารงานบุคคลคือวิธีเลือกบุคคลใหม่ที่เหมาะสมกับงานที่จะมอบหมายให้ทำและรับผิดชอบอย่างที่ว่า "Put the right man in the right job" และในเวลาเดียวกันก็พัฒนาบุคคลที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพ ความรู้และความสามารถยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้ผลงานสูงสุด¹ หรืออย่างที่นักบริหารงานบุคคลของฝรั่งคนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า "Personnel administration is the art of selecting new employees and making use of old ones in such manner that the maximum quality and quantity of output and service are obtained from the working force."² เป็นต้น

1. สำราญ ถาวรายุศม์ ผู้อำนวยการกองวิชาการและสอบได้ สำนักงาน ก.พ. "การบริหารงานบุคคลสำหรับผู้บังคับบัญชา" ฉบับไวเนียว หน้า 2

2. Felix A. Nigro, Public Personnel Administration, Henry Holt and Company, New York, 1959 P. 36

ในขบวนการของการบริหารงานบุคคลนั้น มีสิ่งที่ต้องปฏิบัติอยู่หลายประการ เช่นการวางนโยบายการบรรจุที่ดี การกำหนดมาตรการและวิธีการในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม การวางคนให้เหมาะกับงาน การกำหนดค่าตอบแทนที่ยุติธรรม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นเครื่องส่งเสริมให้การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้นบรรลุซึ่งความสำเร็จได้ แต่ถึงแม้ว่าจะได้ปฏิบัติการต่างๆ ตามที่กล่าวมาแล้วก็ตาม หากผู้รับผิดชอบในการบริหารงานบุคคลมองข้ามความสำคัญของการที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรัก และอุทิศตัวต่องาน มีความซื่อสัตย์และภักดีต่อหน่วยงาน และมีความรู้สึกเสมือนคนเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานนี้แล้ว ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้นประสบผลสำเร็จ และยังแสดงว่ามีสิ่งที่ควรแก้ไขในเรื่องมนุษยสัมพันธ์อยู่อีกมาก เพราะเมื่อคนซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดไม่มีความรักงาน ไม่มีศรัทธาต่องานหรือหน่วยงานแล้ว งานของหน่วยงานนั้นก็ไม่ได้รับผลเต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น

เมื่อมาถึงตอนนี้ ท่านผู้อ่านก็ควรจะพอมองเห็นได้แล้วว่ามนุษยสัมพันธ์หมายถึงอะไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับการบริหารงานบุคคลอย่างไรก็ตาม มีผู้ให้คำนิยามความหมายของมนุษยสัมพันธ์ไว้เป็นอันมาก เช่น มนุษยสัมพันธ์คือวิธีการที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์และแรงจูงใจให้คนในหน่วยงานได้ร่วมกันทำงาน อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ โดยมีความพึงพอใจในทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วถึง³ หรือมนุษยสัมพันธ์คือการรวมคนให้ทำงานร่วมกัน ในลักษณะที่มุ่งให้เกิดความร่วมมือประสานงานและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้บังเกิดผลตามเป้าหมาย⁴ เป็นต้น และบางตำรากล่าวว่าเป็นสิ่งเดียวกับขวัญ (Morale) และสิ่งจูงใจ (Motivation) ในการทำงานของคน

๒. องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์

โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงเรื่องมนุษยสัมพันธ์ก็จำเป็นต้องทราบถึงองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ องค์การหรือหน่วยงาน หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะขอนำมากล่าวในที่นี้แต่พอสังเขป ดังนี้

3. Keith Davis, Human Relations in Business, Mc Graw-Hill Company, Inc., New York, 1957 P. 9
4. Edwin B. Flippo, Management : A Behavioral Approach, Allyn and Bacon Inc., Boston, Mass., 1969 P. 15

ก. องค์การหรือหน่วยงาน เป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีของผู้ปฏิบัติงาน ถ้าหน่วยงานใดได้มีการจัดวางโครงสร้างและมาตรการภายใน ไว้เป็นอย่างดีแล้วก็จะช่วยให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าองค์การหรือหน่วยงานที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ๆ คือ

๑) มีหัวหน้าที่ดี

๒) มีการแบ่งงานหรือความรับผิดชอบที่แน่นอนและชัดเจน

๓) มีผู้ปฏิบัติงานที่ดี

๔) มีการกำหนดมาตรฐานในการทำงาน

๕) มีความร่วมมือระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

ข. หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชานั้นแม้จะเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยของหน่วยงานที่ดี แต่ก็เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ขึ้นได้ท่านผู้รู้ทางการบริหารงานของบุคคลท่านหนึ่งได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญ ๆ ของหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาที่ดีไว้หลายประการ⁵ คือ

๑) เป็นผู้รู้จักหน้าที่ของตน โดยวางแผนการปฏิบัติงานในหน่วยให้ชัดเจน แนะนำและ

สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาตามความเหมาะสม เป็นต้น

๒) ทำตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่แสดงตนเป็นผู้น่าเกรงขาม และไม่ประพฤติดนินทาผู้ใต้บังคับบัญชานำไปวิจารณ์ได้

๓) รับผิดชอบผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน โดยเมื่อมีเหตุบกพร่องเกิดขึ้นต้องรับผิดชอบโดยตรง ไม่โยนความผิดให้ลูกน้อง และต้องคิดถึงความก้าวหน้าของหน่วยงาน

๔) ทำความคุ้นเคยและดูแลสุขภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาโดยคิดถึงคนอื่นก่อนตัวเอง และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

๕) ออกคำสั่งที่เหมาะสมและตรวจตราการปฏิบัติให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยออกคำสั่งให้พอเหมาะแก่สมรรถภาพของหน่วยงาน ไม่ควรออกคำสั่งให้มากเกินไป และควรให้มีระยะเวลาเตรียมตัวในการปฏิบัติตามคำสั่ง

๖) ซื่อสัตย์ต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยไม่กล่าวตำหนิเคียดลับหลัง ไม่นำเอาความสำเร็จของผู้อื่นมาเป็นของตนแต่ผู้เดียว เป็นต้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ในเรื่องนี้ มีบางตำรากล่าวว่าหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาที่ดีจะต้องมีความสามารถในด้านต่าง ๆ คือ

๑) ความสามารถในการงานที่ตนเป็นหัวหน้า โดยต้องรู้งานที่ตนรับผิดชอบอยู่เป็นอย่างดี เพื่อประโยชน์ในการสั่งงาน ตรวจสอบและการตัดสินใจในการทำงานหรือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

๒) ความสามารถที่จะเข้ากับสังคมได้ และเป็นที่คุ้นเคยหรือยอมรับกันโดยทั่วไป คือความสามารถที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ มีความกว้างขวางในวงงาน ซึ่งจะเห็นประโยชน์ในการประสานงานและได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๓) ความสามารถและพร้อมที่จะกระจายอำนาจในการทำงานคือไม่เป็นผู้รวบงานทั้งหมดไว้แต่เพียงผู้เดียว สิ่งใดที่พอจะมอบหมายอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้ก็จะมอบหมายให้ไป

๔) ความสามารถในการจัดการ เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญมาก คือต้องสามารถจัดการทำประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ให้เป็น ประโยชน์ได้มากที่สุด ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

๕) ความสามารถในการวางแผน เป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะหัวหน้างานที่ดีมิใช่เพียงแต่ทำงานให้งานเสร็จไปวันหนึ่งเท่านั้น หากจะต้องวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นและวางแผนสำหรับการปฏิบัติงานในเวลาข้างหน้าอีกด้วย

ค. ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึงทุกคนในหน่วยงาน เนื่องจากทุกคนต้องมีผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าเป็นลำดับขึ้นไป การกล่าวถึงผู้ปฏิบัติงานในด้านที่เกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์นี้อาจแยกออกได้เป็นสองส่วน คือ

๑) สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการในการทำงาน จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ปรากฏว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความต้องการอย่างน้อยที่สุด ๑๐ ประการ^๖ ดังนี้

ความมั่นคงในการทำงาน หมายความว่าในการทำงานนั้นจะต้องมีหลักประกันว่า ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ความมั่นคงในการทำงาน หมายความว่าในการทำงานนั้นจะต้องมีหลักประกันว่า ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

6. William J. Mc Larney, Management Training Case and Principles, Richard D Irwin, Inc; Illinois, 1964 P. 370-378

ไม่กล้าทำหรือแสดงความคิดเห็นอย่างใดเพราะเกรงจะเป็นภัยแก่ตัวเอง

— ความพอใจในงานที่ทำ กล่าวโดยทั่วไปแล้ว การทำงานนั้นทุกคนหากได้ฝึกฝนมาแล้วย่อมทำงานได้ทัดเทียมกัน แต่ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งเสริมสร้างการทำงาน คือความพอใจในงานที่ทำนั้น ๆ เพราะผลงานที่ผู้ปฏิบัติงานกระทำด้วยความเต็มใจย่อมดีกว่าผู้ที่ต้องทำงานด้วยความจำใจหรือเพียงแต่ปฏิบัติตามหน้าที่

— โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ตราบใดที่คนเรามีความหวังที่จะก้าวหน้าก็ย่อมมีกำลังใจที่จะฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี หากผู้ปฏิบัติงานทำงานไปโดยมองไม่เห็นความหวังหรือโอกาสที่จะก้าวหน้าก็จะทำให้ขาดความกระตือรือร้น ซึ่งเรื่องนี้เป็นความรับผิดชอบทางผู้บริหารหน่วยงานนั้นที่จะกำหนดโครงสร้างของ Personnel Program ให้ชัดเจน

— ต้องการรู้จุดประสงค์ของงานหรือหน่วยงาน เพื่อจะได้ประเมินว่าสิ่งที่ตนทำไปมีคุณค่าหรือมีส่วนที่จะทำให้หน่วยงานบรรลุถึงจุดหมายได้อย่างไรหรือไม่

— การได้รับการยกย่องนับถือ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนย่อมพึงพอใจในความสำเร็จแห่งกิจการงานของตน เมื่อเขาทำหรือคิดสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานขึ้นมา เขาคงจะได้รับการยอมรับในความสำเร็วนั้น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานกระตือรือร้นที่จะทำงาน บางหน่วยงานนั้นหัวหน้างานได้มองข้ามความสำคัญในเรื่องนี้ไปเสีย หรือไม่สนใจในเรื่องนี้เลย

— ต้องการหัวหน้าที่สามารถและวางใจได้ ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยทั่วไปย่อมต้องการหัวหน้างานที่มีความรู้ความสามารถและเข้าร่วมความลำบากหรืออันตรายกับลูกน้อง พยายามต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของลูกน้องเสมอ เป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนและการทำงาน หัวหน้างานที่สามารถเช่นนั้นย่อมประสานได้ทั้งงานและน้ำใจของคนในหน่วยงานให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

— ได้รับค่าจ้างโดยยุติธรรม อัตราเงินเดือน ค่าจ้างนี้เป็นสิ่งตอบแทนโดยตรงสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ฉะนั้น การกำหนดอัตราเงินเดือนหรือการเลื่อนเงินเดือนโดยยุติธรรมจึงมีความสำคัญในด้านจิตใจของผู้ปฏิบัติงานมาก มีหน่วยงานเป็นจำนวนไม่น้อยที่ต้องประสบความล้มเหลวในการดำเนินงานอันสืบเนื่องมาจากความไม่ยุติธรรมในเรื่องนี้

— ต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ความต้องการนี้เป็นเรื่องทางจิตวิทยา คือบุคคล

โดยทั่วไปก็อยากมีความสำคัญ หรือเป็นบุคคลสำคัญของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมนั้นนอกจากการเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามปกติแล้ว เมื่อมีการปรับปรุงการทำงานหรือหน่วยงานควรจะให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนแสดงความคิดเห็น ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

— ความพอใจในสภาพการทำงาน ความต้องการนี้เป็นเรื่องธรรมดาที่ว่า คนจะมีสมาธิและจิตใจในการทำงานได้ก็ต้องมีสภาพของที่ทำงาอยู่ณลักษณะดี มีอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เช่น มีอุณหภูมิอันพอเหมาะ มีแสงสว่างเพียงพอ มีการถ่ายเทอากาศถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

— ความเสมอภาค ในที่นี้หมายถึงไม่มีการแบ่งแยกผิวพรรณ เชื้อชาติการเล่นพวกพ้องหรือความลำเอียงในการบังคับบัญชา ฯลฯ เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่จะทำลายขวัญในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และจะทำลายความสามัคคีของหมู่คณะหรือหน่วยงานนั้นในที่สุด

๒) หัวหน้างานที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการ จะต้องเป็นหัวหน้าที่ :—

- สามารถควบคุมบังคับบัญชาผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี
- เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานอภิปรายหรือ

แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

รับฟังปัญหาทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวของลูกน้อง

ให้ความสนใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ได้ว่าผู้ปฏิบัติงานมีฐานะและความรับผิดชอบอย่างไรในหน่วยงานนั้น

ยินยอมเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานโดยความสามารถของตนเองมากที่สุด ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวจนน่ารำคาญ

ให้ความสำคัญต่อผลงานหรือความสำเร็จที่ผู้ปฏิบัติงานได้กระทำไปแล้ว

มีความยุติธรรม ไม่เล่นพวกพ้องหรือลำเอียงในการบังคับบัญชา

เข้าใจในงานและเป็นผู้วางแผนที่ดี

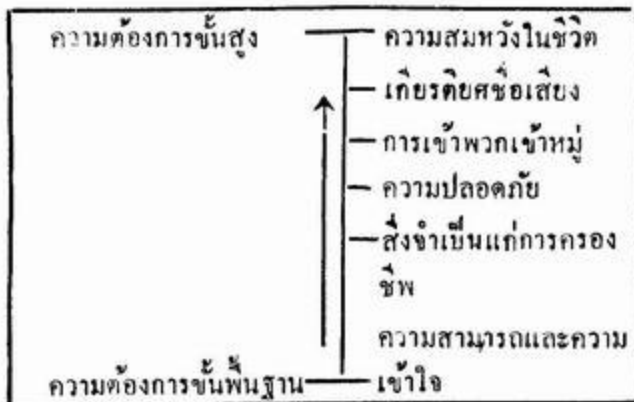
ให้การยอมรับนับถือว่าผู้ปฏิบัติงานเป็นมนุษย์คนหนึ่งเสมอเหมือนกับคนอื่น ๆ

๓. แนวทางในการเสริมสร้างหรือก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์

การที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลชั้นนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากนักเมื่อพิจารณาจากลักษณะขององค์ประกอบทั้ง ๓ ประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และอาจกล่าว

ได้ว่าโครงการที่จะก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์หรือ
สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานได้นั้น ควรจะต้อง
ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

ก. การมีหัวหน้างานที่ดี โดยทั่วไปการ
แต่งตั้งหัวหน้างานมักจะพิจารณาในด้าน Subject
-matter Ability หรือ Technical Skill มาก
เกินไป แต่เนื่องจากหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา
นั้นเป็น Personnel Officer อยู่ในตัวด้วย ฉะนั้น
นอกจากจะพิจารณาดังลักษณะของหัวหน้า หรือผู้
บังคับบัญชาตามที่ได้กล่าวแล้ว ยังต้องพิจารณา
ในด้าน Conceptual Skill อีกด้วย

ข. การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์บางประการ
ของหัวหน้างานโดยพิจารณาจาก

๑) ความต้องการของมนุษย์ ได้แก่ความ
ต้องการทางร่างกาย คือต้องการสิ่งที่จำเป็นสำหรับ
ชีวิต เช่นปัจจัย ๔ ความต้องการทางเพศเป็นต้น
และความต้องการทางจิตใจ คือการแสดงออกซึ่ง
ความสำเร็จที่เกิดขึ้น เช่นการยอมรับในสังคมหรือ
การเข้าพวกเข้าหมู่ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต
 ฯลฯ ซึ่ง Dr. J. H. Lumpkin ได้จัดลำดับความ
สำคัญของความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้

เมื่อได้รับความต้องการขั้นต่ำแล้ว ก็ยาก
จะได้ความต้องการขั้นสูงต่อไปอีกเรื่อยๆ ทั้งนี้
ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคนเป็นสำคัญ

๒) ความแตกต่างของบุคคล ได้แก่ความ
แตกต่างทางด้านจิตใจ คือเป็นเรื่องของสติปัญญา
ความแตกต่างทางร่างกายคือรูปร่างลักษณะ ความ
สมบูรณ์ของร่างกาย เชื้อชาติ อายุ เพศ ฯลฯ
ความแตกต่างทางอารมณ์ซึ่งรวมถึงอุปนิสัยใจคอ
ด้วย และความแตกต่างทางสังคม คือการศึกษา
เศรษฐกิจ ครอบครัวย ศาสนา วัฒนธรรมเป็นต้น

๓) การทำความรู้จักตัวเอง โดยศึกษาว่า
ตนเองเป็นคนชนิดใด มีลักษณะและวิธีของการ
แสดงออกในการติดต่อกับผู้อื่นอย่างไร มีศิลปะ
ในการฟังและพูดหรือไม่ เป็นคนที่พยายาม
ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยหรือเปล่า ฯลฯ เพื่อ

ประโยชน์ในการเข้ากันได้กับผู้อื่น

ค. มีระบบการติดต่อที่ดี ในสมัยก่อน ๆ ไม่ค่อยมีการเน้น หรือมองเห็นความสำคัญของหน่วยงาน และการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ แต่ในปัจจุบันแนวความคิดในเรื่องนี้ได้เปลี่ยนไป โดยเริ่มมีการมองเห็น ประโยชน์ของหน่วยงานที่ไม่เป็นทางการและการติดต่ออย่างไม่เป็นพิธีการมากขึ้น นอกจากนั้น ระบบการติดต่อที่ดีควรเป็น Two ways Process ก็ต้องมีทั้งระดับต่ำขึ้นไปหาระดับสูงและจากระดับสูงลงมาหาระดับต่ำด้วย เพราะระบบการติดต่อเป็นหัวใจในการทำงานและมีส่วนช่วยในการที่จะก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ได้เป็นอย่างมาก

ง. การให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการปรับปรุงงาน จุดสำคัญในเรื่องนี้ก็มีอยู่ว่า ควรให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโอกาสที่จะมีการปรับปรุงงาน

จ. การให้คำปรึกษาหรือแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษาหรือแนะนำนี้ ควรทำทั้งในรูปของการรับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับงานและเรื่องส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานด้วย

ฉ. การสำรวจทัศนคติและความคิดเห็น ในหน่วยงานบางแห่งที่มีความก้าวหน้าในด้าน การบริหารงานบุคคลจะจัดให้มีการสำรวจทัศนคติ และความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงานอยู่เป็น ระยะ ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานและอื่น ๆ อันอาจนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เกิดสิ่งจูงใจในการทำงานหรือมนุษยสัมพันธ์ขึ้นได้

๔. แนวความคิดบางประการเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

ในปัจจุบัน ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ในกิจการบริหารงานบุคคลอยู่ ๓ ประการ ซึ่งแต่ละแนวความคิดก็มีหลักการแตกต่างกันไป คือ

ก. แนวความคิดถือ "คน" เป็นหลัก คือ ก่อนจะมีการริเริ่ม ปรับปรุง หรือทำอะไรจะต้องให้คนในหน่วยงานนั้นรู้และได้รับความเห็นชอบจากคนส่วนใหญ่เสียก่อน จะไม่มีการทำอะไรให้ผู้ปฏิบัติไม่พอใจ

ข. แนวความคิดถือ "ผลผลิต" ของหน่วยงานเป็นหลัก คือไม่มีการคำนึงถึงเรื่องอื่น ขอให้ผลผลิตของหน่วยงานออกมา ได้สูงสุดก็เป็นทีพอใจแล้ว

ค. แนวความคิดที่เป็นการผสมกันระหว่างแนวความคิด ก. และ ข. ถือถือผลผลิตของหน่วย

งานเป็นสิ่งสำคัญ และในขณะเดียวกันก็คำนึงถึงคนหรือผู้ปฏิบัติงานควบคู่กันไปด้วย

ในแง่ของมนุษยสัมพันธ์จะเห็นได้ว่า แนวความคิด ก. ซึ่งถือคนเป็นหลักน่าจะเป็นแนวความคิดที่ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงานได้ดีที่สุด แต่มีข้อสังเกตว่า วิธีการนี้จะทำให้ได้ผลงานมากและดีหรือไม่ สำหรับแนวความคิด ข. นั้น โดยปรกติแล้วจะเป็นหน่วยงานที่มีมนุษยสัมพันธ์หรือสิ่งจูงใจในการทำงานเกิดขึ้นได้ยาก ส่วนแนวความคิด ค. น่าจะเป็นแนวความคิดที่ดีที่สุด คือทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ขึ้นได้ และในเวลาเดียวกันก็ได้ผลผลิตของงานสูงด้วย

๕. สรุป

การที่จะบริหารงานให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีความร่วมมือร่วมใจและประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพจากผู้ปฏิบัติงาน อันจะทำให้ได้ผลผลิตของงานสูงและบรรลุถึงเป้าหมายของงาน ได้นั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทในการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์

ของผู้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ เพราะปรากฏว่าในการปฏิบัติงานหรือบริหารงานของหน่วยงานเกือบทุกแห่งมักจะเกิดปัญหาเรื่องมนุษยสัมพันธ์หรือสิ่งจูงใจในการทำงานอยู่เสมอ และไม่เป็นที่ยอมรับที่จะเลือกเอา “คน” หรือ “งาน” เพราะถ้ามุ่งจะเอาคน คือคอยแต่เอาใจผู้ปฏิบัติงานอยู่จะว่ากล่าวตักเตือนก็เกรงจะกระทบกระเทือนใจแล้วก็ยากที่จะให้ได้ผลงานเต็มที่ หรือในทางตรงกันข้ามถ้ามุ่งเอาแต่งานก็อาจทำให้ต้องเสียกำลังคนไปได้ เพราะจะกลายเป็นว่าเห็นคนเป็นเครื่องจักร ในที่สุดก็ค่อย ๆ เสียคนไปเนื่องจากไม่อาจทนอยู่กับหน่วยงานนั้นได้ ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องความสามารถทางนักบริหารงานบุคคลที่จะทำให้เกิดความพอดีระหว่าง “คน” กับ “งาน” การที่จะทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ขึ้นในหน่วยงานจึงเป็น “ศิลป์” ไม่ใช่ “ศาสตร์” เพราะแม้แต่ผู้ที่รอบรู้ในเรื่องมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดีจนอาจเขียนตำราหรือถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้อื่นได้ ก็ไม่แน่ว่าจะเป็นปฏิบัติได้ดีด้วย.

กฎหมายและระเบียบใหม่

มีกฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้:-

๑. พ.ร.ฎ. แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๓

๒. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓. คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) อนุมัติให้ข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การรัฐวิสาหกิจไปร่วมประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ครั้งที่ ๙ โดยไม่ถือเป็นวันลา

๒) ค่ารักษาพยาบาลของครอบครัวข้าราชการที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงิน พ.ชด. มารวมคิดเป็นรายได้ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

๓) เมื่อมีข้าราชการหรือทนายความหรือทางราชการ ให้อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้องกับข้าวนั้น รับผิดชอบหรือแก้ข้าวนั้นโดยเร็วที่สุด

๔) ในการประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ เมื่อประชุมเสร็จแล้ว ขอให้ผู้แทนกระทรวงที่อยู่ในระดับชั้นผู้ใหญ่ขึ้นแจ้งให้กรมกองผู้ปฏิบัติทราบด้วย

๕) ผ่อนผันให้รัฐมนตรีใช้ดุลยพินิจมอบหมายให้เลขาธิการรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามในหนังสือบางเรื่องที่กระทรวงมีไปยังสมาชิกวุฒิสภาได้

๔. ก.พ. รับรองปริญญาและประกาศนียบัตรชั้นสูงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งอาจบรจผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ.

๕. กระทรวงการคลังได้แจ้งให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบถึงกำหนดเวลาการปีดับบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณ

๖. กระทรวงการคลังข้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าทรัพย์สินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการว่า ในกรณีการเข้าทรัพย์สินเมื่อไม่มีระเบียบกำหนดไว้ ส่วนราชการก็ชอบที่จะขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อนเข้าเป็นราย ๆ ไป

๗. กรมวิเทศสหการขอให้ส่วนราชการที่จะขอผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศดำเนินงานผ่านกรมวิเทศสหการตั้งแต่นั้น

๘. กฎ ก.พ. ฉบับที่—และฉบับที่—

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์

กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. ๒๕๑๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๓

เป็นปีที่ ๒๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย เลียบใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๓”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ

(๒) แผนกประมวลรายงาน

๒. กองการเจ้าหน้าที่ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกอัตราค่าจ้างและทะเบียนประวัติ

(๒) แผนกวินัยและสวัสดิการ

(๓) แผนกฝึกอบรม

๓. กองคลัง แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกเงิน

(๒) แผนกบัญชี

(๓) แผนกงบประมาณ

(๔) แผนกพัสดุและยานพาหนะ

๔. กองบรรเทาและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ
- (๑) แผนกวางแผนและประสานงาน
 - (๒) แผนกภัยธรรมชาติ
 - (๓) แผนกสาธารณภัย
 - (๔) แผนกจัดหาและบริวาร
๕. กองวิชาการ
๖. กองความมั่นคงแห่งสังคม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ
- (๑) แผนกวิทยาการและวิจัย
 - (๒) แผนกกฎหมาย
 - (๓) แผนกเผยแพร่
๗. กองสวัสดิการสงเคราะห์
๘. กองบริการชุมชน
๙. กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น
๑๐. กองเคหะสถานสงเคราะห์
๑๑. กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ
- (๑) แผนกสงเคราะห์ผู้ไร้อาชีพ
 - (๒) แผนกสงเคราะห์การอาชีพ
 - (๓) แผนกสงเคราะห์หญิงบางประเภท
๑๒. กองนิคมสร้างตนเอง แบ่งเป็น ๘ แผนก คือ
- (๑) แผนกโครงการและสถิติ
 - (๒) แผนกสำรวจและก่อสร้าง
 - (๓) แผนกทะเบียน
 - (๔) แผนกรับสมัครและคัดเลือกสมาชิก
 - (๕) แผนกเครื่องมือทุนแรง
 - (๖) แผนกเงินทุน
 - (๗) แผนกส่งเสริมอาชีพ
 - (๘) แผนกจัดหาตลาด
๑๓. กองสงเคราะห์ชาวเขา

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

ที่ทำการประชาสงเคราะห์จังหวัด

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

(๔) กฎหมายและระเบียบใหม่

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๒๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หัวหน้าภาควิชา
คณบดี

เทียบกับตำแหน่ง
หัวหน้ากอง
ผู้อำนวยการกอง
รองอธิบดี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ ก.พ. ๒๕๑๓

ระเบียบ

ที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๑๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง ขอ อนุมัติให้ข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การวิจัยทางสัตววิทยาเกษตรศาสตร์
และชีววิทยา ครั้งที่ ๕ โดยไม่ถือเป็นวันลา
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอตามที่ได้รับรายงานจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าจะได้มีการประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๔ - ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ โดยมีวัตถุประสงค์จะให้ให้นักวิชาการทั้งหลายได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นในวิชาการเกษตร, ชีววิทยา, เศรษฐศาสตร์การเกษตร และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อจะได้นำไปเผยแพร่และปรับปรุงการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป และเพื่อให้ให้นักวิชาการทั้งหลายที่เป็นข้าราชการกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ และพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การวิจัยทางสัตววิทยา ได้ไปร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกันโดยไม่ถือเป็นวันลาราชการ ซึ่งจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน จึงเสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ ลงมติอนุมัติตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ สร. ๐๔๐๑/ว.๑๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง คำรักษาพยาบาลของครอบครัวข้าราชการที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้

ด้วยกระทรวงการคลังรายงานว่า สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ทักท้วงการจ่ายเงินช่วยเหลือคำรักษาพยาบาลของกองทัพบก ซึ่งได้เบิกจ่ายเป็นคำรักษาพยาบาลครอบครัวทหาร ที่ไปรับราชการเป็นเสมียนประจำอยู่ที่สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารบกในต่างประเทศ ว่าไม่มีสิทธิเบิกเงินช่วยเหลือคำรักษาพยาบาล เพราะได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๑,๑๐๐ บาท รวมกับเงิน พ.ช.ค. อีกเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท จึงเกินกว่า ๒,๑๕๐ บาท ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรพิจารณาขกเว้นไม่ต้องนำเงิน พ.ช.ค. มารวมคิดเป็นรายได้ค่ามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรด้วย และในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงนั้นก็สมควรผ่อนผันให้ได้ ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้นำมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ ลงมติเห็นชอบด้วยและให้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ศุภิต บุญธรรม

(นายศุภิต บุญธรรม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ทำการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

เรื่อง ค่ารักษาพยาบาลของครอบครัวข้าราชการที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ

กระทรวงการคลังเสนอว่า สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้หักทั้งการจ่ายเงินช่วยค่ารักษาพยาบาลของกองทัพบก ซึ่งได้เบิกจ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลครอบครัวทหาร ซึ่งไปรับราชการเป็นเสมียนประจำอยู่ที่สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารบกในต่างประเทศ ว่าไม่มีสิทธิเบิกเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล เพราะได้รับเงินเดือนเดือนละ ๑,๐๐๐.๐๐ บาท รวมกับเงิน พ.ช.ค. อีกเดือนละ ๓,๐๐๐.๐๐ บาท จึงเกินกว่า ๒,๑๕๐.๐๐ บาท แต่ทางกองทัพบกชี้แจงว่า โดยเหตุที่เงิน พ.ช.ค. เป็นเงินเพิ่มพิเศษที่มีลักษณะชั่วคราวเช่นเดียวกับเงินยังชีพของข้าราชการในบางจังหวัดในภาคใต้และเงินเบี้ยกนัตการ และนายทหารชั้นประทวนที่ไปรับราชการที่สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารบกในต่างประเทศนั้นไม่สามารถนำครอบครัวไปอยู่ด้วยตามระเบียบครอบครัวต้องอยู่ในประเทศไทย ฉะนั้นเมื่อคลอดในครอบครัวเกิดเจ็บป่วยขึ้น ก็ไม่มีสิทธิเบิกเงินช่วยค่ารักษาพยาบาลตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยได้ ทั้งนี้โดยไม่ต้องนำเงิน พ.ช.ค. ของสามีมารวมกับเงินเดือนเพื่อคิดเป็นรายได้

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้กำหนดค่านิยามของคำว่า “รายได้” ให้รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนต่าง ๆ โดยยกเว้นเฉพาะเงินยังชีพข้าราชการในบางจังหวัดในภาคใต้ (ย.ช.) และเงินเบี้ยกนัตการเท่านั้น ฉะนั้นในกรณีที่ข้าราชการซึ่งปฏิบัติราชการประจำอยู่ในต่างประเทศและครอบครัวมิได้เดินทางไปอยู่ในต่างประเทศด้วย หากบุคคลในครอบครัวเกิดเจ็บป่วยขึ้น จะไม่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามระเบียบดังกล่าวได้ เพราะเมื่อนำเงิน พ.ช.ค. มารวมกับเงินเดือนแล้ว รายได้ทั้งหมดจะเกินกว่า ๒,๑๕๐ บาท ซึ่งจะไม่เป็นการยุติธรรมแก่ครอบครัวของข้าราชการซึ่งมิได้เดินทางไปอยู่ในต่างประเทศด้วย จึงสมควรพิจารณาขกเว้นไม่ต้องนำเงิน พ.ช.ค. มารวมคิดเป็นรายได้ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อย เกี่ยวกับการศึกษาบุตรด้วย และในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหักทั้งนั้นก็สมควรผ่อนผันให้ได้

ท่านรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาแล้วมีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

(๘) กฎหมายและระเบียบใหม่

ด่วนมาก

ที่ สร. ๐๔๐๒/ว.๑๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง การรับขึ้นแจ้งหรือแก้ไขรายชื่อบุคคลหรือทางราชการโดยรวดเร็ว

เรียน กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๒/ว ๑๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๒

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีข้อความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการให้ข้าราชการ
การให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ และการเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์มาเพื่อทราบความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ โฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีเสนอว่า ขณะนี้มีข่าวแปลก ๆ ปรากฏในหน้า
หนังสือพิมพ์อยู่บ่อย ๆ ข่าวหลายข่าวเป็นข่าวที่ไม่เป็นผลดีต่อรัฐบาล เช่น ข่าวการรุมข่มขืนบรรณารักษ์ เป็นต้น
ข่าวเหล่านี้ นอกจากจะยังความตระหนกตกใจให้แก่ประชาชนแล้ว ยังเป็นการโน้มน้าวไปในทางที่จะทำให้ประชา
ชนเห็นว่ารัฐบาลไม่เอาใจใส่หรือไม่สามารถรักษาความปลอดภัยให้ประชาชนได้ด้วย นับว่าเป็นการก่อหวนคเพื่อ
สร้างทัศนคติอันไม่ดีต่อรัฐบาลอย่างสำคัญอันจะนำไปในทางกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาลอีกทางหนึ่ง
สมควรจะได้รับความทางแก้ไขโดยเห็นสมควรดำเนินการดังต่อไปนี้—

๑. เมื่อมีข่าวอันจะยังความเสียหายแก่รัฐบาลหรือทางราชการเกิดขึ้นให้อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้องกับข่าว
นั้น ๆ ถือเป็นหน้าที่ที่จะรีบดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงทันที แล้วให้เชิญผู้สื่อข่าวกรมประชาสัมพันธ์ และหนังสือ
พิมพ์ไปชี้แจงแถลงข่าวอันเป็นการปลดเปลื้องความเสียหายนั้น ๆ ให้หมดไปหรือน้อยลงโดยเร็วที่สุด ในการนี้
อธิบดีกรมต่าง ๆ มีสิทธิให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในกรมของตนได้ตามมติคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว

๒. ให้กรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และผู้สื่อข่าวอยู่แล้ว คอยตรวจตราข่าวดังกล่าว
และรีบส่งผู้สื่อข่าวไปสัมภาษณ์รัฐมนตรี หรืออธิบดีกรมที่เกี่ยวข้องกับข่าวเหล่านั้นอยู่เสมอ และโดยรวดเร็วทันกับ
เหตุการณ์เพื่อนำมาทำข่าวชี้แจงต่อประชาชนโดยเร็ว

๓. พล. ๓ นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้

กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ดำเนินการตามข้อเสนอของโฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีต่อไป

จึงขอขึ้นย่นมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมรัฐมนตรี

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง การแต่งตั้งผู้แทนส่วนราชการเข้าร่วมประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๔ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๓

ตามที่ได้นับนํ้ามติดคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งตั้งผู้แทนส่วนราชการเข้าร่วมประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ มาเพื่อทราบ นั้น

บัดนี้ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาการแห่งชาติเสนอขอเพิ่มเติมใน การประชุมคณะกรรมการนั้น ๆ เมื่อประชุมเสร็จแล้วแต่ละครั้งก็ดี หรือมีมติแล้วก็ดี ขอให้ผู้แทนกระทรวงซึ่งอยู่ใน ระดับชั้นผู้ใหญ่ขึ้นแจ้งให้กรม กองผู้ปฏิบัติทราบด้วย และหากจะมีความคิดเห็นประการใด จะได้นำไปประกอบการ พิจารณาในการประชุมต่อไป ทั้งนี้เพราะหลายครั้งเมื่อการประชุมเสร็จสิ้นแล้ว และนำมาพิจารณาในระดับ รัฐบาลยังปรากฏว่ากระทรวงซึ่งมีผู้แทนร่วมด้วยแล้วนั้น แจ้งว่าไม่ทราบเรื่องหรือต้องไปสอบถามก่อน ทั้งนี้อาจจะเกิด จากผู้แทนซึ่งได้เข้าร่วมประชุมแล้วก็เก็บเรื่องเอาไว้ มิได้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทราบ หรือดำเนินการต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

(๑๐) กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๑๗

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง การติดต่อกับราชการระหว่างกระทรวงกับสมาชิกวุฒิสภา

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๑๗ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๒

ตามที่ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรีให้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปว่า หนังสือราชการที่กระทรวงจะมีไปยังสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน ขอให้รัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามเอง ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการผ่อนคลายภาระของรัฐมนตรีที่ต้องรับผิดชอบการบริหารราชการแผ่นดินในอำนาจหน้าที่ได้เพิ่มมากขึ้น สมควรจะได้ผ่อนผันให้รัฐมนตรีใช้ดุลยพินิจมอบหมายให้เลขานุการรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามในหนังสือราชการบางเรื่องที่กระทรวงมีไปยังสมาชิกวุฒิสภาได้ด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว ลงมติเห็นชอบด้วย และให้เพิ่มเติมมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๒ ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

จึงขอขึ้นขานมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว.๑

สำนักงาน ก.พ.

๒ มีนาคม ๒๕๑๓

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรชั้นสูงของมหาวิทยาลัย
เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรม)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรชั้นสูงของมหาวิทยาลัย ว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ดังนี้

๑. ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การแพทย์) ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๒. ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา) ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๓. ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๔. ปริญญาทันตแพทยศาสตรบัณฑิต ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๔) ก. แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๕. ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาการสอนมัธยม ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าเป็นประกาศนียบัตรซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๖. ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาวิศวกรรมสุขาภิบาลของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าเป็นประกาศนียบัตรซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการและสอบไล่

๒๐ มกราคม ๒๕๑๓

เรื่อง กำหนดเวลาการปดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. ๐๕๐๖/๒๓๘๘๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๑๐

ตามที่หนังสืออ้างถึง กระทรวงการคลังกำหนดไว้ในคู่มือการบัญชีสำหรับส่วนราชการในภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๑๐ หน้า ๖๐ ให้ส่วนราชการในภูมิภาคที่เบิกเงินกับคลังจังหวัด คลังอำเภอ ปดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณ เมื่อสิ้นระยะเวลาการจ่ายเงินงบประมาณนั้น ๆ แล้วความละเอียดแจ่มชัดอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังพิจารณาเห็นสมควรขอความร่วมมือการปดบัญชีดังกล่าวให้สอดคล้องกับการจัดทำรายงานประจำเดือน ดังนี้

การปดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณ การปดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณให้ทำในวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สิ้นสุดกำหนดเวลาการจ่ายเงินงบประมาณของปีงบประมาณนั้น ๆ กล่าวคือ

๑. ในกรณีที่ไม่มีการกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีงบประมาณ ให้ปดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณและบัญชีที่เกี่ยวข้อง ในวันทำการสุดท้ายของเดือนตุลาคมของปีงบประมาณถัดไป

๒. ในกรณีที่มีการกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีงบประมาณ ให้ปดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณและบัญชีที่เกี่ยวข้องในวันทำการสุดท้ายของเดือนเมษายนของปีงบประมาณถัดไป

ทั้งนี้ การปดบัญชีทั้งสองกรณีดังกล่าวให้ทำภายหลังจากการทำรายงานประจำเดือนตุลาคมหรือเมษายนแล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นหลักปฏิบัติตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) เียะต นาคกรทรรพ

(นายเียะต นาคกรทรรพ)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

ที่ กค. ๐๕๐๒/๑๕๔๑

กระทรวงการคลัง

๒๐ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง กำหนดเวลาการปิดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. ๐๕๐๒/๒๕๒๑๖ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังกำหนดไว้ในคู่มือการบัญชีส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หน้า ๑๑๑ ให้ส่วนราชการที่เบิกเงินกับกรมบัญชีกลางปิดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณปีละครั้ง เมื่อสิ้นกำหนดเวลาใช้จ่ายเงินงบประมาณกันไว้จ่ายเหลือในปี ความละเอียดจนจึงอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังพิจารณาเห็นว่า กำหนดเวลาการปิดบัญชีดังกล่าวยังไม่เหมาะสมกับการจัดทำรายงานประจำเดือน จึงขอกำหนดวิธีการปิดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณเสียใหม่ ดังนี้

การปิดบัญชีรายจ่ายตาม งบประมาณให้ ทำในวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สิ้นกำหนดเวลาการ จ่ายเงิน
งบประมาณของปีงบประมาณนั้น ๆ กล่าวคือ

๑. ในกรณีที่ไม่มีการกันเงินไว้เบิกเหลือปีงบประมาณ ให้ปิดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณและบัญชีที่เกี่ยวข้องในวันทำการสุดท้ายของเดือนตุลาคมของปีงบประมาณถัดไป

๒. ในกรณีที่มีการกันเงินไว้เบิกเหลือปีงบประมาณ ให้ปิดบัญชีรายจ่ายตามงบประมาณและบัญชีที่เกี่ยวข้องในวันทำการสุดท้ายของเดือนเมษายนของปีงบประมาณถัดไป

ทั้งนี้ การปิดบัญชีทั้งสองกรณีดังกล่าวให้ทำภายหลังจากการทำรายงานประจำเดือนตุลาคมหรือเมษายน แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นหลักปฏิบัติตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) เอียต นาครทรรพ

(นายเอียต นาครทรรพ)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

(๑๔) กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ กค ๐๕๐๒/ว. ๑๔๗๒

กระทรวงการคลัง

๒๒ มกราคม ๒๕๑๓

เรื่อง การเช่าทรัพย์สิน
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยส่วนราชการบางแห่งสงสัยว่าการเช่าทรัพย์สินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ ถ้าไม่มีระเบียบของทางราชการกำหนดไว้ จะดำเนินการเช่าได้เอง หรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นสมควรขอความเข้าใจในเรื่องนี้ว่า เนื่องจากแต่เดิมนั้น ส่วนราชการใดมีความจำเป็นต้องจัดหาทรัพย์สินไว้ในราชการโดยปกติก็จะขอตั้งงบประมาณเพื่อจัดซื้อ การเช่าทรัพย์สินจึงมีเฉพาะในกรณีจำเป็นจริง ๆ และเป็นส่วนน้อย กระทรวงการคลังจึงไม่ได้วางระเบียบเกี่ยวกับการเช่าทรัพย์สินไว้ใช้เป็นการทั่วไป แต่การที่ไม่มีระเบียบเกี่ยวกับการเช่าทรัพย์สินกำหนดไว้ มิได้หมายความว่าส่วนราชการจะทำการเช่าทรัพย์สินได้เอง เพราะระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๕ ข้อ ๓๗ กำหนดไว้ว่า “เจ้าของงบประมาณ (ส่วนราชการ) จะจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้ แต่เฉพาะตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตไว้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้รับงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินก้อนหรือไม่ก็ตาม” ฉะนั้นในกรณีการเช่าทรัพย์สินเมื่อไม่มีระเบียบกำหนดไว้ ส่วนราชการก็ชอบที่จะขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อนเช่าเป็นราย ๆ ไป เว้นแต่จะเป็นการเช่าทรัพย์สินบางอย่างที่กระทรวงการคลังก็ได้อนุญาตให้ส่วนราชการทำการเช่าได้เอง เช่น การเช่าสถานที่เพื่อใช้เป็นที่พักหรือที่พักเจ้าหน้าที่ ซึ่งกระทรวงการคลังได้แจ้งให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. ๐๕๐๒/๓๑๕๐ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าใจตามนี้ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) บุญมา วงศ์สวรรค์

(นายบุญมา วงศ์สวรรค์)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง
กรมบัญชีกลาง

ที่ พก. ๐๔๐๔(๒)/๑๔๗๕

กรมวิเทศสหการ

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง ขอให้ส่วนราชการที่จะขอผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศดำเนินงานผ่านกรมวิเทศสหการตั้งแต่วันที่
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เนื่องจากการขอความช่วยเหลือในด้านผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศนั้น นอกจากกรมวิเทศสหการจะมีหน้าที่ดำเนินการขอความช่วยเหลือให้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ แล้ว ยังมีหน้าที่จัดสรรงบประมาณสมทบเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของผู้เชี่ยวชาญในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งงบประมาณสมทบดังกล่าวนี้ กรมวิเทศสหการจะต้องขออนุมัติจากสำนักงบประมาณเป็นเวลาด่วงหน้าก่อนซึ่งงบประมาณที่จะจัดสรรให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ ประมาณ ๑ ปีขึ้นไป โดยพิจารณาจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในขณะนั้นและคาดว่าจะอยู่ต่อไปอีก และคำขอผู้เชี่ยวชาญจากส่วนราชการต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมา ฉะนั้นในหลักการแล้วกรมวิเทศสหการจะจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายผู้เชี่ยวชาญ ให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ ก็ต่อเมื่อส่วนราชการเหล่านั้นได้ติดต่อขอผู้เชี่ยวชาญผ่านกรมวิเทศสหการตั้งแต่วันที่ตนเท่านั้น กล่าวคือ สำหรับกรณีในส่วนราชการต่าง ๆ ไปติดต่อขอผู้เชี่ยวชาญจากแหล่งให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการทบทวนเบื้องต้นหรือการขอความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการก็ตาม แล้วมาขอให้กรมวิเทศสหการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายผู้เชี่ยวชาญให้ในภายหลัง กรมวิเทศสหการจะไม่สามารถดำเนินงานให้ได้

ดังนั้น เพื่อให้การขอผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายผู้เชี่ยวชาญและการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมวิเทศสหการจึงใคร่ขอความร่วมมือจากสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบถึงข้อเท็จจริงข้างบนนี้ กล่าวคือ หากส่วนราชการแห่งใดประสงค์จะขอผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศแล้ว ขอให้โปรดดำเนินการเรื่องผ่านกรมวิเทศสหการตั้งแต่วันที่ตนด้วย จักขอบคุณยิ่ง.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตรี ชาญ อังสุโชติ

(ชาญ อังสุโชติ)

อธิบดีกรมวิเทศสหการ

กองจัดทุนศึกษา (ประเทศอื่น)

๑ เมษายน ๒๕๑๓

เรื่อง ทางปฏิบัติตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓)
เรียน

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๐๐๔/ว. ๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘

และที่ สร. ๐๐๐๔/ว. ๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๐๘

ส่งทส่งมาด้วย สำเนากฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ความหนังสือที่อ้างถึง ชี้แจงทางปฏิบัติในเรื่องการบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) และฉบับที่ ๔๘๓ (พ.ศ. ๒๕๐๘) มาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติขั้น บันไดที่มีกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ที่ได้ส่งมาด้วยแล้ว ออกใช้แทนกฎ ก.พ. ดังกล่าว ก.พ. จึงมีมติให้เรียนชี้แจงทางปฏิบัติตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ดังนี้

๑. ให้ปรับให้ได้รับเงินเดือนตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) หรือฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓) แล้วแต่กรณีก่อน แล้วจึงเลื่อนเงินเดือนตามปกติ

๒. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใดที่ ก.พ. ได้รับรองให้เป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ให้ถือว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๓. ในระหว่างที่ยังมิได้มีหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ให้ใช้หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ไปพลางก่อน

๔. ผู้ที่มีความผิดทางวินัย แต่โทษที่ได้รับไม่ถึงกับต้องให้ออกจากราชการย่อมปรับอัตราเงินเดือนตามหลักเกณฑ์ในกฎ ก.พ. ฉบับใหม่เช่นเดียวกัน

การปรับอัตราเงินเดือนในกรณีดังกล่าวโทษลดขั้นเงินเดือนให้ต่ำกว่า ถ้าเดิมไม่ถูกลดขั้นเงินเดือนจะมีสิทธิได้ปรับหรือไม่ ถ้ามีจึงจะปรับอัตราเงินเดือนตามกฎ ก.พ. ฉบับนี้ได้ โดยคำนวณว่าผู้นั้นจะมีสิทธิได้รับเงินปรับสูงขึ้นจากเดิมเท่าใด แล้วให้นำเงินปรับสูงขึ้นนั้นมารวมเข้ากับอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่จริงภายหลังถูกลดโทษลดขั้นเงินเดือนแล้ว เช่นผู้ได้รับปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี บรรจุเข้ารับราชการได้เงินเดือน ๑,๑๕๐ บาท ในบั้งประมาณ ๒๕๑๓ มีสิทธิได้ปรับอัตราเงินเดือนเป็น ๑,๒๕๐ บาท จะได้รับเงินปรับสูงกว่าเดิม ๑๐๐ บาท แต่เนื่องจากผู้นั้นถูกลดโทษลดขั้นเงินเดือน ๒ ขั้นจาก ๑,๑๕๐ บาท เหลือ ๑,๐๕๐ บาท จึงต้องนำเงินที่จะได้รับการปรับขึ้น ๑๐๐ บาทดังกล่าว มารวมเข้ากับอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่จริงภายหลังถูกลดโทษลดขั้นเงินเดือนแล้วคือ ๑,๐๕๐ บาท คงได้รับจริง ๑,๑๕๐ บาท

๕. การบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพให้เป็นไปตามความในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๐๐๔/ว. ๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ และที่ สร. ๐๐๐๔/ว. ๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๐๘ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหนังสือเวียนฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือน

แต่ถ้ามีกฎ ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใดในส่วนราชการใดไว้ โดยเฉพาะ ก็ให้เช่นไปตามกฎ ก.พ. นั้น และถ้าในกฎ ก.พ. นั้นมิได้ระบุข้อความไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้ใช้กฎ ก.พ. นี้บังคับ

ข้อ ๒ ให้ใช้กฎ ก.พ. นี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๐๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘) และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๐๓ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ข้อ ๔ ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใด จะเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นใดตามกฎ ก.พ. นี้หรือไม่ ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. จะได้รับรอง

ข้อ ๕ ส่วนราชการใดจะใช้ผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใด ขึ้นใดบรรจุในตำแหน่งใด ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. จะได้อนุมัติ

ข้อ ๖ การบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพในประเทศเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยจะให้ได้รับเงินเดือนในขั้น อันดับ และขั้นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสามปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นตรี อันดับ ๑ ขั้น ๑,๐๐๐ บาท

(๒) ผู้ได้รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสี่ปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นตรีอันดับ ๒ ขั้น ๑,๒๕๐ บาท

(๓) ผู้ได้รับปริญญาตรีทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์ สาขาเภสัชศาสตร์หรือทางศิลปสาขาจิตรกรรม สาขาประติมากรรม และสาขาภาพพิมพ์ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าห้าปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นตรี อันดับ ๒ ขั้น ๑,๓๐๐ บาท

(๔) (ก) ผู้ได้รับปริญญาตรีทางแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ หรือสัตวแพทยศาสตร์ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหกปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นโทอันดับ ๒ ขั้น ๑,๘๐๐ บาท

(ข) ผู้ได้รับปริญญาตรีทางแพทยศาสตร์ดังกล่าวใน (ก) ซึ่งได้ฝึกหัดงานในวิชาชีพตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเป็นผลึกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นโท อันดับ ๒ ขั้น ๑,๘๐๐ บาท

(๕) ผู้ได้รับปริญญาโทซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากปริญญาตรีไม่น้อยกว่าสองปี และรวมทั้งปริญญาตรีไม่น้อยกว่าหกปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๑,๘๐๐ บาท

(๖) ผู้ได้รับปริญญาโททางศึกษาศาสตร์ หรือทฤษฎีวิทยาศาสตร์ สาขาเภสัชศาสตร์ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษารวมทั้งปริญญาตรีไม่น้อยกว่าเจ็ดปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๑,๘๐๐ บาท

(๗) ผู้ได้รับปริญญาเอก จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท อันดับ ๓ ชั้น ๒,๔๕๐ บาท

ข้อ ๗ การบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพในประเทศ นอกจากที่กล่าวในข้อ ๖ หรือการบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพจากต่างประเทศ เข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญโดยจะ ได้รับเงินเดือนในชั้น อันดับ และขั้นใด ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. จะได้อนุมัติเป็นราย ๆ ไป ทั้งนี้ให้วางหลักเกณฑ์ไว้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนด โดยใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ ๖ ประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๘ การบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้บรรจุจากผู้สอบคัดเลือกได้ เว้นแต่ผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ได้รับทุนรัฐบาลให้ศึกษาวิชาตามความต้องการของกระทรวงทบวงกรมใด จะคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมนั้นก็ได้ สำหรับผู้ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญอยู่แล้ว และได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชาตามความต้องการของกระทรวงทบวงกรมหรือผู้ซึ่งได้รับการปรับอัตราเงินเดือนที่รองอยู่ให้สูงขึ้นตามคุณวุฒิ จะคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งที่วิชาชีพนั้นได้ต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ก่อนเป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๙ การสอบคัดเลือกให้เป็นไปตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.พ. กำหนดและให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณี คัดกรรมการอย่างน้อยสามคนเป็นผู้ดำเนินการ ในการนี้จะตั้งตนเองเป็นกรรมการด้วยก็ได้

เมื่อได้สอบคัดเลือกเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการรายงานผลต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาส่งบรรจุ

ข้อ ๑๐ การคัดเลือกให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณีเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเพื่อส่งบรรจุ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๑ ผู้ได้รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพในประเทศเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาห้าปี นอกจากที่ระบุไว้ในข้อ ๖ (๓) ภายในปีการศึกษา ๒๕๑๐ จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี อันดับ ๒ ชั้น ๑,๓๐๐ บาท

ข้อ ๑๒ ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการแล้ว ถ้าในบังคับประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓ ยังไม่ได้รับเงินเดือนตามกฎ ก.พ. นี้ ตามปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ ก็ให้ปรับให้ได้รับเงินเดือนตามนั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป ทั้งนี้ให้ปรับก่อนเลื่อนเงินเดือนตามปกติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

(๑๘) กฎหมายและระเบียบใหม่

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กฎ ก.พ. นี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้แก้ไขถ้อยคำและตัวเลขเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ เสียใหม่ ดังปรากฏในบัญชีท้ายกฎ ก.พ. นี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓ ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการแล้ว ถ้าในบั้นปลายประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓ ยังไม่ได้รับเงินเดือนตามที่แก้ไขในบัญชีท้ายกฎ ก.พ. นี้ตามชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ ก็ให้ปรับให้ได้รับเงินเดือนตามนั้นตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป ทั้งนี้ให้ปรับก่อนเงินเดือนตามปกติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

บัญชีท้ายกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

เลขที่	กฎ ก.พ.	ข้อ	ถ้อยคำและตัวเลข	ให้แก้เป็น
๑.	กฎ ก.พ. ออกตามความ ในพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๓	๓	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๒๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๕๐ บาท"
๒.	ฉบับที่ ๔๔ (พ.ศ. ๒๕๔๗)	๓ (๔)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๑ รัน ๖๓๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๖๕๐ บาท"
	ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๔๗)	๓ (๖)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๑ รัน ๖๖๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๒๐ บาท"
		๓ (๖)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๒๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๕๐ บาท"
		๓ (๗)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๕๐ บาท"
		๓ (๗)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๗๕๐ บาท"
		๓ (๘)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๘๐๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๘๕๐ บาท"
		๓ (๘)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๘๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๘๕๐ บาท"
		๓ (๘)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๘๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๒ รัน ๘๕๐ บาท"
		๓ (๙)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๓ รัน ๘๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๓ รัน ๘๕๐ บาท"
		๓ (๑๐)	"ชั้นจิตวา อันดับ ๑ รัน ๘๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันดับ ๑ รัน ๘๕๐ บาท"

เลขที่	กฎ ก.พ	ข้อ	ถ้อยคำและตัวเลข	ให้แก้เป็น
๓	ฉบับที่ ๙๑ (พ.ศ. ๒๔๙๙)	๓ (๑๑)	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๑,๐๐๐ บาท”
		๓ (๑)	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๖๖๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๖๕๐ บาท”
		๓ (๒)	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๘๑๐ บาท”
		๓ (๓)	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๑,๐๐๐ บาท”
		๓ (๑)	“ศูนย์ อันดับ ๓ รุน ๘๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๓ รุน ๙๐๐ บาท”
๔	ฉบับที่ ๑๐๐ (พ.ศ. ๒๔๙๙)	๓ (๓)	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๑,๐๐๐ บาท”
		๒	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๘๑๐ บาท”
๕	ฉบับที่ ๑๐๑ (พ.ศ. ๒๔๙๙)	๒	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๑,๐๐๐ บาท”
		๒	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๘๑๐ บาท”
๖	ฉบับที่ ๑๒๗ (พ.ศ. ๑๕๐๐)	๒	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”
		๒	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๘๑๐ บาท”
๗	ฉบับที่ ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๕๐๐)	๓	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๙๕๐ บาท”
		๒	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๙๕๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๘๑๐ บาท”
๘	ฉบับที่ ๑๓๔ (พ.ศ. ๒๕๐๐)	๒	“ศูนย์ อันดับ ๑ รุน ๖๖๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๖๕๐ บาท”
		๒	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๖๖๐ บาท”	“ศูนย์ อันดับ ๒ รุน ๖๕๐ บาท”
			-หรือไม่สูงกว่านายสิบตำรวจโท	ไม่สูงกว่านายสิบตำรวจโท รุน ๖๕๐ บาท

เลขที่	กฎ ก.พ.	ข้อ	ถ้อยคำและตัวเลข	ให้แก้เป็น
๙	ฉบับที่ ๑๔๙ (พ.ศ. ๒๕๐๑)	๒ (๑)	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๒๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๕๐ บาท"
		๒ (๒)	"... ^๕ ชุนครี อันคับ ๑ ชน๑๐๐"	"... ^๕ ชุนครี อันคับ ๑ ชน ๙๐๐ บาท"
๑๐	ฉบับที่ ๒๖๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔)	๒ และ ๓	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๑ ชน ๖๖๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๕๐ บาท"
๑๑	ฉบับที่ ๓๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔)	๓	"... ^๕ นายสิบคำวรวโห ชน ๖๖๐ บาท"	"... ^๕ นายสิบคำวรวโห ชน ๖๙๐ บาท"
๑๒	ฉบับที่ ๓๔๖ (พ.ศ. ๒๕๐๕)	๒	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๑ ชน ๖๖๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๖๙๐ บาท"
		๓	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๒๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๕๐ บาท"
๑๓	ฉบับที่ ๓๗๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖)	๓	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๕๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๘๑๐ บาท"
		๔	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๘๑๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๓ ชน ๘๕๐ บาท"
๑๔	ฉบับที่ ๔๒๗ (พ.ศ. ๒๕๐๗)	๔ (๑)	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๑ ชน ๖๖๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๖๙๐ บาท"
		๔ (๒) และ (๓)	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๗๕๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๘๑๐ บาท"
		๔ (๔) ^๔ วรรค หนึ่ง	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๒ ชน ๘๑๐ บาท"	"... ^๕ ชุนจิตวา อันคับ ๓ ชน ๘๕๐ บาท"

เลขที่	กฎ ก.พ.	ข้อ	ถ้อยคำและตัวเลข	ให้แก้เป็น
๑๕	ฉบับที่ ๔๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๗)	๔ (๕)	"...จนคิดว่า อันดับ ๓ ... ๔๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๓ ... ๕๐๐ บาท"
		๔ (๑๒) กึ่ง (๑๕)	"...จนคิดว่า อันดับ ๑ ... ๕๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๑ ... ๑,๐๐๐ บาท"
		๒ (๑)	"...จนคิดว่า อันดับ ๑ ... ๖๖๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๖๕๐ บาท"
		๒ (๒)	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๗๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๘๑๐ บาท"
๑๖	ฉบับที่ ๔๗๐ (พ.ศ. ๒๕๐๗)	๒ (๓)	"...จนคิดว่า อันดับ ๓ ... ๘๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๓ ... ๙๐๐ บาท"
		๒ (๑)	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๙๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๙๐๐ บาท"
		๓ (๑)	"...จนคิดว่า อันดับ ๑ ... ๖๖๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๖๕๐ บาท"
		๔ (๑)	"...จนคิดว่า อันดับ ๓ ... ๘๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๓ ... ๙๐๐ บาท"
๑๗	ฉบับที่ ๔๘๐ (พ.ศ. ๒๕๐๘)	๖	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๗๒๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๗๕๐ บาท"
		๓ (๑)	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๗๕๐ บาท"	"...จนคิดว่า อันดับ ๒ ... ๘๑๐ บาท"
๑๘	ฉบับที่ ๔๙๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐)			

เลขที่	กฎ ก.พ.	ข้อ	ข้อ	ก้อยคำและตัวเลข	ให้แก้เป็น
๒๐	ฉบับที่ ๔๖๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐)	๓	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"
		และ	(๒)		
๒๑	ฉบับที่ ๔๖๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐)	๔	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
๒๒	ฉบับที่ ๔๖๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐)	๓	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
๒๓	ฉบับที่ ๔๗๔ (พ.ศ. ๒๕๑๑)	๓	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
		๓	(๒)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๓ ชั้น ๘๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๓ ชั้น ๙๐๐ บาท"
๒๔	ฉบับที่ ๔๗๔ (พ.ศ. ๒๕๑๑)	๔	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
๒๕	ฉบับที่ ๔๘๐ (พ.ศ. ๒๕๑๑)	๓	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
๒๖	ฉบับที่ ๔๘๔ (พ.ศ. ๒๕๑๑)	๔	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
		และ	(๒)		
๒๗	ฉบับที่ ๖๐๗ (พ.ศ. ๒๕๑๒)	๔	(๑)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๑ ชั้น ๖๖๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๖๕๐ บาท"
		๔	(๒)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๖๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๒๐ บาท"
		และ	(๓)		
		๔	(๔)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๗๕๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"
		๔	(๕)	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๒ ชั้น ๘๑๐ บาท"	"ชั้นจิตวา อันคืบ ๓ ชั้น ๘๕๐ บาท"

ภารกิจของโรงพยาบาล

โดย นายแพทย์ สมทรง กาญจนะทุต
กรม การ แพทย์

คนเราเมื่อเกิดเจ็บไข้ได้ป่วย ก็นึกถึงหมอ นึกถึงโรงพยาบาล เป็นที่พึ่งสำหรับชีวิตที่ทนทุกข์เวทนาเพื่อให้ช่วยเยียวยา บำบัดให้พ้นจากโรคร้ายไข้เจ็บ และให้ได้มีสุขภาพคืนอย่างสมบูรณ์ ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความผาสุกต่อไป โรงพยาบาลก็ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาจากมนุษยธรรมดังนี้

โรงพยาบาลเกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของคน และก็นั่นแหละที่เป็นผู้จัดการให้การรับใช้แก่ผู้เจ็บป่วย ภารกิจของโรงพยาบาลก็คือ ภารกิจและหน้าที่ของบุคคลหลายประเภทที่ได้อุทิศตนเข้ามาเพื่อสร้างความสุขให้สังคม บุคคลเหล่านี้ คือ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกร พนักงานวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่ธุรการ คนงาน ช่าง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้ามารวมตัวกัน ในสถาบันแห่งนี้ ทุกคนมีภาระกิจ

หน้าที่แตกต่างกันตามความรอบรู้ และความสามารถ แต่ปฏิบัติงานเข้าหาจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน ฉะนั้น หากได้ศึกษาให้ถ่องแท้ถึงงานของโรงพยาบาลที่เป็นอยู่ทุกวิถีทางตามความจริง ก็จะร่วมใจกันทำงาน เพื่อประโยชน์สุขของปวงชนได้อย่างเต็มที่

ทุกวันนี้ โรงพยาบาลเป็นสถาบันที่มีความสลับซับซ้อนในการบริหารงานอยู่มาก มีหน้าที่และกิจการมหลายอย่างเข้ามารวมกันอยู่ เพื่อปฏิบัติการกิจให้บริการแก่ประชาชนทั้งมวล โรงพยาบาลเป็นสถานที่เยียวยา บำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่สังคมหรือชุมชน ในด้านการแพทย์ พยาบาล แผนใหม่ที่ทันสมัยและถูกต้องต่อวิชาการ ผู้ที่เข้ามารับ หน้าที่ บริหาร งานของ โรงพยาบาล ในปัจจุบันนี้ จะต้องเข้ามาจัดการและปกครองสถาบันต่าง ๆ หลายชนิด ที่มีลักษณะเปรียบเทียบได้คือ.-

ประการแรก เป็นโรงแรม สถานที่พักรวมคืนของคน ผู้บริหารโรงพยาบาลจะต้องรับภาระตั้งแต่ลงทะเบียน จัดหาห้องพัก พร้อมเตียงที่นอน หมอนมุ้ง เสื้อผ้า ตลอดจนอาหาร และมีบริการน้ำไฟพร้อม เพื่ออำนวยความสะดวก

สะดวกและความสุขของผู้มาพัก ยิ่งไปกว่านั้น คนที่จะเข้ามาพักแรมคืนอยู่ด้วย ยังเป็นผู้ที่มีความเจ็บป่วยทั้ง ทางร่างกาย และจิตใจ ต้องการความดูแลบำบัดเยียวยา ด้วยความรู้ความสามารถเป็นพิเศษ และใช้บุคคลอีกหลายแขนงมาช่วยกัน ทั้งรับใช้ ทั้งดูแลคุ้มครอง จนกว่าผู้นั้นจะออกจากที่พักรักษาไป

ประการที่สอง มีลักษณะเป็นโรงเรียน เป็นที่ให้การศึกษาฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายของโรงพยาบาล ตั้งแต่แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกร ช่าง โภชนากร และ นักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสฝึกฝนเพิ่มพูนความรู้จากการปฏิบัติงานเพื่อคนไข้ จะต้องจัดให้มีทั้งห้องเรียน ห้องค้นคว้า ทดลอง ดำราดตลอดจนครูอาจารย์ผู้ให้ความรู้อยู่เป็นประจำ

ประการที่สาม โรงพยาบาลก็มีโรงงานย่อย ๆ อยู่ภายใน นับตั้งแต่โรงไฟฟ้า น้ำประปา เครื่องยนต์ เครื่องจักรหลายชนิด รวมทั้งโรงงานของช่างในแขนงต่าง ๆ ในการก่อสร้าง ซ่อมแซม ทำนุบำรุงสถานที่เหล่านี้

ประการที่สี่ เป็นลักษณะของโรงพยาบาลในแบบไทย ๆ เรายังเอง คือมีลักษณะเป็นร้านค้า

ไปในตัว เพราะงบประมาณของประเทศมีจำกัด ที่รัฐจะลงทุนให้เปล่าโดยตลอดไม่ได้ จึงต้องมีภาระในการหาเงิน หรือขายบริการด้วยราคาถูก ๆ เพื่อให้ได้ปัจจัยกลับเข้ามาใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่อไปได้ เป็นการค้าที่ไม่คิดกำไร เอาเพียงแต่ให้มีทุนหมุนเวียนให้ไปได้ตลอดรอดฝั่ง แต่ตัวโรงพยาบาลต้องเจริญก้าวหน้าไปด้วยทั้งทางวัตถุและทางวิทยาการ ซึ่งออกจะเป็นภาระของผู้บริหารงานนี้เพิ่มขึ้นยิ่งกว่านักธุรกิจอื่น ๆ

ที่กล่าวมาแล้วเป็น สภาพความเป็นจริงของกิจการงานโรงพยาบาล ซึ่งมองดูในลักษณะเปรียบเทียบจากการบริหารงานอื่น ๆ ส่วนในด้านหลักวิชาการ ของ การ บริหาร โรงพยาบาล แท้ ๆ แล้ว องค์การอนามัยโลกได้จัดตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดระบบงานของการรักษาพยาบาลขึ้นวางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ คณะกรรมการชุดนี้ได้รายงานฉบับแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่เจนีวา ให้คำจำกัดความของโรงพยาบาลไว้ดังนี้.-

“โรงพยาบาลเป็นสถาบันร่วมกันระหว่างองค์การทางสังคมและทางการแพทย์มีหน้าที่บริการให้ประชาชนได้รับการทำนุบำรุงสุขภาพอย่างสมบูรณ์ ทั้งทางป้องกันโรคและรักษาโรค และจัดให้มี

บริการทางผู้ป่วยนอกให้ ไปถึงครอบครัวของคนไข้ ตลอดจนดูแลในสภาวะแวดล้อมทางบ้าน นอกจากนี้ โรงพยาบาลยังเป็น ศูนย์กลางของการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเป็นศูนย์การวิจัยค้นคว้าทางชีวเวชสังคมด้วย”

จากคำจำกัดความขององค์การอนามัยโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในวงการสาธารณสุข นี้ จะเห็นภาระกิจของพยาบาลออกแน่ชัดว่า จะไม่เป็นที่จำกัดเฉพาะสถานรักษาพยาบาลแก่คนไข้ หรือเป็นสถานบันเทหุกิจ พักฟื้น เหมือนในยุคอดีตอีกต่อไปแล้ว หน้าที่และภาระกิจทางสังคม ต่อชุมชนก็จะติดตามมาโดยตลอด

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญได้สรุปรายงานไว้ว่า โรงพยาบาลจะต้องให้บริการต่อชุมชนทั้งหมด และจะต้องจัดหาสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคคล ตลอดจนความสะดวกทุกอย่างเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน และการรักษาโรคทุกชนิด โรงพยาบาลมีบทบาทในการช่วยชีวิตมนุษย์ และป้องกันความพิการจะต้องใช้มาตรการทุกอย่างที่ดี และถูกต้องที่สุด เพื่อการวินิจฉัยโรคและการบำบัดรักษา ให้สามารถตรวจพบพยาธิสภาพได้ ทุกแห่งแล้วทำการเยียวยาให้ได้โดยด่วนที่สุดใน

ระยะต้น ๆ โรงพยาบาลยังจะต้องมีส่วนในทางสังคม เพื่อสนองความต้องการของประชาชน ทั้งมีบทบาทในด้านการบริหาร การคลัง และความต้องการทางสังคมด้วย

โรงพยาบาลทุกชนิดในยุคปัจจุบันนี้ ถ้าจะกล่าวถึงหน้าที่อันสำคัญที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว จะมีหน้าที่ ๔ ประการ ดังนี้.—

๑. ให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วย และบาดเจ็บ เพื่อรักษาคนสู่สุขภาพเดิม หน้าที่นี้เป็นหน้าที่แรกและสำคัญที่สุดของโรงพยาบาล และจะคงอยู่ตลอดไป ภารกิจของโรงพยาบาลที่สำคัญ ประกอบด้วย การให้การวินิจฉัยโรคต่อผู้ป่วยทั้งภายนอกและภายใน, การให้การรักษาพยาบาลทุกแขนงของโรค เป็นต้นว่า ทางอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติ-นรีเวชกรรม ทางจิต ทางประสาท และสาขาพิเศษอื่นๆ การให้การฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางกาย ทางจิต และทางสังคม, และการให้การดูแลรักษาพวกอุบัติเหตุ หรือภัยอันตรายที่ต้องการการบำบัดเยียวยาโดยรีบด่วนอื่นๆ

โรงพยาบาลต้องจัดเตรียมบริการเพื่อรับผู้ป่วยไว้ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยนั้น ๒ ทาง

ทางแรก เกี่ยวกับสถานะความเจ็บป่วยของคนไข้ผู้นั้นเอง และอีกทางหนึ่งเกี่ยวกับสถานะทางสังคมและทางการเงินในส่วนตัวของคนไข้

ในด้านสถานะความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น คนไข้ที่จะมารับการรักษาที่โรงพยาบาลนั้นบางรายก็ป่วยหนัก บางรายก็สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เจ็บป่วยได้บ่อยๆ และบางรายก็เป็นโรคที่จะติดต่อเกิดอันตรายแก่ผู้อื่นได้อีก เหล่านี้ โรงพยาบาลก็ต้องจัดห้องพักให้รักษาตัวเป็นพิเศษเฉพาะรายไปเป็นห้องเดี่ยว แต่ในบางรายที่ป่วยเจ็บอย่างธรรมดา ไม่มีอันตรายติดต่อกับผู้อื่น ก็มักจะอยู่รวมๆ กับผู้อื่นได้ ไม่เป็นการแยกตัวเอง ทำให้หายเจ็บป่วยได้เร็วขึ้นเพื่อได้มีการเสวนากับคนไข้ข้างเคียงด้วยกัน รายเหล่านี้ก็ควรจัดให้อยู่ในเรือนคนไข้รวมหรือเป็นหมู่ๆ ๒ เตียงบ้าง ๔-๖ เตียงบ้างตามความเหมาะสม

ในเวลาเดียวกัน เมื่อคำนึงถึงสถานะทางการเงินและฐานะใน วงสังคม ของคนไข้ อีกประการหนึ่ง โรงพยาบาลก็ต้องจัดบริการต่าง ๆ ไว้ เพื่อผู้ที่ต้องการความสะดวกส่วนตัว ยินดีที่จะเสียเงินพิเศษหรือตั้งใจจะทำนุบำรุง ต้องการห้องพิเศษโดยเฉพาะ รวมทั้งอาหารและบริการที่นอกเหนือ

จากการรักษาพยาบาลตามหน้าที่แท้จริง ส่วนบุคคล อีกกลุ่ม หนึ่งซึ่งเป็น ส่วนมาก ก็เป็น หน้าที่ โดย ตรง ของโรง พยาบาล ต้องจัด ห้างไว้ ตามแต่ฐานะและกำลังคน กำลังเงินของโรงพยาบาลจะทำได้ อาจจะเป็นห้องแยกทั้งหมดโดยเหตุผลทางวิชาการก็ควรจะกระทำ หรือจะเป็นห้องรวม ดังกล่าวแล้ว เพื่อผลทางจิตใจ ผลทางความสะดวกในการดูแลทั่วถึงกัน ก็ควรอยู่ทั้ง ๒ ประการ

เรื่องใหญ่ของ หน้าที่อื่น สำคัญในการ รักษาพยาบาลก็คือ การจัดแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทุกประเภทไว้ให้เพียงพอแก่การฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วย ต้องมีการจัดระบบงานที่เชื่อมโยงให้ประสานกันตลอดโรงพยาบาล คำนี้ถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลแต่ละประเภท ถึงจะมีปริมาณน้อยอย่างที่ประสานกันอยู่ทุกวันนี้ ก็สามารถจะเพิ่มประสิทธิภาพในผลงานต่อคนไข้ได้อย่างดี ส่วนประกอบที่สำคัญนอกจากตัวบุคคลก็คือ อุปกรณ์และเวชภัณฑ์ที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับการดำเนินงานโดยไม่ให้หมดเปลืองจนเกินความจำเป็น นอกจากนั้นความสะอาดของโรงพยาบาล อาหาร ไฟฟ้า น้ำสะอาด เหล่านี้ ก็น่าจะคำนึงถึงในการช่วยเหลือต่อการรักษาพยาบาลอีกด้วย

๒. ให้การศึกษาฝึกอบรมแก่แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงพยาบาล โรงพยาบาลต้องการ บุคคล ทำงานเป็น พิเศษกว่าสถาบันอื่น ๆ ต้องมีผู้ที่ ได้รับการศึกษาฝึกงานมาเป็นอย่างดีในแขนงวิชาการประเภทต่างๆ กัน แต่ละฝ่ายจะต้องมีความสันทัดชัดเจน มีความรู้วิชาการทันสมัย และได้รับการฝึกงานมาอย่างดี เพื่อจะมารับรองภาระกิจต่อชีวิตของมนุษย์ เจ้าหน้าที่ส่วนมากมักจะ สำเร็จการ ศึกษาจาก สถาบัน การศึกษาอื่น ๆ ต่างแขนง ต่างประเภทกัน แต่เมื่อทุกคนเข้ามาปฏิบัติงานในโรงงานพยาบาล การศึกษาและฝึกฝนก็เริ่มต้นขึ้นอีก เพื่อผลงานต่อคนไข้

แพทย์ พยาบาล ส่วนใหญ่ก็ได้ว่าเรียนมาจากมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนอันเป็นที่รับรองมาแล้ว แต่การศึกษาวิทยาการย่อมไม่มีที่สิ้นสุด จะต้องนำมาใช้ นำมาปฏิบัติต่อคนไข้ ช่างเดียวคนไข้ โดยการเผ่าคูอาการ ให้การรักษา ให้ยา ให้การผ่าตัด และตรวจในห้องพิเศษต่างๆ เป็นการศึกษาฝึก อบรมตรง ต่อการ ความรู้ และหน้าที่ แม้แต่ในแขนงอื่น ๆ เช่น ทันตแพทย์ เภสัชกร โภชนากร ก็มีส่วนในการฝึกอบรมจากการปฏิบัติเยี่ยงยาให้คนไข้ เจ้าหน้าที่เทคนิค เช่น เอกซเรย์, ห้องตรวจทดลอง, กายภาพบำบัด,

สังคมสงเคราะห์ ช่างทุกชนิด ก็ต้องการความรู้ ความชำนาญในโรงพยาบาล อันเกี่ยวกับคนผู้ ซึ่งเจ็บป่วยทั้งทางกายและทางใจโดยเฉพาะ

๓. การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค นอกจากหน้าที่สำคัญ ในด้านการรักษาพยาบาล โดยตรงแล้ว โรงพยาบาลยังมีการกิจในด้าน การป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพของประชาชน อยู่ด้วย เช่น โรคติดต่ออันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โรงพยาบาลก็เป็นที่เหมาะสำหรับกักโรค ป้องกันมิให้ แพร่ไปสู่คนอื่น ๆ แล้วก็บำบัดรักษาไปตามหน้าที่ โรคอื่น ๆ ก็เช่นกัน ถ้าหากได้ตรวจพบเสียแต่ ในโรงพยาบาลเนิ่น ๆ ด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย จากเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถทาง วิชาการ ก็จะทำให้ตัดสาเหตุการลุกลามของโรค เหล่านั้นได้อีกมาก

ภารกิจด้านป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ที่ควร จะกระทำในโรงพยาบาล เช่น ให้การแนะนำ ในหญิงตั้งครรภ์ และการคลอด ให้การแนะนำ ในการเจริญเติบโตของเด็ก ตั้งแต่วัยเด็กและหนุ่ม สาว ให้การป้องกันโรคติดต่ออันตราย ป้องกัน โรคเรื้อรัง และป้องกันทุพพลภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ในส่วนรวม โรงพยาบาลเป็นแหล่งที่สามารถจะ ให้การตรวจโรคแก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป เพื่อ สืบถามสุขภาพของชุมชน ให้การศึกษาดังการ รักษาบำบัดตัวเองที่ถูกต้องรวมทั้งสุขวิทยาส่วนบุคคล สามารถทำได้ทั้งการแนะนำ การเผยแพร่ความรู้ การให้ข่าวสารต่าง ๆ แก่ชุมชนได้ หลายทาง เช่น ในห้องตรวจโรคภายนอก ห้อง คลอด ห้องประชุม หรือตามสถานที่รวมของ ประชาชนในแหล่งต่าง ๆ

๔. การค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์การ แพทย์

ในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ย่อมต้องทำการ ค้นคว้าเกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ทั้งร่างกายและ จิตใจ ตลอดจนปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ความก้าวหน้าในด้านการค้นคว้าเรื่องของคนนี้ จะใช้การทดลองในห้องปฏิบัติการโดยตรงต่อชีวิต ไม่ได้ แต่เราสามารถวิจัยได้ในโรงพยาบาลจาก การสังเกต คุปฏิกิริยา และความเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ของร่างกายในด้านสุขภาพ เปรียบเทียบ กับการเกิดโรคภัยไข้เจ็บขึ้น ผลการใช้ยา คุ ปฏิกิริยาของเลือดน้ำเหลือง และอวัยวะต่าง ๆ แม้แต่ในด้านจิตเวชการศึกษาเป็นหมู่เหล่าจากผู้ บัวยโรคคล้ายคลึงกัน จะสามารถให้ความรู้ ความก้าวหน้าในวิทยาการแผนใหม่ ๆ ได้

โรงพยาบาลจึงเป็นแหล่งที่ทำหน้าที่ให้การค้นคว้า วิจัยทางด้านกาย จิตใจ และสังคม ทั้งของ คนปกติและคนป่วย โดยมีรายงานโรค รายงาน การรักษา สถิติต่างๆ ที่เก็บรวบรวมไว้เป็นหลักฐานค้นคว้าได้ละเอียด

นอกจากนี้ ยังสามารถวิจัยผลการปฏิบัติงานของ โรงพยาบาลต่อชุมชนอีกด้วย ทั้งในด้านวิชาการ แพทย์ และในด้านบริการต่อประชาชน รู้ถึง ความต้องการและชุมก้ำล้งที่จะรับใช้ มีหนทางที่ จะปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา เพื่อแก้ไข้พ้พ่น หุ้พ้พ่นหาให้อยู่ในสังคมที่เป็นปกติสุขได้

ที่กล่าวมาแล้วนี้ เป็นภารกิจหลักของโรงพยาบาล หุ้พ้พ่นในยุคปัจจุบัน ส่วนบทบาทพิเศษของ แต่ละโรงพยาบาล ก็จะมีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันออกไปตามแต่วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง และการบริหารงาน การจัดแบ่งประเภทของโรงพยาบาลทั่วๆ ไป แบ่งออกได้หลายแบบ เช่น แบ่งตามการปกครอง เป็นของรัฐบาล, เทศบาล, กองทัพ องค์การรัฐวิสาหกิจ, สมาคม, ศาสนา หรือเอกชน แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการบำบัดโรค เป็นโรงพยาบาลบำบัดโรคทั่วไป, โรงพยาบาลเฉพาะโรค, โรงพยาบาลเฉพาะเพศ หรือโรงพยาบาลพักฟื้น หรืออาจจะแบ่งเป็น

โรงพยาบาลบริการ, โรงพยาบาลสำหรับการ ศึกษา เช่นในมหาวิทยาลัยแพทย์, โรงพยาบาล อุบัติเหตุหรือโรงพยาบาลโรคเรื้อรัง เหล่านี้ แม้จะมีพื้นฐานหลักการปฏิบัติงานอย่างเดียวกันดังที่กล่าว มาแล้ว แต่ภารกิจพิเศษก็แตกต่างกันออกไป บ้าง อาจจะเน้นหนักไปในหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง มากกว่า ตามแต่วัตถุประสงค์ เป็นต้นว่า โรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยแพทย์ ก็มีจุดมุ่งหมาย ที่จะเป็นที่ศึกษาฝึกอบรมของนักเรียนแพทย์ และ หลังปริญญา การรับผู้ป่วยเข้ามารักษายาบาล ก็อาจจะต้องคัดเลือกผู้ป่วยด้วยโรคต่างๆที่หาได้ยาก หรือเหมาะแก่การค้นคว้า ฝึกสอน ในเวลาเดียวกันก็ต้องให้บริการคนไข้ทั่วๆ ไป รวมไปด้วย ตามหน้าที่หลักของโรงพยาบาล ฉะนั้น การรับคน ไข้ก็อาจจะแตกต่างกับโรงพยาบาลบำบัดโรคทั่วไป โดยเน้นหนักไปทางวิชาการมากกว่าบริการทั่วๆ ไป ก็เป็นได้ หรือโรงพยาบาลเฉพาะเพศ ก็มีจุดมุ่งหมายการบำบัดโรคทั่วๆ ไปของบางเพศ เช่น สตรี, เด็ก หรือพระภิกษุสามเณรโดย เฉพาะ การจัดระบบงาน การปฏิบัติหน้าที่ก็ อาจจะแตกต่างกับโรงพยาบาลทั่วๆ ไปได้เป็น หน้าที่พิเศษ และแม้แต่โรงพยาบาลเฉพาะโรค เท่าที่มีอยู่ในประเทศไทย เช่น โรคจิต โรค ประสาท โรคติดต่อ โรคเรื้อน วัณโรค เหล่านี้

ต่างก็จัดตั้งขึ้นโดยวัตถุประสงค์ทางวิชาการ เฉพาะโรค ภาระกิจเพิ่มเติมก็จะแบ่งแยกออกไปจากหน้าที่หลักเดิม การจัดวางตัวบุคคล การรับผู้ป่วย และกิจกรรมภายในก็มีระเบียบบริหารเป็นลักษณะพิเศษของแต่ละโรงพยาบาลไป

กล่าวโดยส่วนรวม ในวงสังคมและชุมชนที่โรงพยาบาลตั้งอยู่เพื่อให้บริการนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับวงงานภายนอกอยู่ตลอดเวลา เช่น สถานพยาบาลอื่น ๆ ใกล้เคียง เพื่อความร่วมมือร่วมใจกันทั้งทางวิชาการและการบริหาร นอกจากนี้แล้วในสังคมหรือสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

โรงพยาบาลยังเป็นผู้ดำเนินการในด้านวิชาการแพทย์ ให้ความรู้ข้อคิดเห็นของการบำบัดโรค การป้องกันโรค สถิติและรายงานต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการประสานงานกับองค์การสาธารณะกุศล และสื่อมวลชน ผู้ซึ่งจะได้เผยแพร่กิจกรรมของโรงพยาบาลให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง ภาระกิจและหน้าที่ของโรงพยาบาลที่เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติอยู่อย่างเต็มความสามารถอยู่ทุกวันนี้ก็โดยจุดประสงค์อันยิ่งใหญ่เพื่อประโยชน์สุขของปวงชน ให้ประชาชนพลเมืองของเราได้รับความสุข มีพลานามัยเข้มแข็ง มีชุมพลของประเทศชาติอย่างสมบูรณ์.

เย็บปกแข็งรวมเล่ม

วารสารข้าราชการ

ค่าเย็บปก 13.00 บาท

ค่าส่งกลับทางไปรษณีย์ 5.00 บาท

ส่งไปเย็บได้ที่บริการสวัสดิการ ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก พระนคร

ส่งในนามผู้จัดการวารสารข้าราชการ ส่งจ่ายที่ ป.ณ. หน้าพระลาน

ปัญหากฎหมาย ปัญหาคลัง

ปัญหากฎหมาย

ผู้ตอบ.

เสริมสุข โกวิทวานิช
นิติกรเอก กองระเบียบข้าราชการ
สมพงษ์ นิ่มแตร
นิติกรโท กองระเบียบข้าราชการ

ชนะ อินสว่าง
ผู้ช่วยหัวหน้ากอง กองวินัยและเรื่องราว
ชัยณรงค์ ละออหนอง
หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการกรม

สำนักงาน ก. พ.

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๕๑๒/๒๕๑๒

ถาม ผมมีความข้องใจในเรื่องการเลื่อนเงินเดือนครั้งนี้ คือการเลื่อนเงินเดือนขั้นโทอันดับ ๒ ขึ้น ๒,๑๕๐ บาท เป็นขั้นโทอันดับ ๓ ขึ้น ๒,๔๕๐ บาท นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ขอให้ ๒ ขั้น ผู้บังคับบัญชาส่วนกลางท่านบอกว่า เลื่อนยากมากเพราะเท่ากับ ๓ ขั้น เป็นความจริงหรือไม่ครับ เพราะเหตุไร ผมทำงานอยู่ในส่วนภูมิภาค ทำงานทั้งในหน้าที่ประจำและงานพิเศษ เช่น ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ของ กรป. กลาง ปฏิบัติงานร่วมกับ กปปค. ต้องออกไปประชุมร่วมกับ หน.ปจว. ในท้องที่ที่ห่างไกล ซึ่งอยู่ในเขต ผกค. แทรกซึม พูดให้ชัดก็คือจะต้องออกไปทำสงครามเพื่อแย่งประชาชนกับฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ประชาชนเป็นพวกฝ่ายเรา อย่าให้เป็นแดง ดังนั้น งานของผมจึงไม่ค่อยจะมีวันเสาร์อาทิตย์และต้องเสี่ยงอันตราย อย่างนี้การเลื่อนเงินเดือนจาก ๒,๑๕๐ บาท เป็น ๒,๔๕๐ บาท จะเป็นการขัดกับกฎหมายหรือกฎ ก.พ. อย่างไรบ้างครับ

ตอบ การโอนเงินเดือนจากชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๒,๑๕๐ บาท ขึ้นรับในอัตราชั้นโท อันดับ ๓ ชั้น ๒,๔๕๐ บาท เป็นการเลื่อนอันดับเงินเดือนโดยมีจำนวนเงินที่เลื่อน ๒ ชั้น จึงต้องพิจารณาดังนี้

๑. ความดีความชอบ ว่าสมควรจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่า ๑ ชั้นหรือไม่ และเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อใดอย่างใดบ้าง เช่น ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการได้ผลดียิ่งจนถือเป็นตัวอย่างที่ดีได้ ต้องชี้แจงว่าปฏิบัติราชการอย่างไรบ้าง ที่ว่า ‘ได้ผลดียิ่ง’ นั้นได้ผลอย่างไร เป็นประโยชน์ต่อราชการประการใด ฯลฯ ทั้งนี้ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนข้ออื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือไม่มีวันลามาก ไม่มาทำงานสายบ่อย ๆ ไม่อยู่ในระหว่างสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัย ฯลฯ

๒. ปริมาณและคุณภาพของงาน ดูว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งนั้น ๆ มีปริมาณและคุณภาพของงานสูงถึงขนาดที่จะกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นชั้นโท อันดับ ๓ หรือไม่

ในกรณีของท่าน ที่ผู้บังคับบัญชาส่วนกลางบอกว่าเลื่อนยากก็เป็นความจริงครับ เพราะต้องพิจารณาถึง ๒ ประเด็น แต่ถ้าท่านอยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ก็เลื่อนได้ครับ

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๑๓๕

ถาม การลาหยุดพักผ่อนกับการลาพักผ่อนอย่างไร

ตอบ การลาพักผ่อนส่วนตัวกับการลาพักผ่อน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๔ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ไม่ได้ให้คำนิยามไว้จากระเบียบที่กำหนดไว้ พอจะเห็นข้อแตกต่างกันดังนี้

๑. การขื่นใบลา ลาพักผ่อนตัว ตามปกติต้องได้รับอนุญาตแล้วจึงหยุดราชการได้ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นและไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทัน จะขื่นใบลาไว้แล้วหยุดราชการก็ได้ แต่ต้องรีบชี้แจงเหตุผลให้ทราบโดยเร็ว ส่วนลาพักผ่อน ต้องได้รับอนุญาตก่อน จึงหยุดราชการได้ ไม่มีข้อยกเว้น

๒. จำนวนวันที่ลา ลาพักผ่อนตัวครั้งหนึ่ง ๆ มีจำนวนวันมากกว่าวันลาพักผ่อน เช่น ตำแหน่งประจำแผนกยื่นใบลาต่อหัวหน้ากอง ถ้าลาพักผ่อน จะลาได้ไม่เกิน ๑๕ วัน ลาพักผ่อนไม่เกิน ๗ วัน

๓. ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำกว่าหัวหน้ากอง มีอำนาจพิจารณาให้ประจำแผนก เสมียนพนักงานลากิจส่วนตัวได้ แต่ไม่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ลาพักผ่อน
๔. เหตุผลที่ลา ในทางปฏิบัติ การลากิจส่วนตัว ลาได้เมื่อมีกิจธุระจำเป็น ส่วนการลาพักผ่อน จะลาเมื่อเห็นดีเห็นชอบจากการปฏิบัติราชการ เช่นเดินทางกลับจากปฏิบัติราชการต่างประเทศ เป็นต้น

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๕๒๑

ถาม กระผมมีความข้องใจในระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบสวนวินัยข้าราชการ ๖ จึงขอความกรุณาเรียนถามดังต่อไปนี้

เมื่อข้าราชการกระทำผิดวินัย แต่ไม่มีความผิดร้ายแรง ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรจะตั้งกรรมการขึ้นทำการสอบสวนเพื่อทราบว่าจะมีความผิดเพียงใด เช่นควรจะตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ เป็นต้น จะตั้งกรรมการขึ้นทำการสอบสวนได้หรือไม่ เพราะอำนาจในการตั้งกรรมการสอบสวนนี้มีระบุไว้เฉพาะกรณีตามมาตรา ๔๔ เท่านั้น ถ้าจะตั้งกรรมการสอบสวนจะอ้างอำนาจอย่างไรตามมาตราเท่าไร เพราะเท่าที่ทางจังหวัดปฏิบัติมา ถ้าจะตั้งกรรมการ ๖ ขึ้นต้องอ้างมาตรา ๔๔ เสมอ แม้กรณีความผิดจะไม่ร้ายแรงก็ตาม ซึ่งกระผมเห็นว่ายังไม่ตรงกับความเป็นจริง โปรดกรุณาชี้แจงทางปฏิบัติด้วย

ตอบ เรื่องเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการพลเรือนนี้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ บังคับไว้ว่า การลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจะกระทำได้เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๔ (ก) ถึง (ซ) และผู้บังคับบัญชามีอำนาจตามที่ระบุไว้ในมาตราดังกล่าวจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น อย่างน้อยสามคนเพื่อทำการสอบสวนเสียก่อนด้วย ส่วนการลงโทษสถานอื่น คือ ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์นั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษได้โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่การลงโทษข้าราชการก็ควรต้องมีข้อเท็จจริงที่ฟังได้แน่ชัด ซึ่งข้อนี้มาตรา ๔๔ ก็ได้บัญญัติเป็นหลักไว้ว่า “ก่อนที่ผู้มีอำนาจลงโทษจะสั่งลงโทษให้พิจารณาให้ถ่วงถี่แน่นอนว่าผู้ที่จะต้องได้รับโทษนั้นมีความผิดจริง.....” การตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็น

วิธีการเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานหาข้อเท็จจริงให้แน่ชัดอย่างหนึ่ง แต่การหาข้อเท็จจริงที่แน่ชัดก็มีใช้ว่า จะทำได้แต่โดยการตั้งกรรมการสอบสวนเท่านั้น ผู้บังคับบัญชาอาจรวบรวมพยานหลักฐานเองก็ได้ และบางกรณีเป็นเรื่องที่ไม่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานก็ปรากฏข้อเท็จจริงชัดเจนอยู่แล้ว เช่นกรณีที่กระทำผิดต่อหน้าผู้บังคับบัญชา ฉะนั้นการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงกฎหมายจึงไม่บังคับให้ต้องตั้งกรรมการสอบสวน แต่หากผู้บังคับบัญชาเห็นเป็นการสมควรจะตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนเสียก่อนก็ย่อมกระทำได้ เพราะไม่มีกฎหมายห้ามการตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีเช่นนั้น ตามปกติแล้วถือว่าเป็นเพียงเรื่องภายในของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการอาศัยอำนาจตามกฎหมาย จึงไม่ต้องอ้างอำนาจตามมาตราใดและก็ไม่มีความหมายมาตราใดที่จะให้นำมาอ้างด้วย อย่างไรก็ตาม การตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยไม่จำเป็นก็มีข้อเสียอยู่ไม่น้อย เช่น อาจเป็นเหตุทำให้การพิจารณาโทษล่าช้าไม่จบปล้นทันที ส่วนการตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๔๔ นั้น ผมเห็นด้วยกับคุณว่าชอบที่จะสั่งตั้งเฉพาะในกรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งจะลงโทษถึงไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการเท่านั้น แต่ก็อีกแหละครับ กรณีบางเรื่องยากที่จะชี้ชัดลงไปว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่จนกว่าจะได้มีการรวบรวมพยานหลักฐานพิจารณาข้อเท็จจริงให้แน่ชัดเสียก่อน ฉะนั้นทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เมื่อปรากฏเพียงว่ากรณีมีมูลเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็มีเหตุที่จะสั่งตั้งกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๔๔ ได้ โดยชอบด้วยเหตุผล แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่าผิดวินัยไม่ร้ายแรงแล้ว ผู้บังคับบัญชาก็ควรจะสั่งลงโทษให้เสร็จสิ้นไป ไม่มีเหตุอะไรที่สั่งตั้งกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๔๔ อีก

ปัญหาคลัง

ผู้ตอบ

วิเชียร ไม่เรียง
เฉลิมชัย วสันนท์
แสงอาทิตย์ บุบนาถ
กองบำเหน็จบำนาญ

รองอธิบดี
นิติกรเอก
หัวหน้าแผนก ๖

สนธิ เกษะศิริ เลขานุการกรม
ประภัสร์ พุทธรังษี หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่

ก ร ม บั ญ ชี ก ล ำ ง

ตอบสมาชิกจังหวัดอ่างทอง

ถาม คัดค้านรับราชการเมื่อ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ และจะลาออกในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นี้ เพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น ขณะนี้เป็นข้าราชการชั้นตรี เงินเดือน ๑,๐๐๐ บาท อยากทราบว่าคดีจะมีสิทธิได้รับบำนาญหรือไม่ ถ้าได้จะได้เดือนละประมาณเท่าใด ในระหว่างกฎอัยการศึก ลาตลอดบุตร ๒ ครั้ง ๕๐ วัน นอกนั้นไม่มีวันลา

ตอบ ลาออกไปประกอบอาชีพอย่างอื่น ไม่มีสิทธิได้รับบำนาญครับ เว้นแต่จะเข้าเหตุสูงอายุ หรือ เหตุทุพพลภาพจะได้รับบำนาญประมาณ เดือนละ ๔๐๐ บาท

ตอบสมาชิกจังหวัดเลย

ถาม (๑) เมื่อผู้ยื่นของประกันตราคาดิ ไม่มาทำสัญญาจ้างภายในเวลาที่กำหนดให้ และยินยอมให้ริบเงินประจำซอง อยากทราบว่าเงินประจำซองนั้น ควรจะปฏิบัติกรอย่างใด นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน หรือถือเป็นเงินได้ของส่วนราชการ เจ้าของงบประมาณมีระเบียบทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

ตอบ ต้องนำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑
ถาม (๒) การแต่งตั้งข้าราชการ (ย้าย) ภายในจังหวัดโดยไม่ได้เปลี่ยนสำนักเบิกเงินเดือน ใน
คำสั่งนั้น จะต้องระบุไว้ว่า “โดยให้อัตราตามตัวไปตั้งจ่าย” ตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราช-
กฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือไม่ ถ้าระบุไว้ด้วยจะเป็นคำสั่งที่ชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่

ตอบ ไม่ต้องระบุไว้ ถ้าระบุก็ไม่ขัดกับกฎหมาย (พระราชกฤษฎีกามาตรา ๑๔ กรณีเปลี่ยน
สำนักเบิก ระเบียบการจ่ายเงินเดือน ฯลฯ พ.ศ. ๒๕๐๕ ข้อ ๗)

ตอบสมาชิกเลขที่ ๗๘๒/๔๑๒

ถาม (๑) ขอทราบวิธีการหรือการดำเนินการที่จะขอรับบำเหน็จบำนาญโดยถูกต้องและรวดเร็ว

ตอบ ก่อนออกจากราชการ ควรดำเนินการสอบประวัติการรับราชการให้เสร็จสิ้นเสียก่อนว่า ได้รับ
ราชการเป็นลำดับมาอย่างไรบ้าง การป่วย ลา ขาด ไม่ได้รับเงินเดือน การพักราชการ การโอน
ย้ายสังกัด เหล่านี้ ควรจะหาหลักฐานไว้ให้พร้อม และถ้าหากเคยเป็นทหารหรือตำรวจ ก็ต้องให้
กระทรวงกลาโหมหรือกรมตำรวจตรวจสอบเวลาระหว่างนั้นให้เป็นการถูกต้องก่อน เมื่อถึงคราวออก
จากราชการ ก็จะต้องแนบหลักฐานต่าง ๆ นั้นไปพร้อมกับแบบขอรับบำเหน็จบำนาญ ซึ่งจะทำให้การ
ตรวจสอบทางกระทรวงการคลัง ได้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว

ถาม (๒) และวิธีการหรือการดำเนินการในการขอรับเงินสะสมคืน

ตอบ เมื่อออกจากราชการแล้ว ขอให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการวางฎีกาพร้อมกับแบบสมุทเงินสะสม ซึ่ง
หัวหน้าส่วนราชการและผู้สะสมได้ลงนามรับรองในรายการหักเงินสะสม และการคำนวณดอกเบี้ยถูก
ต้องแล้ว ส่งไปยังกรมบัญชีกลาง เพื่อส่งจ่ายให้ต่อไป

ตอบสมาชิกจังหวัดนครสวรรค์

ถาม ผมขอถามปัญหาเกี่ยวกับการนับเวลาวิฤตในสมัยกบฏบวรเดช ของราชการประกาศใช้กฎ

อัยการศึก ผมได้รับเหรียญปราบกบฏ อยากทราบว่าทางราชการคิดนับวันทิวศุกลงได้ด้วยหรือไม่ ถ้าคิดให้ จะคิดให้ตั้งแต่วันที่ เดือน พ.ศ. ไค ถึงเท่าใด

ตอบ ไม่นับวันทิวศุกลงให้ครับ เพราะขณะนั้นไม่มีกฎหมายให้นับเวลาระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก โปรดสังเกตุว่า มาตรา ๑๔ วรรค ๒ บัญญัติไว้ว่า ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นต้นไป ผู้ใดประพฤติปฏิบัติราชการอยู่ในเขตใช้กฎอัยการศึก ให้มีสิทธินับวันทิวศุกลง ฉะนั้น ก่อนหน้าวันใช้พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. ๒๔๙๔ จึงไม่มีสิทธิได้นับวันทิวศุกลงตามความในวรรคนั้น

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๒๕๐/๒๕๑๒

ถาม (๑) วันลาหยุดราชการซึ่งมิได้อยู่ในระหว่างใช้กฎอัยการศึก โดยได้รับเงินเดือนเต็ม เวลาคำนวณบำเหน็จ จะเอาวันหักออกหรือไม่

ตอบ ไม่ต้องหักออกครับ

ถาม (๒) การลาออกเพื่อรับบำเหน็จเหตุทุพพลภาพ จะปฏิบัติอย่างไร เพียงแต่เป็นโรคเล็กน้อย เช่นโรคประสาท วรรณโรค แต่มิใช่ระยะอันตราย จะถือเป็นเหตุลาออก เพื่อขอรับบำเหน็จเหตุทุพพลภาพได้หรือไม่

ตอบ การลาออกเพราะเหตุทุพพลภาพจะต้องมีใบตรวจของแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่า เป็น ผู้ป่วยเจ็บทุพพลภาพ ไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไป

ถาม (๓) การลาออกเพื่อขอรับบำเหน็จ จะต้องมีเวลาราชการมากี่ปีจึงมีสิทธิจะได้รับ หมายถึงลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอย่างอื่น

ตอบ มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ครบ ๑๐ ปี บริบูรณ์แล้ว

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๒๕๐/๒๕๑๒

ถาม ขอทราบแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ.

๒๕๐๔ คือผู้ที่ดำรงตำแหน่งพัศดีเรือนจำส่วนภูมิภาคอยู่แล้ว ต่อมาทางราชการได้มีคำสั่งให้ไปดำรงตำแหน่งอื่น โดยให้ไปรักษาราชการในตำแหน่งผู้ช่วยพัศดีเรือนจำส่วนภูมิภาคอีกจังหวัดหนึ่ง และให้ได้รับเงินเดือนในตำแหน่งพัศดีเรือนจำที่ดำรงตำแหน่งอยู่ไปตามเดิม ในกรณีดังกล่าวนี้ เกิดมีปัญหาในการขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้นในบางแห่ง คลังจังหวัดกับผู้ที่ทำหน้าที่เบิกจ่าย มีความเห็นไม่ตรงกัน จึงขอทราบว่

๑. คำว่า “รักษาราชการในตำแหน่ง” มีความหมายตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ เช่นเดียวกับคำว่า “ผู้ไปช่วยราชการหรือรักษาการแทน” หรือไม่เพียงใด

๒. การที่ได้รับคำสั่งให้ไป “รักษาราชการในตำแหน่ง” ดังกล่าวข้างต้น และในระหว่างที่ยังรักษาการในตำแหน่งอยู่นั้น การขอเบิกจ่ายตามพระราชกฤษฎีกา จะขอเบิกได้อย่างไร และเพียงใด ก็จะขอเบิก

ก. ค่าใช้จ่ายในการขนย้ายครอบครัว หรือ

ข. ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่ายานพาหนะเฉพาะตัวตามสิทธิ

ตอบ การที่ทางราชการส่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาการในตำแหน่ง เป็นการสั่งให้ทำหน้าที่สำหรับตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราว ตามนัยมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ผู้ได้รับการแต่งตั้งก็มีฐานะเช่นเดียวกับผู้ที่ถูกส่งให้ไปช่วยราชการ หรือให้ไปทำการแทน ตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ คงเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะได้เฉพาะตัวตามสิทธิเท่านั้น

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ

อัตราเงินเดือนข้าราชการและการปรับปรุง

โดย เฉลิม อรรถพิศาลโสภณ

เรื่องเงินเดือนข้าราชการ นั้นปรากฏว่าขณะนี้ได้เป็นที่สนใจและมีการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางหนังสือพิมพ์และในหมู่ข้าราชการเอง ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมและไม่ได้ส่วนสัดส่วนกับค่าครองชีพ เป็นผลทำให้ข้าราชการขาดขวัญ หรือกำลังใจในการปฏิบัติราชการ ข้าราชการทั่วไปจึงเรียกร้องให้มีการพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนกันใหม่ ประกอบกับได้มีข่าวการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาอัตราเงินเดือนของข้าราชการทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน เพียงแต่เป็นข่าวข่าวของก็ขึ้นราคาล่วงหน้าไปก่อนแล้ว อย่างไรก็ตามทางราชการท่านก็ได้เพิกเฉยได้คิดแก้ไขอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากข่าวที่ได้มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนขึ้นดังกล่าว ข่าวนี้ถือว่าเป็นข่าวดีและอยู่ในความสนใจของข้าราชการ

ทั้งหลาย ทำให้ผู้เขียนเกิดแนวความคิดจึงอยากจะเขียนมาแสดงความคิดเห็นบ้างคิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้สนใจทั่วไป

ทุกท่านคงจะไม่ปฏิเสธว่าคนเราทุกคนทำงานก็เพราะมีความประสงค์จะได้ค่าตอบแทนเพื่อยังชีพ และยกมาตรฐานการครองชีพของตน ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่อย่างมีความสุขสบายไม่ผิดเคียงตรงกับคำที่กล่าวกันว่า “อยู่ดี กินดี” สิ่งที่จะสนองความปรารถนาดังกล่าว ได้ก็คือเงิน ซึ่งหมายความว่าเงินมีความสัมพันธ์กับงานของคนโดยตรง ท่านคงอาจจะได้ยินมาบ้างแล้วว่าคนงานของโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ว่าในต่างประเทศหรือในประเทศก่อการสไตรค์หรือนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องค่าแรงงานให้สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าคนงานต้องการรายได้ที่พอเหมาะสมกับค่าครองชีพ ความสัมพันธ์ที่ไม่ได้ส่วนสัดระหว่าง

แรงงานกับค่าจ้างและค่าครองชีพจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานและทำให้ขวัญในการทำงานเสื่อมทรมลง

สำหรับข้าราชการนั้น ก็เช่นกันทุกคนที่ตั้งใจประกอบอาชีพรับราชการก็ด้วยใจรัก หวังความเจริญก้าวหน้าและค่าตอบแทนที่พอเหมาะพอสอดกับการดำรงชีพที่จะอยู่อย่างมีความสุขได้ ไม่ผิดเคื่อง การที่จะให้เสียสละตั้งใจอุทิศเวลาและแรงกายของตนเพื่อสนองความต้องการและวัตถุประสงค์ของทางราชการ ทั้ง ๆ ที่ครอบครัวเดือนร้อนเป็นการยากที่จะทำได้ เพราะถ้าข้าราชการมีเงินเดือนน้อยชักหน้าไม่ถึงหลัง ค่าครองชีพแพงรายได้ไม่เท่ารายจ่ายจะทำให้ข้าราชการวิตกกังวลคั่นร่นต่อสู้เพื่อการครองชีพ ความตั้งใจในการทำงานอาจจะลดน้อยลง อาชีพรับราชการนั้นไม่มีทางร่ำรวย เพียงพอมือพออยู่หรือไม่กี่ไม่พอมือพอกินเท่านั้น ข้าราชการที่ร่ำรวยต้องมีอาชีพอย่างอื่นอยู่ด้วยหรือมีเงินนั้นก็คงต้องคอร์ปชั่น ดังที่มีข่าวอยู่บ่อย ๆ การขึ้นเงินเดือนจึงเป็นวิธีการสำคัญทางหนึ่งที่จะจูงใจให้บรรดาข้าราชการมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์มีน้ำใจและมีกำลังขวัญดีจะเป็นสิ่งส่งผลสะท้อน ไปถึงประสิทธิภาพของงานตามวัตถุประสงค์ของทางราชการด้วย

ในระบบข้าราชการพลเรือนของไทยเรานั้น มีวิธีการขึ้นเงินเดือนอยู่เพียงแบบเดียวคือการขึ้นเงินเดือนประจำปี ข้าราชการทุกคนมีโอกาสที่จะได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือนประจำปี ถ้าข้าราชการผู้นั้นรับราชการมาครบรอบปี (ปีงบประมาณ) จะได้รับการขึ้นเงินเดือนหนึ่งขั้น หากความชั่วไม่มีความดีไม่ปรากฏ ลาไม่เกินกำหนด และมีความอดทน นอกจากนั้นข้าราชการบางคนอาจจะได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่าหนึ่งขั้นหรือมากกว่านั้น โดยจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ประการใดประการหนึ่งที่ทางราชการได้กำหนดไว้ดังนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการได้ผลดียิ่ง ถือเป็นตัวอย่งที่ดีได้
- (๒) ปฏิบัติงานในหน้าที่มีการต่อสู้ หรือปฏิบัติงานที่เสี่ยงภัยอันตรายเป็นกรณีพิเศษ
- (๓) ปฏิบัติงานในท้องที่กันดารและมีใช้ชุกชุม เป็นการเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต และเป็นท้องที่ที่ทางราชการได้รับรองแล้ว
- (๔) ปฏิบัติงานเกินกว่าตำแหน่งหน้าที่จนเกิดประโยชน์ต่อราชการเป็นพิเศษ และปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นผลดีด้วย
- (๕) ปฏิบัติงานโดยได้ค้นคว้าหรือประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อราชการเป็นพิเศษ

และทางราชการได้รับรองให้ใช้การค้นคว้าหรือ
สิ่งประดิษฐ์นั้น

(๖) ปฏิบัติงานตรวจตราและรับผิดชอบการเงิน
เป็นจำนวนมาก

(๗) ปฏิบัติงานในหน้าที่การงานด้วยความตรวจ
ตราเหน็ดเหนื่อยเป็นพิเศษ และงานนั้นได้ผล
ดียิ่ง

(๘) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการ
การอย่างหนึ่งอย่างใดจนสำเร็จเป็นผลดียิ่งแก่ประ
เทศชาติ

(๙) ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีคุณภาพและปริ
มาณของงานสูงกว่าอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่ และ
ได้ผลดีสมความมุ่งหมาย

แต่ในปัจจุบันข้าราชการส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่
แม้จะปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความมานะอดสาหะ
จนอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการขึ้นเงินเดือนเป็นกรณี
พิเศษเกินกว่าหนึ่งขั้นก็ตามก็อาจไม่ได้รับการขึ้น
เงินเดือนเป็นกรณีพิเศษได้ เนื่องจากทางราชการ
ได้มีการกำหนดอัตราส่วนในการขึ้นเงินเดือนเป็น
กรณีพิเศษเพิ่มเติมไว้อีกดังนี้

(๑) ข้าราชการชั้นจัตวาและชั้นตรีหรือเทียบเท่า
ให้ขึ้นเงินเดือนรวมกันได้ไม่เกินร้อยละสิบเปอร์-

เซ็นต์ของจำนวนข้าราชการชั้นจัตวาและชั้นตรี
หรือเทียบเท่าทั้งสิ้นในแต่ละกรม

(๒) ข้าราชการชั้นโทและชั้นเอกหรือเทียบเท่า
ให้ขึ้นเงินเดือนรวมกันได้ไม่เกินร้อยละหกเปอร์-
เซ็นต์ของจำนวนข้าราชการชั้นโทและชั้นเอก หรือ
เทียบเท่าทั้งสิ้นในแต่ละกรม

(๓) ข้าราชการชั้นพิเศษหรือเทียบเท่าให้ขึ้นเงิน
เดือนได้ไม่เกินร้อยละสามเปอร์เซ็นต์ของจำนวน
ข้าราชการชั้นพิเศษหรือเทียบเท่าทั้งสิ้น ในแต่ละ
กระทรวง

เมื่อได้มีการจำกัดโควตาการขึ้นเงินเดือนเป็นกรณี
พิเศษเพิ่มขึ้นอีกเช่นนี้แล้ว ผู้เขียนมีความรู้สึกว่
เป็นการจำกัดสิทธิ์ข้าราชการ โดยทางอ้อมและไม่
เป็นธรรมแก่ข้าราชการ เพราะข้าราชการส่วน
ใหญ่คงจะไม่มีโอกาสได้รับการขึ้นเงินเดือนสอง
ขั้นอย่างแน่นอนที่สุด ถึงแม้ว่าจะปฏิบัติหน้าที่
ราชการในรอบปีมาด้วยความมานะอดสาหะ

ผู้เขียนได้กล่าวถึงการขึ้นเงินเดือนในระบบราช
การพลเรือนไทยมาพอสมควรแล้ว จึงอยากจะนำ
ท่านผู้อ่านไปให้ทราบถึงวิธีการขึ้นเงินเดือนของ
ข้าราชการพลเรือนของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประ
เทศสหรัฐอเมริกาซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสไปเห็นมา
อาจจะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านบ้างเมื่อนำมา
เปรียบเทียบกับของเรา

ข้าราชการพลเรือนของมลรัฐแคลิฟอร์เนียซึ่งหมายถึงข้าราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การบังคับของ ก.พ. มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (Under State Civil Service) นั้นทุกคนมีโอกาสดังนี้ คือ

(๑) โดยการขึ้นเงินเดือนประจำปี (Annual or Merit Increase) ข้าราชการทุกคนมีโอกาสดังนี้ คือ ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ราชการมาครบรอบปีจะได้รับการขึ้นเงินเดือนหนึ่งขั้นเหมือนกับของเรา โดยนับตั้งแต่วันเริ่มปฏิบัติงานจนกระทั่งถึงวันครบรอบของวันนั้นในปีรุ่งขึ้น ซึ่งต่างกับของเราที่ว่าข้าราชการของเราต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการมาครบรอบหนึ่งปีในปีงบประมาณ คือนับตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกันยายนของปีถัดไป ข้อแตกต่างอีกอย่างหนึ่งก็คือการขึ้นเงินเดือนประจำปีของเขาไม่มีวิธีการขึ้นเงินเดือนประจำปีเป็นกรณีพิเศษ (๒ ขั้น) อย่างกับของเรา และอัตราเงินเดือนของเขานั้นคำนวณเงินเพิ่มด้วยอัตราร้อยละ โดยถือหลักการเพิ่มเงินเดือนของแต่ละขั้นเท่ากับ ๕ % ของขั้นเดิมอย่างมีมาตรฐาน

(๒) โดยการปรับเงินเดือนเป็นพิเศษ (Special in Grade Salary Adjustment) การขึ้นเงิน

เดือนโดยการปรับเงินเดือนเป็นพิเศษจะปรับให้เฉพาะข้าราชการผู้เริ่มเข้าปฏิบัติงาน (Entry Level) ที่ผ่านการปฏิบัติงานมาครบหกเดือนและหลังจากนั้นข้าราชการผู้นั้นยังมีโอกาสที่จะได้รับการขึ้นเงินเดือนประจำปีด้วยอีกหนึ่งขั้น โดยนับจากวันที่ได้รับการปรับเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเป็นต้น ไปจนกระทั่งถึงวันครบรอบของวันนั้นในปีรุ่งขึ้น

(๓) โดยการปรับปรุงอัตราเงินเดือน (General Salary Adjustment Increase) ในสหรัฐอเมริกาปัจจุบันนี้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาสนใจงานธุรกิจเอกชนมากขึ้น เพราะเศรษฐกิจและค่าครองชีพสูงขึ้นทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่อย่างมีความสุขสบายไม่ผัดเคืองทำให้คนของเขาชอบทำงาน ในหน่วยงานธุรกิจเอกชนมากกว่าอาชีพราชการที่มีรายได้ต่ำกว่า อาชีพราชการจึงจำเป็นต้องแข่งกับอาชีพในหน่วยงานธุรกิจเอกชนที่จ้างด้วยอัตราเงินเดือนสูงและเงินเดือนเหล่านั้นได้เพิ่มขึ้นอยู่ทุก ๆ ปี ด้วยสาเหตุดังกล่าวทำให้มลรัฐแคลิฟอร์เนียต้องมีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการเกือบจะทุกปี เพื่อแข่งกับหน่วยงานธุรกิจเอกชนทั้งหลาย หน้าที่ในการพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงาน ก.พ. มลรัฐแคลิฟอร์เนียโดยตรง วิธีการพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือน

ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. ของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย จะพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับอัตราเงินเดือนของ ตำแหน่งอย่างเดียวกัน ที่มีอยู่ในหน่วยงานธุรกิจ เอกชนหรือตามหน่วยงานอื่น ๆ นอกบังคับ ก.พ. จากสถิติที่ผ่านมาปรากฏว่ามลรัฐแคลิฟอร์เนียได้มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนของข้าราชการเกือบทุกปี (เพิ่มขึ้นประมาณ ๕ % หรือหนึ่งขั้น) เป็นผลทำให้ข้าราชการของเขาทุกคนได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการขึ้นเงินเดือนประจำปี อีกทางหนึ่ง

(๕) โดยการปรับปรุงอัตราเงินเดือนเป็นพิเศษเฉพาะบางสายอาชีพ (Special Adjustment for Occupational Group) การปรับปรุงอัตราเงินเดือนเป็นพิเศษเฉพาะบางสายอาชีพนี้จะปรับปรุงให้เฉพาะข้าราชการที่อยู่ในตำแหน่งในบางสายอาชีพที่ทางราชการมลรัฐแคลิฟอร์เนียพิจารณา แล้วเห็นว่ายังได้รับอัตราเงินเดือนต่ำอยู่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งในสายอาชีพอย่างเดียวกัน ที่มีอยู่ในหน่วยงานธุรกิจ เอกชน หรือตามหน่วยงานอื่น ๆ นอกบังคับ ก.พ. การปรับปรุงอัตราเงินเดือนแบบนี้จะปรับปรุงให้เฉพาะข้าราชการในบางสายอาชีพเท่านั้น ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะจูงใจให้ประชาชนของเขาหันมาสนใจในอาชีพรับราชการมากกว่าธุรกิจเอกชน

รวมความแล้วข้าราชการของเขาทุกคนมีโอกาสที่จะได้เลื่อนเงินเดือน ในปีหนึ่ง ๆ ถึง ๔ ทางด้วยกันดังกล่าวแล้ว ในปีที่มีผู้เขียนได้มีโอกาสไปเห็น มานั้นปรากฏว่าข้าราชการของเขาทุกคนได้รับเงินเดือนขึ้นจากผลของการขึ้นเงินเดือนประจำปีตามปกติคนละ ๕ % หรือหนึ่งขั้นและจากผลของการปรับปรุงอัตราเงินเดือนอีก ๕ % หรืออีกหนึ่งขั้น รวมเป็นสองขั้น นอกจากนั้นข้าราชการบาง ตำแหน่งที่อยู่ในสายอาชีพที่ได้รับการปรับปรุงอัตราเงินเดือนเป็นพิเศษยังได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นอีก ๒.๕ % หรือครึ่งขั้นรวมเป็น ๗.๕ % หรือสองขั้นครึ่ง จะเห็นได้ว่าวิธีการขึ้นเงินเดือนของเขาแตกต่างกับของเรามาก เพราะข้าราชการของเรามีโอกาสที่จะได้ขึ้นเงินเดือนเพียงทางเดียวคือ โดยการเลื่อนเงินเดือนประจำปีเท่านั้น แม้ว่าตามวิธีการของเขาไม่มีการขึ้นเงินเดือนประจำปี เป็นกรณีพิเศษสองขั้น (เฉพาะข้าราชการบางคน) อย่างของเราก็ตาม แต่ข้าราชการของเขาทุกคน (ไม่ใช่เฉพาะบางคน) มีโอกาสได้ขึ้นเงินเดือนสองขั้นเหมือนกันหมด และบางคนอาจได้ขึ้นเกินกว่าสองขั้นตามวิธีการของเขาดังกล่าวแล้ว ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าวิธีการขึ้นเงินเดือนบางวิธีของเขาน่าจะนำมาปรับใช้กับของเราได้ ถ้ามีการนำระบบการจำแนกตำแหน่ง (Position Classification System) มาใช้ใน

ราชการพลเรือนไทยซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยในการแก้ปัญหาในด้านการกำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการได้อย่างเป็นธรรม และได้รับดับทุกหน่วยราชการอย่างไรก็ดีผู้เขียนเห็นด้วยกับข้าราชการส่วนใหญ่ที่ว่า อัตราเงินเดือนข้าราชการในปัจจุบันของเรายังไม่เหมาะสมทั้งนี้เพราะว่า

(๑) ระบบเงินเดือนปัจจุบันไม่ได้ส่วนสัดส่วนกับปัจจัยหลัก เช่นค่าครองชีพและอัตราเงินเดือนของหน่วยงานธุรกิจเอกชนทั่วไป และจะต่ำอยู่มากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งอย่างเดียวกันที่มีอยู่ในหน่วยงานธุรกิจเอกชน หรือตามหน่วยงานอื่น ๆ นอกบังคับของ ก.พ. จะเป็นทางหนึ่งที่จูงใจให้ประชาชนหันมาสนใจอาชีพในหน่วยงานธุรกิจเอกชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในด้านการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการยากขึ้น

(๒) อัตราเงินเดือนปัจจุบันคำนวณเงินเพิ่มในอัตรารวดเดียว ซึ่งทำให้ต่างกันมาก (๓๔% ถึง ๕๖%) ยิ่งกว่าที่จะรักษาระดับร้อยละระหว่างอัตราเงินเดือนแต่ละชั้น (อัตราเงินเดือนในสหรัฐอเมริกา ยึดหลักการเพิ่มเงินเดือนของแต่ละชั้นเท่ากับ ๔% ของขั้นเดิมอย่างมีมาตรฐาน) ผลก็คือทำให้มีการขึ้นมากในบางชั้นมากกว่าชั้นอื่น ๆ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในแผนการ ยัง

กว่านั้นการกำหนดอัตราเงินเดือนตาม วิธีการนี้ยังมีความยืดหยุ่นทางบริหารน้อยกว่าการกำหนดแบบอัตราร้อยละที่เสมอกัน จะเป็นผลในการทำงบประมาณเงินเดือนง่ายขึ้นมากหากคำนวณด้วยอัตราร้อยละ

(๓) ยังไม่มีระบบการจำแนกตำแหน่งในราชการพลเรือนของไทย (คือการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ ในราชการพลเรือนไว้เป็นหลักวงหน้า กำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่ง และกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างเป็นธรรม และได้รับดับทุกหน่วยราชการ) ทำให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการพิจารณาเงินเดือนเป็นพิเศษสำหรับสายอาชีพที่สำคัญได้ อัตราเงินเดือนของข้าราชการในปัจจุบันเหมือนกันหมดในแง่ที่ว่ามิได้พิจารณาตามคุณวุฒิและความจำเป็น ในการปฏิบัติงาน เช่นปริญญาทางการแพทย์หรือวิศวกรรมก็ให้เงินเดือนเท่ากับปริญญาอื่น ๆ หมด ราชการยังขาดพวกที่มีวิชาชีพเหล่านี้อยู่เป็นอันมาก

(๔) ยังไม่เป็นระบบที่ทำความสัมพันธ์ระหว่างเงินเดือนกับหน้าที่และความรับผิดชอบที่ปฏิบัติ หรือให้ความมั่นใจแก่ข้าราชการว่าจะได้รับเงินเดือนตอบแทนที่เป็นธรรม ตามหลักที่ว่า "งานเท่ากัน เงินเท่ากัน" Equal pay for Equal

work) ระบบปัจจุบันทำความสัมพันธ์เงินเดือนกับขั้นยศ การรับราชการมานานและสถานะตัวบุคคลยิ่งกว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง

ผู้เขียนได้เน้นให้เห็นถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการดังกล่าว แล้วจึงขอเสนอข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการปรับปรุงไว้ดังนี้

(๑) จัดให้มีการนำระบบการจำแนกตำแหน่ง (Position Classification System) มาใช้ในราชการพลเรือนของไทย โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ ไว้ให้เป็นระเบียบได้มาตรฐานตามหลักการบริหารบุคคลแผนใหม่

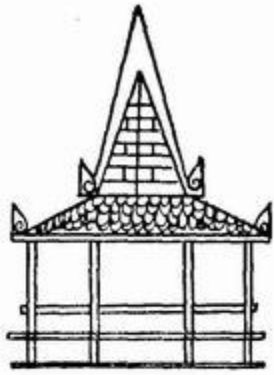
(๒) จัดดำเนินการปรับปรุงระบบการกำหนดอัตราเงินเดือนเสียใหม่ให้มีส่วนสัมพันธ์กับค่าครองชีพและใกล้เคียงกับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งอย่างเดียวกันที่มีอยู่ในหน่วยงานธุรกิจเอกชน วางแบบให้มีค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

ตามหลัก “งานเท่ากัน เงินเท่ากัน” (ผู้ที่ปฏิบัติงานมากับรับผิดชอบสูงให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานรับผิดชอบน้อยกว่า)

(๓) ควรใช้อัตราเงินเดือนที่มีความแตกต่างกันโดยร้อยละที่คงที่ระหว่างขั้นต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาตรฐาน

(๔) จัดให้มี ระบบที่ จะทำให้มีเงินเดือนพิเศษ เช่น เงินเพิ่มเพื่อจูงใจให้แก่ผู้ซึ่งอยู่ในสายอาชีพที่หายากที่มีปัญหาเกี่ยวกับการสรรหา คนเข้าทำงาน หรือแก่ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญงานซึ่งจำเป็นแก่ทางราชการ

แต่อย่างไรก็ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงข้อสังเกตและ ความเห็นบาง ประการของ ผู้เขียนเท่านั้น ผู้เขียนหวังว่าทางราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการ ปรับปรุงอัตราเงินเดือน ที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นแล้วอย่างเป็นทางการ คงจะพยายามอย่างยิ่งที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหา ในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมทันสมัยต่อเหตุการณ์ได้อย่างแน่นอน แต่จะมีผลแค่ไหนนั้นเป็นเรื่องที่ ข้าราชการทุกคนกำลังรออยู่ด้วยความหวัง

ศาลา พักเรือน

เป็นข้าราชการนี้ดีนะ เพราะจะไปไหนมาไหนแต่ละครั้งแต่ละหนก็มีคนออกส่งส่งต่างที่
แทนให้ เช่น เป็นข้าราชการตำรวจเวลาขึ้นรถเมล์ (รถสายบ้านนอก) กระเป๋ารถเมล์เห็นเครื่องแบบ
ก็ไม่ยอมเข้ามาสกิดส้างเพื่อเก็บสตางค์เลย.....

ถึงแม้จะแต่งตัวนอกเครื่องแบบ เด็กกระเป๋ารถเมล์พอสบตาก็เป็นอันรู้กันว่า เขาเป็นตำรวจ.....
แต่ถ้าไม่รู้จักก็ต้องอาศัยใช้ความสังเกตเอาที่ไหนดี อ้อ ก็ที่หัวเข็มขัดใจล่ะ.....

แต่ถ้าเป็นข้าราชการทหาร ไม่ว่าจะเป็นชั้นไหนก็ตามเขาเก็บครึ่งราคาเท่านั้น.....ถ้าบอกเครื่อง
แบบก็ต้องชักไซร้ไล่เรียงกันนิดหน่อย.....บางทีก็ต้องถึงกับตรวจดูบัตรกันก็มี.....

แค่ข้าราชการพลเรือน ท่านอย่าได้นึกว่าได้สิทธิพิเศษในการลดราคานะครับ ข้าพเจ้าประสบมากับตน
เองทีเดียว ข้าพเจ้าส่งสตางค์ให้เขาพร้อมกับบอกว่า.....ข้าพเจ้าจะลงที่.....เขาลังเลใจนิดหน่อย
ก่อนจะถามว่า เป็นอะไร ? ข้าพเจ้าตอบ เป็นข้าราชการ.....ขอบัตรดูหน่อย.....ข้าพเจ้าควักบัตรให้
เขาดูตามคำสั่ง.....เขาพูดอย่างมะนาวหาน้ำไม่ได้ว่า บัตรอย่างนี้ใช้ไม่ได้ ข้าพเจ้าพยักหน้าพร้อม
กับเก็บบัตรเข้ากระเป๋าตามเดิม.....ตกลงวันนั้น ข้าพเจ้าเกือบมาไม่ถึงบ้าน เพราะหมดค่าเดินทาง...

หม่อมห้าง

๑๔ มี.ค. ๑๓

จดหมายถึงบรรณาธิการ

เรียน บรรณาธิการหนังสือวารสารข้าราชการ

ข้าพเจ้าเห็นว่าขณะนี้ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขระบบข้าราชการด้านต่างๆ เพื่อให้ข้าราชการมีขวัญในการทำงานมากขึ้น และเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการทั่วไป ข้าพเจ้าเห็นควรสนับสนุนความคิดเห็นของสมาชิกท่านหนึ่ง “เสียงเรียกจากลูกจ้างประจำ” ฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์ เพราะลูกจ้างประจำจะได้รับการบรรจุเป็นสามัญจะต้องกลับไปเริ่มต้นได้อันด้อยเงินเดือนกันใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเห็นมาก สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ลูกจ้างของทางราชการบรรจุเป็นสามัญได้รับการบรรจุในอันดับเงินเดือนขั้นสุดท้ายที่เป็นลูกจ้างประจำ สำหรับหลักการอันแล้วแต่ผู้มีอำนาจในการจะพิจารณาตามความเหมาะสม เพราะลูกจ้างบางคนก็มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่ตำแหน่งที่อยู่แล้ว นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือข้าราชการผู้น้อยโดยตรงแล้วก็จะเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าไปด้วย การขึ้นเงินเดือนให้เพื่อเป็นการช่วยผู้น้อยนั้นก็เห็นกันอยู่แล้วว่า ผู้น้อยได้เท่าไรและผู้ใหญ่ได้เท่าไร หากรัฐบาลจะช่วยเหลือข้าราชการผู้น้อยจริงแล้ว ข้าพเจ้าเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะให้มีการแก้ไขระเบียบการบรรจุด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สมาชิก

ที่ทำการอนามัยจังหวัดร้อยเอ็ด

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ผมมีข้อสังเกตอย่างหนึ่งเกี่ยวกับบทความหรือผลงานที่ลงในวารสารข้าราชการของนักเขียนต่าง ๆ มักจะละเลยเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาไทย และความถูกต้องของภาษา เช่น เป็นต้นว่า (ตามธรรมเนียมเคารพในความคิดของแต่ละบุคคลมาก และส่วนมากความรู้ความสามารถของผมจะเปรียบเทียบกับนักเขียนนั้น ๆ ไม่ได้เลย แต่ความบกพร่องและผิดพลาดย่อมมีในตัวของผู้ทุกคนที่ทำงาน ผมไม่ได้ตำหนิในข้อนี้ แต่ผมใคร่จะได้ให้เพื่อนข้าราชการและผู้ที่ไม่รู้ จะได้หันเป็นนักสังเกต เผื่อบางทีจะได้ความรู้และเป็นประโยชน์แก่เพื่อนข้าราชการบ้าง) กล่าวคือ ในวารสารข้าราชการฉบับเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลมีผลต่อการวินิจฉัยสั่งการอย่างไร? ของคุณพุทธทรัพย์ มณศรี มีข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับคำว่าเปอร์เซ็นต์ อยู่สองแห่ง ในบรรทัดที่ ๑๒ หน้า ๕๙ และบรรทัดที่ ๑๐ หน้า ๖๔ มีคำว่า ๑๓๐ เปอร์เซนต์ ตามความคิดของผมคำว่า “เปอร์เซ็นต์ (%)” คงจะมีค่าเท่ากับ ๑๐๐ พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ “ร้อยละ” นั่นเอง เมื่อ % มีค่าเท่ากับ ๑๐๐ ที่พูดว่า ๑๓๐ เปอร์เซนต์ น่าจะผิด ถ้ามีปริมาณของผลงานเกิน ๑๐๐ เราน่าจะพูดว่า ๒ เท่า, ๓ เท่า, หรือเท่านี้เท่าเท่านี้เท่า จะเป็นอย่างไรบ้างครับ? นี่เป็นข้อคิดเห็นและข้อสังเกตอย่างหนึ่งของผมเท่านั้น มันก็พออีกอย่างหนึ่งคือ “ร้อยละ ร้อยสามสิบ” อย่างนี้ไม่ถูกแน่ขอท่านได้โปรดพิจารณาและแจ้งให้เพื่อนข้าราชการได้ทราบด้วย

และที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่ง คือเครื่องหมายต่างๆ เวลาเป็นประโยคคำถาม มักไม่ค่อยมีเครื่องหมายคำถาม (?) เช่น อย่างไรก็ดี เมื่อใด เพียงใด อย่างไร เหล่านี้ผมสังเกตว่าไม่ค่อยมีเครื่องหมาย

อีกคำหนึ่งที่พบบ่อยๆ คือ คำว่า “ประชุมสัมมนา” ขอนหรือค่าน่าจะผิดอีก ที่ถูกเขาจะพูดหรือจะเขียนคำ “สัมมนา” เท่านั้น คือมีตัว ม. อยู่ ๒ ตัว และตัดคำว่า “ประชุม”

ออก ถามอาจารย์เจ๊ สตะเวทินตุ๊ก็ได้ เพราะเป็นอาจารย์ภาษาไทยเรา คำว่า “สัม” คงจะหมายความว่า “มารวม, ร่วม, อยู่รวมกัน” มนา ก็คงจะหมายถึง “ประชุม” นั่นเอง^{๔๕๔} เมื่อพูดว่า ประชุมสัมมนา ถ้าพูดหรือเขียนตามความหมายนั้นแล้ว ก็จะต้องพูดว่า “ประชุมร่วมประชุม” สัมมนา มีคำว่าประชุมอยู่ในตัวแล้ว

ที่เขียนมานี้เป็นข้อคิดข้อสังเกตเท่านั้น บางทีอาจจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ ชัด ๆ เขียน ๆ จะได้ร่าง, ได้ตอบหนังสือต่าง ๆ เข้าใจได้ถูกต้อง ฅมิใคร่จะเสนอข้อคิดว่า วารสารข้าราชการ ควรจะเปิดคอลัมน์ “ภาษาไทยจากเรา” หรือจากผู้จัดทำอะไรทำนองนี้ก็ได้ เพราะจะทำให้เสมียน, พ่อบ้าน, นักธุรกิจ, จะได้มีความรู้ในหลักภาษาไทย การพิมพ์, ร่างโต้ตอบ, จะได้ดีขึ้น เยาวชนรุ่นหลังจะได้เก่งภาษาของเราเอง

ประการหนึ่ง คำขณต้นในบันทึกเสนอหรือบันทึกข้อความ บางท่านเขียนถึงผู้หลักผู้ใหญ่ มักจะเขียนว่า “ขอประทานเสนอ” “ประทานเสนอ” “เสนอ” พบอยู่บ่อย ๆ ^{๕๕๕} ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในระเบียบงานสารบรรณ ไม่ได้แจ้งไว้ คำว่าประทานเสนอหรือขอประทานเสนอ เป็นการให้เกียรติหรือเคารพผู้บังคับบัญชาที่จริงอยู่ แต่ที่ใช้ทั่วไปเห็นมีแต่คำว่า “เสนอ” เป็นส่วนมาก ที่ใช้คำว่าประทานขณก่อน จะไม่เป็นการประจบหรือทำให้เกิดความนึกคิดไปหลายรูปหรือครบ ? จริงอยู่เป็นการให้เกียรติเป็นการขอร้องให้ท่านกรุณาเรา เป็นการพูดให้ท่านเอ็นดูหรือเมตตาเราผู้น้อย แต่ถ้าจะวางรูปวางระเบียบให้เป็นหลักปฏิบัติในแนวเดียวกันก็จะดีไม่น้อย ^{๕๕๖} ขอนักเขียนขณกคหรือออกความเห็นเพื่อให้วารสารข้าราชการเราได้เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการทุกท่านอีกนั่นแหละ อย่าคิดเป็นอย่างอื่น ถือเสียว่าฅมติเพื่อก่อเพื่อให้วารสารเรามีประโยชน์และเป็นอจิปไคโดยโดยแท้จริง

ขอแสดงความนับถือ

สมาชิกหมายเลข ๔๓๗

เรียนสมาชิกหมายเลข ๘๓๘

ขอขอบคุณในไมตรีของคุณ เราขอเรียนชี้แจงตามความเข้าใจว่า การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลนั้น มีวิธีนำเสนอและวิเคราะห์ได้หลายวิธีดังได้กล่าวใน “การวิเคราะห์ข้อมูล มีผลต่อการวินิจฉัยสั่งการอย่างไร” แล้ว อาจจะวิเคราะห์เป็นเปอร์เซ็นต์หรือเป็น ๒ เท่า ๓ เท่า ตามข้อสังเกตของคุณก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายอย่างไร อย่างไรก็ตามที่คุณว่า ๑๓๐ เปอร์เซ็นต์ น่าจะผิดนั้น ไม่ผิด เพราะเหตุว่า เปอร์เซ็นต์หรือร้อยละนั้น คิดเทียบจากร้อย หาได้มีค่าเท่ากับร้อยไม่ อาจจะค่าได้ตั้งแต่ ๐ ถึงเท่าไรก็ได้ ตัวอย่าง โจทย์คณิตศาสตร์ที่ว่า พ่อค้าคนหนซื้อสินค้ามาชนิดหนึ่งราคา ๕ บาท แล้วขายไปราคา ๑๕ บาท เขาจะได้กำไร ร้อยละเท่าไร ?

การคิดเปอร์เซ็นต์ก็ เทียบจากร้อย ดังนี้

ทุน ๕ บาท	กำไร ๑๐ บาท
,, ๑๐๐ ,,	,, $\frac{๑๐ \times ๑๐๐}{๕} = ๒๐๐$ บาท
นั่นคือกำไร	๒๐๐ %

จากกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล

๒๐ มีนาคม ๒๕๑๓

เรื่อง ขอความเห็นและความเป็นธรรม

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ.

เนื่องด้วยกระผมได้ติดตามข่าว จากวารสารข้าราชการเป็นประจำเห็นว่าคณะกรรมการของท่านตอบปัญหาได้ดีมาก เพื่อเป็นความรู้แก่ผู้สนใจทราบต่อไป จึงขอถามปัญหาดังต่อไปนี้
กระผมและเพื่อนอีกหลายคนได้ศึกษาวิชาผู้ช่วยพยาบาลมา มีทั้งหญิงและชาย รับราชการกรมการแพทย์ ในชั้นจัตวา อัตราครั้งแรก ๖๖๐ บาท พวกกระผมก็ได้พยายามปฏิบัติหน้าที่จนสุดความสามารถ บางปีได้ ๒ ขนกัน แต่พอนานๆ เข้า ก็ยังมีความน้อยใจเป็นเงาตามตัวตลอดมา คือ พวกกระผมวุฒิเดิมก่อนจะเข้าเรียน จบ ม.ศ. ๓ หรือ มัธยมปีที่หก เหมือนนักเรียนพยาบาล พวกกระผมโดยเฉพาะผู้ชาย เรียนกลับมาแล้วและตอนเรียนในชั้นก็ทำคะแนนได้ดีเสียด้วย พอกลับมาทำงาน ไปวันๆ หนึ่ง ไม่เห็นมีอะไรที่ทางการหรือกรมการแพทย์หรือ

กระทรวงสาธารณสุข จะให้ความสนับสนุนเลย คล้ายๆ กับว่าอยู่ก็ทำงานไปไม่อยากอยู่ก็ลาออกไป และความเป็นจริงทางคณะกรรมการ ก.พ. ก็ทราบคือข้าราชการเหมือนกันก็ควรจะสนับสนุนให้เสมอหน้ากันบ้าง เพื่อจะได้มีกำลังใจปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีแก่ราชการสืบไป บางครั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าก็ต้องรับผิดชอบชีวิตคนไข้ตั้ง ๓๐ คนยังมีเรื่องเป็นความจริง จากการอยู่เวรบ่อย—ดึก มีเจ้าหน้าที่สำเร็จ มศ. ๓ ฝึกงานเป็นผู้ช่วยอีกหนึ่ง และเป็นของธรรมดาเหลือเกินซึ่งทุกคนก็ห่วงกาวหน้า แต่วิชาชีพผู้ช่วยพยาบาล ที่ทางการสนับสนุนให้ โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลขึ้นอีกหลายแห่ง ก็เพื่อเอาไวักศได้ทำตามชอบใจเท่านั้นเอง

ความน้อยใจของพวกกระผม คือ—

๑. การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข และกรมการแพทย์ ออกคำสั่งมาทุกวันพยายามสนับสนุนพยาบาลที่ทำงานอยู่ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ให้เข้าไปเรียนหลักสูตร ม.ศ. ๔—๕ ที่โรงเรียนเตรียมอุดม มีกำหนด ๔ เดือน มีบางคนสอบได้ และสอบตกก็มีเป็นของธรรมดา และเป็นผลดีของพยาบาลไปที่ทางการสนับสนุน (อันนี้เป็นกฎออกมาเฉพาะพยาบาลจึงมีสิทธิเรียนต่อได้)

แต่ผู้ช่วยพยาบาล ไม่เคยมีกฎเกณฑ์สนับสนุนเลยทั้งๆ ที่ผู้ช่วยฯ ก็จบ ม.ศ. ๓ มาเหมือนกัน อายุก็น้อยกว่า ความเป็นอิสระแห่งครอบครัวก็มากกว่า ถ้าส่งไปเรียนพวกกระผมก็คงจะได้มีโอกาสกาวหน้ากับเขาบ้าง

๒. ตามสถิติที่ ก.พ. จัดทำอยู่มีปรากฏว่าผู้ช่วยพยาบาลตรีที่ไหนบ้าง (คำตอบก็คงไม่มี) จะให้พวกกระผมเหล่านั้นแก่ตายไปกับวิชาชีพอื่นหรือ และขอให้คิดด้วยว่า ผู้ช่วยฯ ทุกวันกำลังเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปี

สุดท้ายขอให้วารสารข้าราชการ จงช่วยตอบให้พวกกระผมหายข้องใจด้วย และหากจะกรุณาด้วยแล้วขอได้โปรดช่วยนำเสนอคณะกรรมการ ก.พ. ให้ทราบด้วยว่า ตามข้อความส่งสัย ข้อ ๑ ผู้ช่วยพยาบาลจะมีสิทธิเรียนบ้างได้ไหม และข้อ ๒ ทำอย่างไรจึงจะมีโอกาสปรับขึ้นกับเขาบ้าง จึงขอขอบคุณในความกรุณา มา ณ โอกาสนี้ด้วยเป็นอย่างยิ่ง.

ขอแสดงความนับถือ

จาก กุส

ข้อชัยพฤษ

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นบางประการ ทำให้เราเปลี่ยนสถานที่พิมพ์วารสารวิชาการ ความฉุกฉุนของกองบรรณาธิการ และงานชิ้นใหม่ของโรงพิมพ์อาจจะทำให้ท่านสมาชิกได้รับวารสาร ฯ ฉบับเมษายน ๒๕๑๓ ช้าไปสักหน่อย การเปลี่ยนแปลงในด้านตัวเรียงที่ท่านเห็นอยู่นี้ อาจทำให้ท่านคิดไปว่าเป็นการถอยหลังเข้าคลอง โปรดอดใจรอ ฉบับต่อไป ซึ่งเราสามารถให้คำมั่นกับท่านว่าจะได้รับวารสารที่สวยงาม พร้อมด้วย สาระ และตัวพิมพ์ที่น่าอ่านยิ่งขึ้น

ฉบับแล้วฉบับเล่าเราก็ยังเรียกร้องความสนใจของท่านผู้อ่านในการมีส่วนร่วมในการส่งบทความ ความคิดเห็นหรือข้อท้วงติง มายังเรา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำวารสารให้เหมาะสมกับความต้องการของท่าน โปรดเข้าใจว่าเราไม่เคยได้คิดที่จะเปลี่ยนความต้องการนี้เลย และยังมีตลอดไปครบเท่าที่วารสารวิชาการยังเป็นมิตรในการทำงาน หรือการปฏิบัติราชการของท่านอยู่

อีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เราภาคภูมิใจ และมีกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไปก็คือจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ซึ่งนับรวมทั้งท่านสมาชิกเก่าที่มีเมตตาจิต และท่านสมาชิกใหม่ที่ศรัทธาในวัตถุประสงค์และการจัดทำของเรา ซึ่งเราหวังว่าสิ่งที่สนองตอบจากเราคงคุ้มกับศรัทธาที่ท่านให้

ข้อบกพร่อง และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ้างนั้นตัวท่านจะกรุณาบอกให้เรารู้โดยการท้วงติง เราขออภัยรับไว้เพื่อพิจารณาแก้ไขเป็นต้นว่า เนื้อบท สาระ และแนวทางในการจัดทำตลอดถึงบริการในการจัดส่งวารสารวิชาการ เพื่อความพอใจของท่านในวันข้างหน้า

สวัสดิ์ครับ